

Mål och budget 2018- 20

Liberal väg framåt

För ett grönt Uppsala med välskötta
finanser och en skola i världsklass

Liberalerna

Innehåll

Vision.....	4
Politisk plattform.....	5
Liberalerna	5
Alliansen	6
Mål och uppdrag för nämnder och styrelser.....	7
Så här styrs Uppsala kommun	17
Omvärld och förutsättningar	21
Övergripande förändringskrafter	21
Den svenska ekonomin	24
Uppsalas ekonomiska ramar 2018-2020	28
Finansiella mål	29
Investeringar	31
Nämnder.....	35
Kommunstyrelsen.....	35
Stadsbyggnad.....	43
Gatu- och samhällsmiljönämnden.....	49
Plan- och byggnadsnämnden.....	50
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	51
Räddningsnämnden.....	52
Namngivningsnämnden.....	54
Utbildning och arbete, samt kultur, idrott och fritid	55
Utbildningsnämnden.....	61
Arbetsmarknadsnämnden.....	62
Kulturnämnden.....	63
Idrott- och fritidsnämnden.....	64
Vård och omsorg.....	65
Äldrenämnden.....	69
Omsorgsnämnden	70
Socialnämnden.....	71
Överförmyndarnämnden.....	72
Ägardirektiv, avkastningskrav och investeringsnivåer för Uppsala Stadshus AB och dotterbolagen i Stadshuskoncernen	73
Bilagor	94
Bilaga 1 Resultaträkning – budget 2018 samt plan för 2019-20.....	94
Bilaga 2 Finansförvaltningens budget 2017 samt plan 2018-20.....	95

Bilaga 4a Specifikation – kommunbidrag per nämnd och verksamhetsområde 2017	97
Bilaga 4b Specifikation – kommunbidrag per nämnd och verksamhetsområde 2018.....	98
Bilaga 4c Specifikation – kommunbidrag per nämnd och verksamhetsområde 2019	99
Bilaga 4d Specifikation – kommunbidrag per nämnd och verksamhetsområde 2020.....	100
Bilaga 5 Budget för överförmyndarnämnden 2018 samt plan för 2019-2020.....	101
Bilaga 6 Budget för räddningsnämnden 2018 samt plan för 2019-2020	102
Bilaga 7 Specifikation - pedagogisk verksamhet	103
Bilaga 8 Specifikation - Vård- och omsorgsverksamhet	104
Bilaga 9 Ekonomiskt beräkningsunderlag 2018-2020	105
Bilaga 10 Investeringar	110
Bilaga 14 Styrdokument beslutade av kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen	113
Bilaga 15 Avgifter och taxor.....	115

Vision

I Liberalernas Uppsala sätts människan i centrum. Med utbildning, egen försörjning och god samhällsservice ges individen möjlighet att växa och ta makt över sitt eget liv och sin framtid. Den kommunala förvaltningen präglas av rättssäkerhet och effektivitet. Näringslivet, universiteten och civilsamhället frodas och kommunens politiska beslut främjar en god hållbar utveckling i Uppsala kommun.

Ett liberalt Uppsala

Uppsala kommun är en del av Sveriges mest dynamiska region. Uppsalas attraktionsförmåga är en kombination av det historiska arvet och ambitionen att vara en kommun med handlingskraft och framtidsvisioner.

Vår liberala idé för Uppsala kommun är att alla elever ska lyckas i skolan, att sysselsättningen ska öka, att äldre ska trivas, att företagen ska blomstra och att de enskilda individerna ska mötas av den bästa servicen. Den liberala ledstjärnan är hög kvalitet och ett hållbart jämställt samhälle. Det kräver tydliga politiska mål och kontinuerlig uppföljning, utvärdering och utveckling.

Vi liberaler är mycket positiva till att Uppsala kommun är en del av den europeiska gemenskapen och därför vill vi att Uppsala kommun ska konkretisera och förverkliga EU:s strategi för 2020 (EU 2020). Det är viktigt att våra visioner och mål stämmer överens med den europeiska gemenskapens strategi. EU 2020 innebär till exempel att arbetet med jämställdhet ska genomsyra alla verksamheter. Effekterna av de beslut som fattas i nämnder och styrelser bidrar till att stärka Uppsala kommuns position i regionen och utvecklas till en tydlig tillväxtregion i Europa.

Vårt liberala arbete utgår från medborgarnas bästa och deras förväntningar på oss politiker. Vi ska leva upp till dessa förväntningar och bidra till Uppsalas fortsatta positiva tillväxt som leder till en hållbar utveckling med ett inkluderande samhälle.

Liberalernas satsningar i Mål och budget 2017

Allt börjar med en bra skola. Därför är och förblir utbildning Liberalernas huvudfokus. I Uppsala satsar vi i år ca 5,1 miljarder på skolan, knappt 33 miljoner mer än de rödgröna. På riksdagsnivå satsar Liberalerna 33 miljarder över tre år. En regering med stark inflytande från Liberalerna skulle alltså innebära ca 500 miljoner mer för Uppsalas skolor. Både lokalt och nationellt gör vi satsningar på LSS, jobbskapande åtgärder och civilsamhället, vilket är viktigt för ett fungerande välfärdssamhälle. Utgångspunkten för vår Mål och budget 2018 är budget i balans och välskötta finanser. Varje skattekrona ska användas smart och effektivt och våra kostnader måste anpassas till jämförbara kommuner. Förväntat resultat i vårt förslag till budget är 300 miljoner kronor, vilket inkluderar en skattesänkning med 30 öre.

Mohamad Hassan

Kommunalråd och gruppleddare för Liberalerna

Politisk plattform

Liberalerna

Liberalerna är Sveriges och Uppsalas liberala parti. Vi tar strid för varje människas frihet att forma och ta ansvar för sitt eget liv. Det har liberaler gjort i århundraden och vårt arbete fortsätter för att identifiera, bekämpa och riva hinder för Uppsalabornas frihet. För att Uppsala ska kunna ha fortsatt höga ambitioner för välfärden behövs socialliberala reformer på flera områden. Vi behöver skapa jämlika förutsättningar för människor att förändra och påverka sin livssituation; socialliberala reformer ska underlätta för de som har det svårast. Allra viktigast är en skola som genomsyras av kunskap och bildning, och som har höga ambitioner för alla. För att alla människor ska känna trygghet när förändringarna i samhället går allt snabbare behövs en socialliberal politik för stabila välfärdssystem som ger stöd och nya livschanser åt individen.

Genom en rörlig ekonomi, en mer dynamisk arbetsmarknad och ett mer gynnsamt klimat för entreprenörer och företagare växer förutsättningarna för att finansiera vår gemensamma välfärd.

Det liberala samhällsbygget vilar på tre pelare: andlig frihet, materiell frihet och solidaritet:

- Andlig frihet innebär rätten att hysa och uttrycka politiska, sekulära, religiösa och andra övertygelser. Det viktigaste sättet att trygga den andliga friheten är demokratin. Den bygger på politisk frihet, allmän rösträtt och rättssäkerhet.
- Materiell frihet innebär rätten att välja yrke, konsumtion, bosättning och livsstil. Det viktigaste sättet att trygga den materiella friheten är marknadsekonomin. Den bygger på enskilt ägande och närings- och avtalsfrihet. Konsumenternas val styr produktionen. Marknadsekonomin är det enda ekonomiska system som går att förena med demokrati.
- Solidaritet handlar om människors omsorg om andra människors välbefinnande och livschanser. Insikten om de sämst ställdas villkor är alltid en viktig utgångspunkt för vårt arbete. I ett liberalt välfärdssamhälle bidrar stat, kommuner och frivilliga gemenskaper till alla människors trygghet och förankringar. Välfärdspolitikens viktigaste uppgifter är att bidra till människors rätt till självbestämmande, till att deras grundläggande behov tillgodoses och till att nya möjligheter ges till dem som annars skulle ha få livschanser.

Alliansen

Tillsammans med M, C och KD bildar Liberalerna Alliansen. Detta är våra gemensamma framtidsvisioner för Uppsala.

Fler jobb

Vi har en infrastruktur som säkrar Uppsalas tillväxt och ett bra företagsklimat som attraherar nya företag och som gör det enkelt för företag att växa och anställa. I Uppsala ska det finnas välutbildad arbetskraft som tillgodoser företagens behov av kunskap och spetskompetens.

Högre kvalitet i välfärden

När vi säkerställer att Uppsala har den kreativa, tekniska och kunskapsmässiga möjligheten att fortsätta skapa ännu fler jobb säkerställer vi också en utökad välfärd och högre kvalitet i densamma. Vi säger ja till valfrihet, mångfald och utveckling. Medarbetarna i välfärden har bra villkor och väljer att arbeta i Uppsala före andra kommuner. Heltid är en möjlighet och arbetsuppgifterna utmanande och utvecklande.

En hög byggtakt - minst 3000 nya bostäder per år

Uppsala är en kommun i rörelse som välkomnar nya Uppsalabor. Det måste bli enklare att flytta hit och att byta bostad. Rörligheten på bostadsmarknaden i Uppsala måste öka. Uppsala kommun ska ha en spännande arkitektur och klimatsmarta bostäder. Vi vill fortsätta utveckla Uppsala genom fler bostadsrätter, äganderätter och hyresrätter.

Världens bästa miljö- och klimatpolitik

Efter att ha belönats med utmärkelsen årets klimatstad 2013 tar vi steget vidare. Uppsala ska nå klimatneutralitet, 100 % ekologisk mat i kommunfinansierade verksamheter samt vara en kommun med ren luft, rent vatten och bra livsmedel. Sverige är ett föregångsland i världen och Uppsala är Sveriges bästa kommun på miljö- och klimatfrågor. En hållbar utveckling kräver tillväxt. Vi förenar tillväxt och ansvar för miljö- och klimat.

Ordning och reda i ekonomin

Fler jobb, fortsatt inflyttning och ansvarsfulla politiska beslut ger ordning och reda i ekonomin. Vi vill investera i tillväxt och skapa trygghet för företagen att fortsätta investera i Uppsala. Vi lovar inga reformer som inte är finansierade och vi håller vad vi lovar.

En kunskapsregion

Uppsala är en kunskapsregion där morgondagens export utvecklas och dit forskare och entreprenörer söker sig för att finna synergier och utveckla produkter och idéer. Uppsalas skolor har ett bra samarbete med universiteten. Tillsammans finner de sätt att upprätthålla alla elevers lust att lära hela skolgången. Ingen lämnas utanför eller efter i skolan.

En attraktiv och hälsosam kommun

För att kunna locka fler människor till vår kunskapsregion och skapa fler jobb som genererar en ännu bättre välfärd måste Uppsala vara en kommun i framkant. I Uppsala finns framtidens upplevelser. Här finns kultur med spets- och vidd, idrottsanläggningar för elit- och breddutövare samt evenemangsarenor som lockar människor och tillställningar från hela världen. I Uppsala lever människor ett långt och bra liv. Naturen och de gröna upplevelserna är en viktig del av Uppsalabornas arbets- och fritidsliv. Tillgången till bra mat och matupplevelser är vida känd. Uppsalaborna reser klimatsmart och har en hälsosam livsstil.

Mål och uppdrag för nämnder och styrelser

Uppsala kommun arbetar med mål- och resultatstyrning. Det betyder att politiker styr utifrån de mål de sätter upp och de resultat som kommunens verksamheter ska uppnå. Genom att planera, följa upp och jämföra våra resultat med andra kommuner identifierar vi framgångar och utvecklingsområden för ökad kvalitet på service och tjänster till invånare och företag.

Kommunfullmäktiges nio inriktningsmål styr den kommunala verksamheten och strävar mot att skapa en gemensam riktning och förändring i hela den kommunala verksamheten. De sätter fokus på ett gott liv i ett hållbart samhälle och en modern kommun.

Varje inriktningsmål förstärks med tidsbegränsade uppdrag, som kan vara för alla eller nämnd- och styrelsespecifika. Om inte annat anges gäller uppdragen samtliga nämnder och styrelser. För gemensamma nämnder gäller de uppdrag som överenskommit om vid ägarsamråd med de ingående kommunerna. För att följa kommunkoncernens utveckling mot målbilden kopplas kommunövergripande indikatorer till varje inriktningsmål.

Hållbar ekonomisk utveckling är en av förutsättningarna för välfärd och behövs för att säkra människors jobb, försörjning och social trygghet. När fler Uppsalabor kommer i arbete, förbättras också förutsättningarna för att trygga välfärden för invånarna. En hållbar och välskött ekonomi innebär att kostnaderna inte överstiger intäkterna och att kostnaderna inte överförs på kommande generationer. Samtidigt måste det finnas utrymme för både kvalitetsförbättringar och nödvändiga investeringar i den växande kommunen. Skattepengarna ska användas efter noggrant övervägande och med respekt för att det är medborgarnas pengar. Uppsala är en kommun där företag ges förutsättningar att starta och växa. Kommunens upphandling ska bidra till ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet. Uppsala bidrar till klimatomställningen genom att fasa ut fossila värdepapper. Kommunens resurser ska fördelas jämställt. Kvinnor och män, flickor och pojkar har lika rättigheter och ska ges lika villkor och möjligheter att själva forma sina liv och bidra till samhällets utveckling.

Uppdrag

- Genomföra jämställdhetsbudgetering i syfte att öka jämställdheten i befintlig verksamhet och i kommande investeringar. (KS)
- Genomföra en översyn och ta fram åtgärder för att säkerställa att verksamheterna inom barn- och ungdomsområdet har rätt ersättning. (KS, SCN, UBN, OSN)
- Följa upp och kvalitetssäkra upphandlade tjänster mot avtal, med kontinuerligt metodval över tid, och agera på rapporterade brister.
- Inrätta ett upphandlingsråd bestående av förtroendevalda, företagare och tjänstemän. (KS)
- Avstå från nationella ramavtal när Uppsalaföretag inte kan medverka och istället genomföra lokala upphandlingar.
- Inventera ur ett långsiktigt exploateringsperspektiv strategiskt intressanta markområden som inte är lämpade för bostäder eller kontor men som kan vikas åt föreningar och organisationer. (KS)
- Ta fram en modell för samarbete kring offentlig konstnärlig gestaltning i samband med förnyelse eller nybyggnation. (KTN, GSN, PBN och de kommunala fastighetsbolagen)
- Ta fram en plan för hur låneskulden ska minska under planperioden. (KS)

Uppsala är nyskapande och utmanande. Uppsala har en stark ställning som evenemangs- och mötesstad. Invånare och besökare ges möjlighet till meningsfull fritid och rekreation där kulturell infrastruktur och det offentliga rummet bidrar till en nära, trygg och inspirerande miljö. Idrott, fritid och kultur utgör en starkt bidragande faktor för folkhälsa och livskvalitet. Civilsamhällets engagemang tas tillvara och uppmuntras. Samarbeten med Uppsalas universitet gör Uppsala till en stark kunskapsstad. Företag väljer Uppsala som ett attraktivt alternativ för nyetableringar och företagande. Grön affärsutveckling främjas.

Uppdrag

- Ta fram nyckeltal som mäter servicenivån för den enskilde medborgaren, civilsamhället och företagare i kontakter med kommunen. Med detta som utgångspunkt genomföra jämförelser över tid och förbättra servicenivån. (KS)
- Fortsätta arbetet med att skapa förutsättningar för jämlik, jämställd och tillgänglig kultur, idrott och fritid. (IFN, KTN, UBN)
- Ta fram en gemensam strategi för utveckling av kulturmiljöarbetet. (KS, KTN, GSN och PBN)
- Utveckla hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar natur, lokal kultur och lokala produkter. (KTN, KS och DUAB)
- Genomföra en översyn av behoven av samlings- och kulturlokaler i befintliga och nya områden. (KTN, IFN, KS, PBN och de kommunala fastighetsbolagen)
- Utredda formerna för samordning av evenemang. (KS, KTN och DUAB)
- Påbörja arbetet som krävs för att Uppsala ska kunna ansöka om att bli europeisk kulturhuvudstad 2029. (KTN)
- Inrätta en kulturinvesteringsfond. (KS)
- Utredda möjligheterna att skapa en fast scen för dans med plats både för den professionella dansen, samt för verksamhet som utnyttjar dansens förmåga att bygga identitet, stärka gemenskap och förbättra livskvaliteten (KTN).
- Rusta Reginateatern.(KTN)
- Verka för en trygg, vacker och säker kommun genom att utveckla arbetet med synsätt gällande nedskräpning och förstörelse och i samverkan med andra aktörer. (GSN)
- Verka för ökad trygghet i centrala Uppsala samt i utsatta områden. (KS, SCN)
- Fortsätta satsningen på trygghetsvärdar för att öka tryggheten.
- Utveckla Uppsala till en av landets främsta idrottskommuner för både bredd- och elitidrott. Infrastrukturen ska vara modern, ändamålsenlig och driftsäker. (KS, IFN)
- Inrätta en idrottsinvesteringsfond. (KS)

När Uppsala växer skapas nya möjligheter för ekonomisk tillväxt samtidigt som sociala klyftor minskar och ekosystem ska bevaras och stärkas. Den hållbara stads- och landsbygdsutvecklingen säkerställer likvärdig tillgång till boende, kommunikationer, samhällsservice och offentliga platser. Uppsala kommun ska vara en av landets bästa landsbygdskommuner. Ett starkt områdesarbete förebygger och förhindrar social oro. Det offentliga rummet görs tillgängligt för alla Uppsalabor. Uppsala ska vara i framkant i miljö- och klimatomställningen samt förbättra beredskapen för ett förändrat klimat. Det ställer krav på kraftfulla insatser inom bl.a. transporter, byggande, energi och livsmedel. Uppsala ska bli Sveriges bästa cykelstad. Det egna markinnehavet ska säkra en långsiktig stads- och landsbygdsutveckling som tar hänsyn till rekreation, biologisk mångfald och vattenresurser. Vid eventuell exploatering av värdefull natur och åkermark bör det kompenseras genom exempelvis naturvårdsinsatser i andra områden. Uppsalas vatten, naturområden och parker håller hög kvalitet och finns nära invånarna.

Uppdrag

- Inrätta naturreservat i Stabby backe och bevara siktlinjen i området. (KS)
- Säkerställ att de nya idrottsanläggningarnas behov av parkeringsplatser tillgodoses. (KS, PBN, IFN, GSN, Uppsala parkerings AB)
- Utveckla strategin för markförvärv.
- Stärk arbetet med stadsutveckling för att förebygga och förhindra social oro.
- Ta fram en lokalförsörjningsplan för räddningstjänsten.
- Öka återvinningen och en säker återanvändning.
- Öka andelen förnybar energi och fördubbla förbättringstakten vad gäller energieffektivitet.
- Ta fram en strategisk plan för att växla till ekologisk mat och öka andelen närodlade råvaror i kommunens verksamhet. (KS)
- Utred för- och nackdelar med att låta andra aktörer investera, bygga och drifta lokaler. (KS, UBN, KTN, IFN, Sport- och rekreationsfastigheter, Uppsalahem, IHUS, UKFAB och Skolfastigheter)
- Utveckla och samordna drift och underhåll av skolgårdar. (GSN, UBN och Skolfastigheter)
- Inrätta fler parkeringar för personer med rörelsenedsättning i centrala Uppsala (GSN)
- Ett jämställdhetsperspektiv ska finnas vid namngivning av kvarter, gator och torg. (NGN)
- Inleda ett aktivt arbete för att inom kommunens samtliga enheter sluta använda plast producerad av fossilbränsle och gå över till klimat- och miljösmarta alternativ.
- Inventera om förskolor och skolor är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning så att ingen, varken elever, personal eller föräldrar, utestängs. (KS, UBN, UKSF)
- Påbörja arbetet med att kommunens prioriterade tätorter ska få en välutvecklad cykeltrafik till och från Uppsala stad och särskilt resecentrum. (GSN, PBN)
- Planera för att bygga en biltunnel på Fyrislundsgatan, under Årsta torg. (PBN, GSN)
- Inför maximal handläggningstid för detaljplaner. 1 år för enkla planer och 2 år för större och mer komplicerade detaljplaner. (PBN)

Välfärd och god folkhälsa ska bygga ett hållbart Uppsala. Att investera i flickors och pojkars utveckling är en av de viktigaste vägarna till social hållbarhet och minskade skillnader i hälsa och utbildning. Utifrån ett inkluderande och normkritiskt förhållningssätt ska klyftorna mellan människor och områden minska. God hälsa är en grundläggande förutsättning för människors möjlighet att nå sin fulla potential och att bidra till samhällets utveckling. Uppsala är en öppen, jämställd och solidarisk kommun som berikas av mångfald. Barnets bästa ska alltid sättas i första rummet. Idrott och fritidsverksamhet samt föreningslivet stärker demokratin och möjliggör möten, kunskap, upplevelser och integration.

Uppdrag

- Inrätta *Enheten för civilsamhället* för att förenkla för civilsamhället att söka kommunala medel. (KS)
- Utifrån kartläggning av levnadsvillkor och hälsa fortsätta utvecklingen av främjande, förbyggande och tidiga insatser för barn och unga. (KS, UBN, AMN, SCN, OSN, KTN och IFN)
- Utveckla barns och ungas möjligheter att utöva och uppleva kultur i skolan och under den fria tiden. Bland annat genom kulturgaranti. (KTN och UBN)
- Stödja det preventiva arbetet mot ANTD-S (alkohol, narkotika, tobak, droger och spel). (MHN, SCN)
- Utveckla trafiksäkerhetsarbetet kring förskolor och skolor. (UBN och GSN)
- Höj kvaliteten på motionsspår för sommar- och vintersport och utveckla information för förbättrad tillgänglighet till enskilda spår och möjligheter att ta sig mellan olika spår. (IFN, GSN)
- Höja kvaliteten på fritids, i fritidsklubbar och fritidsgårdar och utreda behoven av att etablera nya fritidsklubbar i områden med brist på öppen fritidsverksamhet, samt utöka barns möjlighet att delta i sportis som alternativ till fritids. (KTN, UBN)
- I samarbete med Region Uppsala inrätta en samordningsfunktion som arbetar mot hedersrelaterat våld och förtryck.
- Inför 24-timmarsgaranti för samtal med vårdnadshavare när unga begått brott. (SCN)
- Starta arbete med sociala insatsgrupper för personer under 15 år som ligger i riskzonen för att dras in i kriminalitet. (SCN)
- Komplettera det centrala avtalet för att minska avhopp bland Räddningstjänstpersonal i beredskap (RiB) och underlätta framtida rekrytering. (KS, RDN)

Uppsala kommun möter den förväntade befolkningsökningen genom att skapa förutsättningar för att det byggs 3000 nya bostäder och tillkommer 2000 nya arbetsplatser årligen, där ungdomars möjlighet till jobb och bostad säkras. Uppsala har en god blandning av verksamhetsmiljöer och en flexibel bostadsmarknad med mångfald i utbudet, i täta och blandade miljöer. Den nya bostadsförmedlingen stärker kommunens attraktionskraft och underlättar för de bostadssökande. En ökad andel hyresrätter i olika prisklasser möjliggör för fler att skaffa eget boende. En väl fungerande arbetsmarknad bidrar till den attraktiva och trygga staden. I samverkan med bland andra universiteten utvecklas de kunskapsintensiva branscherna, vilket ger förutsättningar för utveckling av bygg-, service- och tjänstenärningar. Nya insatser och innovativa lösningar utvecklas för personer som står långt från arbetsmarknaden. Mottagare av försörjningsstöd till följd av arbetslöshet aktiveras skyndsamt genom lämpliga arbetsmarknadsåtgärder eller utbildningsinsatser. Att ställa sociala krav i upphandling är ett sätt för kommunen att öka sysselsättningsgrad och social integration. Förutsättningar skapas för att kompetensen hos fler personer med funktionsnedsättning tas tillvara genom anställning eller annan sysselsättning.

Uppdrag

- Öka byggandet av flerfamiljshus på landsbygden. (KS och USAB)
- Genom aktiv näringslivspolitik och ett aktivt arbete med upphandlingar skapa förutsättningar för 70 000 nya jobb till 2050. (KS)
- Bidra till ökad tillgång på mark och lokaler i olika prisklasser och lägen för företag som behöver växa eller önskar etablera sig i Uppsala. (PBN och KS)
- Genom ökad samordning förkorta den tid det tar för nyanlända att få egen försörjning. (AMN)
- Andelen ungdomar som varken studerar eller arbetar ska reellt minska. (UBN, AMN, SCN och OSN)
- Fler ungdomar ska erbjudas feriearbete för att få erfarenheter, kontakter och nätverk inför kommande yrkesliv. (AMN)
- Personer som står långt ifrån arbetsmarknaden ska erbjudas välfärdsjobb. (AMN)
- I familjer som uppstår försörjningsstöd ska barn och skolungdomar under 21 år få undanta alla sina arbetsinkomster. (AMN)
- Anställ fler personer med funktionsnedsättning i kommunen och ställ krav på upphandlad verksamhet. (KS)
- Bygg bort köerna till särskilda boenden inom ramen för LSS. (OSN, PBN, KS)

En utbildning av god kvalitet ger ökad kunskap för alla och är en av de viktigaste grunderna för välbefinnande, hälsa och jämlikhet. Utbildningen och lärandet ska utgå från evidens och beprövad erfarenhet. Utbildningen ska ge barn och elever förutsättningar att minst nå kraven för godkända kunskapsmål och nå gymnasieexamen, men alla ska utmanas till sin fulla potential. Elever ges förutsättningar att tillgodogöra sig utbildning genom att deras utveckling och lärande stimuleras i en trygg miljö. Oavsett ålder ges förutsättningar för ständig utveckling, minskade kunskapsklyftor och goda utbildningsresultat. All utbildning ska främja och utveckla värderingar, kunskaper och färdigheter som bidrar till hållbar utveckling. En skola som kompenserar för olika förutsättningar och bakgrund, som bostadsområde och sociala förhållanden, är en förutsättning för ett jämlikt samhälle. Samtidigt värnas det fria skolvalet och elever och föräldrars rätt att själva välja skola.

Uppdrag

- Öka personaltätheten och andelen förskollärare i förskolan. (UBN)
- Återinför 30 timmars förskola för barn till arbetslösa och föräldralediga. (UBN)
- Återinför fritids för barn till arbetslösa och föräldralediga. (UBN)
- Särskilt bevaka barn med funktionsnedsättnings möjlighet till god utbildning och fritids. (UBN)
- Inför möjlighet att inom ramen för den kommunala vuxenutbildningen läsa in kompetens för bristyrken (yrkesutbildningar) oavsett tidigare utbildning. (AMN)
- Inrätta en pedagogisk forsknings- och utvecklingsenhet. (UBN)
- Minska arbetsbelastningen för lärare, bland annat genom att centralisera rättningen av de nationella proven. (UBN)
- Fortsätt utbyggnaden av lektorat, förstelärare och förste förskollärare. (KS, UBN)
- Höj lönerna för skickliga lärare och öka lönespridningen. (KS, UBN)
- Socialsekreterare ska vara placerade på skolor där behovet finns. (SCN, UBN)
- Inför ett särskilt kvalitetsutvecklingsuppdrag för lågstadiet. (UBN)
- Alla barn med annat modersmål än svenska ska ha rätt till modersmålsstöd på förskolan. (KS, UBN)
- Rektorer på kommunala skolor ska ha mandat att sätta lärarlöner som avspeglar det pedagogiska uppdraget. (UBN)
- Stärk attraktiviteten hos lärlingsutbildningarna, yrkesprogrammen och yrkesutbildningarna. (UBN, AMN)
- Starta ett Lärlingscentrum (UBN, AMN)
- Verka för att förskolor med teknikinriktning erbjuds (UBN)
- Fler aktörer inom vuxenutbildningen och utveckla riktade uppdrag till bildningsförbund och folkhögskolor.
- Utöka samarbetet mellan yrkes- och lärlingsprogram och näringslivet för praktik och anställningar för elever inom särskild utbildning. (UBN, AMN)
- Utred möjligheterna att kunna studera till speciallärare och specialpedagog på betald arbetstid.

Uppsalas invånare har möjlighet till ett aktivt liv. Stöd, service, vård och omsorg har god kvalitet och utformas utifrån individens behov, förutsättningar och önskemål. Individens egna resurser är utgångspunkten. Tidiga och förebyggande insatser prioriteras för att utjämna klyftorna. Individer och grupper som har störst behov beaktas särskilt och skyddet för utsatta barn stärks. Äldre har möjlighet att leva ett gott liv, i trygghet och oberoende. Tillgänglighetsskapande åtgärder i kommunens bostadsområden minskar behovet av särskilda boendeformer.

Uppdrag

- ”En väg in” – varje person som är berättigad till kommunal service enligt lagstiftning i enlighet med LSS ska om den så vill erbjudas en samordnare som sköter kontakter med övriga handläggare för att se till att det stödbehov som finns tillgodoses och att insatser samordnas. Fokus ska ligga på att skapa långsiktigt fungerande lösningar och att avlasta den enskilde och dess närstående.
- Öka möjligheten till inflytande och egenmakt så att stöd och insatser bättre motsvarar behoven. (ÄLN, OSN, SCN och ÖFN)
- Tillse att det finns tillräckligt med personal för att den som bor i bostad med särskild service ska få delta i de kultur- och fritidsaktiviteter hen önskar. (OSN)
- Utveckla det förebyggande arbetet för psykisk och fysisk hälsa, genom exempelvis stöd till hälsosam kost, fysisk aktivitet och regelbundna hälsokontroller. (OSN, SCN, ÄLN)
- Utveckla de särskilda boendeformerna och eliminera köerna till bostäder enligt SoL och LSS. (KS, AMN, OSN, SCN och ÄLN)
- Erbjud personer med funktionsnedsättning möjlighet att äta vid kommunens seniorrestauranger.
- Inför eget val för personer som behöver särskilt boende.
- Öka användningen av digital teknik för att effektivisera arbetet och öka tillgängligheten, självständigheten och tryggheten. (ÄLN, OSN, SCN)
- Säkerställ att hjälpmedel bidrar till att personer med funktionsnedsättning kan leva som andra, även på fritiden. (OSN, ÄLN, SCN)
- Kvalitetssäkra myndighetsutövningen. Den ska vara rättsäker och effektiv. Beakta särskilt myndighetsutövning gällande personlig assistans och handläggning av barnärenden. (OSN, SCN, ÄLN, ÖFN)
- Inrätta ett parasportotek för aktiv fritid (sport och friluftsliv) för personer med funktionsnedsättning. (IFN)
- Bygg handikappanpassat naturbad vid Mälaren.
- Säkerställa att gode män, förvaltare och förmyndare har relevanta kunskaper och goda förutsättningar att kunna genomföra sina respektive uppdrag med hög kvalitet. (ÖFN)
- Se över dagens modell för rekrytering av familjer till jour- och familjehem och föreslå sätt att göra det viktiga uppdraget mer attraktivt. (SCN)
- Utveckla samverkan med region Uppsala och civilsamhället kring hemlösa personer. (SCN)
- För över ansvaret för färdtjänsten till Region Uppsala för samordning med sjukresor.

Kommunens verksamhet har mänskliga rättigheter, demokrati och rättvisa som utgångspunkt. Uppsala kommun ska vara en föregångskommun där ett aktivt demokratiarbete leder till invånare som förstår hur de kan påverka och hur beslut fattas. Uppsalas invånare är delaktiga och har inflytande. Tekniska lösningar och strategiska kommunikationsval används för en innovativ, lyhörd och inkluderande medborgardialog. Kommunen verkar för ett ökat och mer jämlikt valdeltagande och stärker underrepresenterade gruppers förutsättningar till deltagande och inflytande. Särskild hänsyn ska tas till barns- och ungdomars perspektiv. Ett starkt civilsamhälle skapar mötesplatser där människor har möjlighet att aktivt delta i samhällslivet. Ett starkt partnerskap mellan flera aktörer bidrar till samhällsutvecklingen.

Uppdrag

- Öka valdeltagande i områden med lågt valdeltagande samt verka för ett mer jämlikt valdeltagande. (KS och VLN)
- Utveckla och samordna kommunens synpunktshantering och felanmälan. (KS)
- Utveckla effektiva och innovativa former för medborgar- och brukardialog. (KS)
- Öka dialogen med medborgarna kring namngivning av kvarter, gator och torg. (NGN)
- Utveckla arbetet med brukarrevisioner. (OSN och SCN)

Kommunen har medarbetare med rätt kompetens att möta kommunens invånare, företag, organisationer och besökare. Ett aktivt arbete för ett jämställt och hållbart arbetsliv där god social och organisatorisk arbetsmiljö kombineras med bra villkor och utvecklingsmöjligheter lägger grunden till förmågan att både attrahera och behålla medarbetare. Kommunen ska som attraktiv arbetsgivare utveckla ett inkluderande och normkritiskt förhållningssätt.

Kommunen kännetecknas av god service, tillgänglighet och effektivitet. Verksamhetens kvalitet utvecklas kontinuerligt utifrån innovationer, omvärldsbevakning och ständiga förbättringar. Brukare och medarbetares erfarenheter och kompetens ska tas till vara i utveckling av verksamheten.

Uppdrag

- Underlätta möjligheten att göra karriär - inrätta karriärtjänster inom exempelvis vuxenutbildning, socialtjänst och förskola.
- Åtgärda strukturella löneskillnader på grund av kön.
- Förbättra arbetsmiljön inom skola, socialtjänst, vård och omsorg för att behålla och rekrytera kompetenta medarbetare. (UBN, OSN, SCN och ÄLN)
- Motverka uppdelade arbetspass, så kallade delade turer. (ÄLN och OSN)
- Intensifiera arbetet med att skapa attraktiva villkor för nuvarande och kommande bristyrken.
- Verka som föregångare bland arbetsgivare i Uppsala kommun och i ökad utsträckning erbjuda personer med funktionsnedsättning arbete.
- Införa en friskvårdstimme per vecka för kommunens medarbetare.
- Inför möjligheter till grön rehab för anställda i Uppsala kommun i syfte att minska stressrelaterad ohälsa. (KS och AMN)
- Öka kunskapen om hedersrelaterat våld och förtryck inom skola, särskola, vuxenutbildning, äldreomsorg och socialtjänst. (UBN, AMN, ÄLN, SCN)
- Öka kunskapen om att leva med funktionsnedsättning bland personal i särskilda boenden. (OSN, ÄLN)

Så här styrs Uppsala kommun

Uppsala kommuns organisation och styrning syftar till att stärka den kommunala demokratin utifrån kommunfullmäktiges prioriteringar, erbjuda medborgarna kvalitet i välfärden, hållbar landsbygds- och stadsutveckling samt ordning och reda i den kommunala ekonomin. All verksamhet ska bedrivas utifrån ett tydligt medborgarperspektiv. Kommunen ska uppfattas som tydlig och logisk för invånaren. Uppsala kommun arbetar med detta förhållningssätt under devisen "Ett Uppsala - en kommun".

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ. Fullmäktige beslutar i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen såsom mål och riktlinjer för verksamheten, budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor, nämndernas organisation och verksamhetsformer, val av ledamöter och ersättare i nämnder och beredningar samt val av revisorer. Kommunfullmäktige beslutar också om årsredovisning och ansvarsfrihet.

Kommunstyrelse

Kommunstyrelsen leder och samordnar förvaltningen av kommunens angelägenheter. I detta ligger bland annat att följa och utveckla arbetet med ekonomi- och verksamhetsstyrning och utfärda regler, riktlinjer och rutinbeskrivningar för verksamhets- och ekonomihantering. Kommunstyrelsen ansvarar särskilt för att leda processen för Mål och budget med tillhörande affärs- och verksamhetsplaner, månadsuppföljning, delårs- och årsredovisning. Kommunstyrelsen har även till uppgift att föra en fortlöpande dialog med nämnder och styrelser för att säkerställa att verksamheten drivs i enlighet med fullmäktiges prioriteringar.

Nämnder

Nämnderna beslutar i frågor som rör den löpande förvaltningen och i frågor som de enligt lag eller annan författning ska ha hand om. Nämnderna beslutar också i frågor som fullmäktige har delegerat till dem. Nämnderna bereder fullmäktiges ärenden och ansvarar för att fullmäktiges beslut verkställs. De ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med fullmäktiges mål och riktlinjer och att interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Nämndernas olika roller

I Uppsala kommun har vissa nämnder en så kallad systemägarroll, andra nämnder har även en utförarroll (kommunal egenregi) som exempelvis utbildningsnämnden. Systemledarrollen innebär att ansvara för att kommunen lever upp till sitt välfärdsåtagande oberoende av om verksamheten utförs av kommun eller av enskilda utförare genom att ställa krav, bereda ekonomiska förutsättningar och följa upp och utvärdera verksamheten.

Den kommunala egenregin ska erbjuda kvalitativ och kostnadseffektiv verksamhet. Många nämnder har också ett omfattande myndighetsansvar gentemot enskild. Uppsala är värdkommun för två kommungemensamma nämnder; överförmyndarnämnd och räddningsnämnd. I samråd med medverkande kommuner har Uppsala som värdkommun att fastställa Mål och budget för de gemensamma nämnderna.

Bolag

De kommunala bolagen ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med fullmäktiges styrdokument, och regleras via beslutad bolagsordning och ägardirektiv. Uppsala Stadshus AB är moderbolaget i Stadshuskoncernen. Uppsala Stadshus AB leder och samordnar verksamheten i

bolagskoncernen samt avgör frågor som är gemensamma för koncernen och som inte är av större principiell beskaffenhet. Moderbolaget ska säkerställa att största möjliga samordning sker mellan bolagen och i kommunkoncernen och följer aktivt bolagskoncernens utveckling.

Externa utförare

Delar av den kommunalt finansierade verksamheten produceras av externa utförare såsom företag, stiftelser och ideella organisationer. Med undantag för de fristående skolorna (se vidare nedan), ska dessa bedriva sin verksamhet i enlighet med avtal som reglerar kvalitet, volym och pris samt former för uppföljning och utvärdering. I samband med att Mål och budget tas ett särskilt program med mål och riktlinjer för såväl privata utförare av kommunala tjänster som egenregi fram. Programmet ska garantera insyn och transparens i beslutsprocesser samt skapa förutsägbarhet och stabila förutsättningar för såväl externa utförare som för egenregi utifrån bland annat samordningsfördelar, effektivitet och affärsmässighet.

Skolinspektionen beslutar om tillstånd och har tillsynsansvar för fristående skolor medan kommunerna beslutar om godkännande och har tillsyn över fristående förskolor och fristående fritidshem som inte anordnas av en fristående skola. För att försäkra att allmänheten har insyn i fristående skolor ska kommunen, jämte Skolinspektionens tillsyn, ha insyn i de fristående skolornas verksamhet inom kommunen. Kommunen ska lämna bidrag till de fristående skolorna per elev och ersättningen ska som lägst motsvara självkostnaden för den kommunala utbildningsverksamheten.

Mål och budget

Kommunallagen anger att kommuner och landsting varje år ska upprätta en budget för nästa kalenderår med plan för de därefter två efterföljande åren. I Uppsala ska kommunfullmäktige fastställa Mål och budget i juni, som sedan gäller för tre år och revideras årligen. Att budgeten fastställs i juni, och inte i slutet av året är viktigt för att ge alla verksamheter, såväl interna som externa, som är skattefinansierade via kommunfullmäktige tid för planering och omställning. Det skapar bättre förutsägbarhet och långsiktighet.

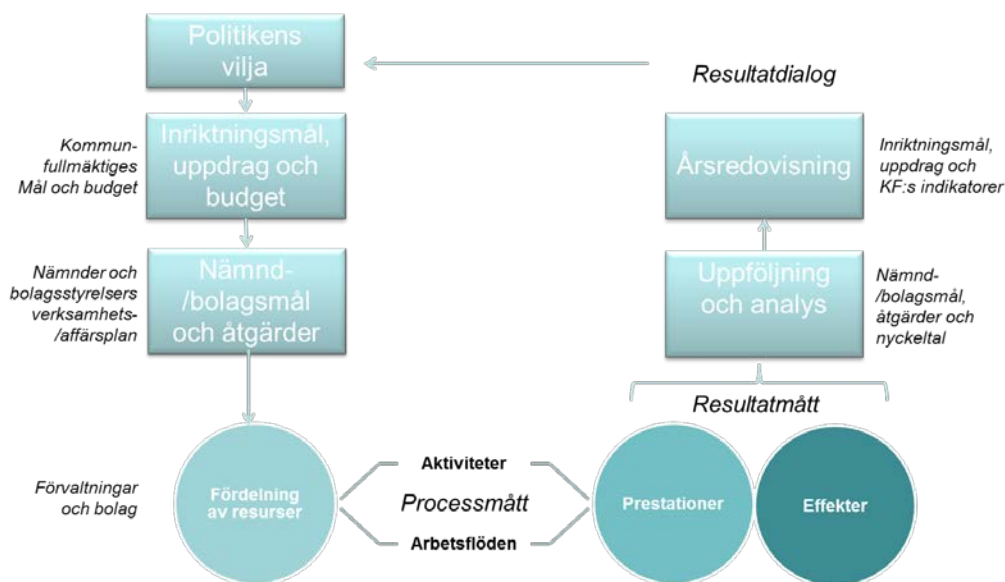
Mål och budget är det övergripande och överordnade styrdokumentet för kommunens nämnder och styrelser. Mål och budget sätter fokus på det väsentliga och med träffsäkra mål, budgetar och prognoser säkerställs politisk genomslagskraft i enlighet med fullmäktiges prioriteringar. Med Mål och budget ges allmänheten möjlighet till insyn för att värdera och jämföra kvaliteten samt att bedöma om resurserna används på ett kostnadseffektivt och långsiktigt ansvarsfullt sätt.

Kommunstyrelsen leder arbetet med Mål och budget och genom att besluta om planeringsdirektiv i december startas processen. Under våren bereds ärendet. Arbetet innefattar bland annat en analysfas och det så kallade strategiska seminariet där förstroendevalda i majoritetsställning redogör för sina politiska prioriteringar samt de utmaningar som kommunen med dess nämnder och styrelser har att hantera inom de kommande 5 till 10 åren. Genom gemensam beredning säkerställs samsyn inom kommunen om prioriterade frågeställningar samt förutsättningar för verksamhetens genomförande. Ägarsamråd genomförs med företrädare för medlemskommunerna avseende de gemensamma nämnderna.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål strävar mot att inom de ekonomiska ramarna skapa en gemensam riktning och förändring i hela den kommunala verksamheten. Inriktningsmålen ska vara långsiktiga och gälla för minst en mandatperiod. Inför varje nytt budgetår omprövar kommunfullmäktige inriktningsmålen.

Övriga kommunala styrdokument som planer, program, policyer och liknande är underordnade kommunfullmäktiges inriktningsmål.

Styrkedja

Varje nämnd och styrelse ansvarar för att bidra till att uppnå kommunfullmäktiges inriktningsmål och ska omsätta dem i praktisk handling. Det görs genom att varje nämnd och styrelser bryter ner och inriktningsmålen till egna mål och strategier (nämnd- och bolagsmål). Nämnd- och bolagsmål formuleras i verksamhets- och affärsplanerna.

I december fastställer nämnder och styrelser sina verksamhets- och affärsplaner. I planen ska det tydligt framgå hur nämnd- och bolagsmålen ska uppnås, åtgärder för genomförande samt hur dessa ska följas upp. Särskild vikt ska läggas vid att beskriva hur samverkan ska bedrivas för att uppnå målen. Verksamhets- och affärsplaner ska inkludera en risk- och väsentlighetsanalys med tillhörande internkontrollplan. Nämndernas och styrelsernas verksamhets- och affärsplaner gäller för tre år och revideras årligen.

Uppföljning

Kommunfullmäktiges inriktningsmål mäts genom indikatorer. Indikatorerna mäter trender, resultat och önskade effekter eller tillstånd i samhället. De är centrala i styrning och uppföljning och ska som utgångspunkt kunna jämföras över tid med andra organisationer och kommuner. De ger underlag för medvetna och underbyggda beslut och erbjuder förutsättningar, stöd och incitament för utveckling. Kommunfullmäktige fastställer även nyckeltal som kompletterar indikatorerna för att löpande följa upp och analysera utvecklingen inom kommunkoncernens grunduppdrag enligt reglemente eller ägardirektiv.

Nämnder och styrelser ska följa upp och analysera vad som åstadkommit i förhållande till kommunfullmäktiges inriktningsmål och övriga mål fastställda av nämnden eller bolagsstyrelsen. Uppföljningarna ska göras med utgångspunkt i viktiga händelser, resultat och utvecklingsområden.

Tyngdpunkten i redovisningen ska ligga på analyser, slutsatser och kommentarer som förklarar det egna resultatet och i perspektivet vad detta betyder för Uppsala kommun i sin helhet. Nämnderna och styrelserna får för egen del komplettera kommunfullmäktiges indikatorer och nyckeltal i den utsträckning det behövs för att säkerställa en ändamålsenlig uppföljning och utvärdering av den egna verksamheten.

Kommunstyrelsen leder och ansvarar för uppföljning, analys och utvärdering av den samlade verksamheten. Kommunstyrelsen följer månatligen upp nämnders och styrelser ekonomiska resultat och utvalda indikatorer och nyckeltal. Nämnderna och styrelserna rapporterar resultat kopplat till inriktningsmål och uppdrag till kommunfullmäktige tre gånger om året som sammanställs i tre publikationer.

- Delårsrapport mål och ekonomi 30 april, som behandlas i kommunstyrelsen i juni.
- Delårsbokslut mål och ekonomi 31 augusti, som behandlas i kommunstyrelsen i oktober.
- Årsredovisning

Kommunstyrelsen ska lämna över årsredovisningen till fullmäktige och revisorerna senast den 15 april året efter det år som redovisningen avser.

Jämte kommunstyrelsens uppföljning ansvarar nämnder och styrelser för att löpande följa upp och analysera utvecklingen inom sina respektive verksamhetsområden enligt *plan för uppföljning och internkontroll*. De ska skyndsamt rapportera väsentliga avvikelser från kommunfullmäktiges styrdokument samt vidta korrigerande åtgärder.

Omvärld och förutsättningar

Uppsala är del av en omvärld som förändras snabbt. I mångt och mycket avgörs Uppsalas framtid av hur världen i stort kommer att utvecklas under kommande decennier. Det är en utveckling som kan beskrivas som osäker och som ger upphov till ett antal globala samhällsutmaningar.

Kunskapen om omvärlden är väsentlig för att Uppsala kommun ska kunna driva utveckling i riktning mot fastställda mål. Att ständigt fundera på hur omvärlden påverkar och att identifiera vad invånare värderar är grunden för att kunna utvecklas på rätt sätt.

Övergripande förändringskrafter

Uppsala kommun måste förhålla sig till övergripande förändringskrafter som påverkar utvecklingen på global nivå. De går normalt inte att påverka på kort sikt, möjligtvis på längre sikt.

Globalisering

Globalisering är inte ett nytt fenomen, men den kommer att ha en allt större betydelse i framtiden. Globaliseringen är den förändringsprocess där länder och samhällen över hela jorden knyts samman och blir alltmer beroende av varandra. En förändring som pågått länge och som växer sig allt starkare. Utvecklingen märks tydligt inom politik, ekonomi, teknik och kultur där världens länder blir mer lika. Allt fler människor kan i dag delta i ett ökat utbyte av idéer, arbete, religioner och kulturer. Detta ger en allt större mångfald av livsstilar för människor. Men den ökar också kraven på företag att vara konkurrenskraftiga och hänga med i utvecklingen och den globala konkurrensen.

Klimatförändring

Insikten växer sig allt starkare att vårt sätt att utnyttja jordens resurser behöver förändras. Att på olika sätt arbeta för att begränsa vår klimatpåverkan är i dag en självklarhet för många individer, företag och organisationer. Men mer behöver göras och takten för arbetet behöver öka. För att snabbt åstadkomma mer behöver insikten om behovet av förändring få genomslag i fler människors vardag. Det går inte att enbart förlita sig på ny och miljövänlig teknik, även om det är en del av lösningen.

Lokala effekter av klimatpåverkan märks redan och samhället anpassas successivt till ett förändrat klimat. Effekterna är stora och ibland motsägelsefulla. Extremt låga grundvattennivåer och torrväder påverkar Uppsalas redundans avseende dricksvattenförsörjning. Stora delar av Uppsala riskerar samtidigt att översvämmas. Båda effekterna är viktiga i förhållande till kommunens tillväxt. Globalt är förändringarna ännu större och kommer på olika sätt att påverka Uppsala. Kommunen behöver därför öka beredskapen för att kunna hantera ännu större förändringar och påverkan på andra delar av samhället. Även om Uppsala är långt framme i arbetet med klimatanpassning behöver arbetet fokuseras på konkret genomförande.

Teknikutveckling

Teknikutvecklingen går snabbt inom många områden och har en stark påverkan på samhället. Informationsrevolutionen har pågått under de senaste decennierna och har gjort att människor enkelt kan kommunicera med varandra över hela världen. Informationsteknikens utveckling har lett till att vi lättare kan välja var och hur vi ska handla, när vi ska betala räkningar eller beställa resor. Utvecklingen har också påverkat hur vi möts och kommunicerar med varandra, till exempel genom sociala medier. Även inom områden som transporter och bostäder, klimat och energi har teknikutvecklingen varit en starkt bidragande faktor till att skapa nya smartare och effektivare lösningar.

Individualisering

Individen har de senaste decennierna fått ökade möjligheter att fatta egna beslut och det leder till ökade krav i vardagen. Tilltron till hierarkiska system som politiska partier, kyrkan och skolan har minskat, samtidigt som det blivit allt viktigare att förverkliga sig själv. Människor inrättar sig inte självklart i system som andra har byggt upp utan vill i stället göra sina egna individuella val. Den ökade individualiseringen och ökade kunskapsnivån bland medborgarna ökar kraven och förväntningarna på tjänster, inte minst välfärdstjänster.

Trender som påverkar det kommunala uppdraget

Här presenteras nio trender som är mycket viktiga att möta och som bedöms ha stor påverkan på Uppsalas mål om att skapa en socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbar kommun med uppemot 340 000 invånare till år 2050.

Polarisering

Sedan år 1980 har inkomstskillnaderna i Sverige ökat. Människor med olika bakgrund och förutsättningar lever allt mer segregerat, speciellt i städer. Inkomsterna har ökat för dem som har jobb och antalet sysselsatta i Sverige har ökat, men de ekonomiska klyftorna växer mellan äldre och yngre förvärvsaktiva, sammanboende och ensamstående föräldrar, de som har arbete och de som står utanför arbetsmarknaden samt mellan befolkningarna i attraktiva och mindre attraktiva områden. Även om inkomsterna ökat för en stor majoritet av befolkningen innebär de ökande inkomstskillnaderna och boendesegregering en polarisering av människors tillgång till socialt och kulturellt kapital.

Jämställdhet

Kvinnor tar allt mer plats inom politik, ekonomi, arbetsmarknad och en rad andra områden. Det gäller stora delar av världen. Globalt sett är det fortfarande enorma skillnader mellan kvinnor och män när det gäller inkomster, egendomsfördelning och inflytande. I Sverige är takten ojämn och de senaste åren har det inte gått lika snabbt som det gjorde på 1970- och 1980-talen. Sverige har till exempel Skandinavien största lönegap mellan kvinnor och män och det är fortfarande mer naturligt att industriarbetare har heltidstjänst, än att undersköterskor har det. Samtidigt som jämställdheten tar flera kliv framåt upplever vi en ökad kontroll och en ökad sexualisering av kvinnor. Det tar sig bland annat uttryck i reklam i det offentliga rummet, fler fall av sexuella trakasserier och att många kvinnor känner sig mer otrygga. Denna samhällsutveckling är viktig att vända.

Ökad digitalisering

Allt snabbare digital kommunikation gör att avstånd krymper, såväl globalt som lokalt. Samtidigt ökar konkurrensen mellan städer, regioner och länder; sociala medier växer över hela världen och företag kan agera på en global marknad. Tekniken bidrar till nya möjligheter och därmed ett förändrat samhälle till exempel med billigare och effektivare sätt att utföra arbetsuppgifter. Uppsala har, liksom Sverige i stort, av tradition en stark position när det gäller utveckling och användning av ny teknik. Men det är också en position som ständigt utmanas. Digitaliseringen innebär omställnings- och utvecklingsbehov samt stora möjligheter för många verksamheter, till exempel inom vård och skola. Men den innebär även utmaningar där bland annat flexibilitet och omställningsförmåga blir allt viktigare.

Med ökad digitalisering skapas nya möjligheter till invånardialog, vilket kan bidra till en utvecklad demokrati. Den bidrar till en effektivare administration som frigör resurser och möjliggör för kommunen att erbjuda tjänster dygnet runt. Digitaliseringen innebär nya möjligheter för handeln i och med utvecklad internethandel, men det innebär också utmaningar för den befintliga handeln,

både i och utanför stadskärnan. På samma sätt skapar digitalisering genom nyttjandeekonomi en grund för nya hållbara transportlösningar, som dock utmanar befintliga transportsystem och ställer krav på annan typ av transportinfrastruktur. Inom skola och utbildning skapar digitalisering helt nya möjligheter att bedriva pedagogisk verksamhet, samtidigt som det förändrar kompetens- och lokalbehov i befintliga verksamheter. Dessa exempel illustrerar ett stort behov av kompetens och färdighet kring digitaliseringsfrågor som både direkt och indirekt påverkar alla kommunens verksamheter.

Ökad internationaliserings och global rörlighet

Världens invånare blir allt mer internationella och globalt rörliga. Företag blir allt mer internationella och produktions- och handelsstrukturer förändras på genomgripande sätt. Det leder till en ständigt ökande konkurrens för företag i Uppsala. Företagens investeringar, däribland deras forsknings- och utvecklingsinvesteringar, blir alltmer internationellt rörliga och förläggs i allt högre grad till de regioner och länder som har bäst förutsättningar. Kompetensförsörjning är en viktig förutsättning för företagen vilket i sin tur ökar dess betydelse. Morgondagens arbetskraft behöver ökad kompetens när det gäller språk och förståelse för andra kulturer samt inom teknik, anpassat till Uppsalas lokala behov.

Ökad migration som leder till en ökad mångfald i samhället och på arbetsplatser ställer förändrade krav på samhällssystem och tjänster, till exempel utbildning. Ökad migration kan bidra till människors osäkerhet som i sin tur kan skapa en framväxande främlingsfientlighet.

Ökad mångfald

Mångfald handlar om att allt fler människor med skilda bakgrunder och olikheter behöver samsas på samma ort, bostadsområden, fritidsanläggningar, skolor och arbetsplatser med mera. Skillnaderna kan handla om kultur, etnicitet, religion, sexuell läggning, funktionsnedsättning, ålder, utbildning, intressen med mera. Sedan 1970-talet har andelen utlandsfödda fördubblats och bidragit till både ökad och yngre befolkning. Knappt 25 procent av Uppsalas befolkning är i dag första eller andra generationens invandrare.

Det är viktigt att tillvarata den kraft och kompetens som finns hos invånarna trots och tack vare deras olikheter. Det är viktigt för innovation och utveckling. Om en högre andel utrikesfödda stannar i Uppsala finns ökade chanser att undvika arbetskraftsbrist inom vissa branscher. Samtidigt kan svårigheter till arbete, bostad, utbildning med mera kan leda till en ökad segregering.

Åldrande befolkning

Sverige och Uppsala har en åldrande befolkning. För 100 år sedan karakteriserades befolkningen av många unga och få äldre. I dag ser åldersstrukturen helt annorlunda ut, som ett resultat att vi lever längre och föder färre barn. Även om invandring förnygrar befolkningen något förväntas andelen äldre i befolkningen öka med 30 procent mellan 2010 och 2050 enligt SCB:s prognoser. Företag och offentlig sektor brottas med utmaningen att attrahera och behålla unga medarbetare, samtidigt som de blivande pensionärernas kunskap och erfarenhet måste överföras innan de lämnar arbetsmarknaden. En stor andel av dem som går i pension i dag har höga krav på livskvalitet genom hela livet och är starka konsumenter med god köpkraft. Många har god hälsa och kommer att bidra till samhället under sin pensionstid på olika sätt. På sikt kommer även vårdbehoven att öka, en prognos visar att kostnaderna för äldreomsorg och sjukvård i Sverige kan komma att öka med 270 procent fram till år 2040.

Ökat fokus på livsmiljö och boende

Tidigare sökte sig människor till platser på grund av arbete. I dag är boende och livsmiljö viktigare för många. Det som efterfrågas är i allt högre grad natursköna och hållbara miljöer med möjlighet

att kombinera ett aktivt stadsliv med naturnära boende och ett brett serviceutbud. För att skapa attraktiva boenden i ett individualiserat samhälle krävs en stor lyhördhet för vad som efterfrågas och att ”bygga med människor och inte åt människor”. Det kan till exempel innebära att göra kultur-, idrotts- och fritidsverksamhet tillgänglig för alla så att det bidrar till människors livskvalitet. Det blir allt viktigare med bra kommunikationer i närhet till bostadsområden. Det minskar avstånden, vilket leder till att närhet till arbete och utbildning får mindre betydelse. Uppsala har idag, trots Sveriges högsta byggtakt per capita, bostadsbrist och detta är en utmaning för en plats som vill växa. Även om nya bostäder byggs så är det svårt för ungdomar eller nya svenskar med låg inkomst att betala för de nyproducerade lägenheterna.

Förändrade kompetens- och utbildningsbehov

Den snabba tekniska utvecklingen leder till stor efterfrågan på bland annat digital kompetens, och många yrken kommer att försvinna eller förändras. En rapport från SSF, Stiftelsen för strategisk forskning visar att ungefär hälften av nuvarande yrken i Sverige kommer att försvinna inom 20 år. En stark trend i västvärlden och så även i Uppsala är att sysselsättningsökningen främst återfinns inom tjänstesektorn. Arbetsmarknaden är samtidigt inne i en stor generationsväxling, där bristyrken har uppstått i flera yrkesgrupper inom vård och omsorg, skolan och inom tekniska yrken. Forskning visar också att arbetsmarknaden tenderar att anpassas efter tillgången på arbetskraft. Därför innebär fler pensionsavgångar inte automatiskt att fler unga får arbete. För Uppsala kommun ligger en utmaningen i att i konkurrens med andra hitta personal som har rätt kompetens, tillräcklig yrkeserfarenhet, samt specifik kompetens eller behörighet för att utföra vissa uppgifter och arbeten.

Miljö- och klimatförändringar ökar medvetenheten

Miljö- och klimatförändringarna är idag en verklighet. Klimatförändringar, brist på naturresurser som vatten, svåra luftföroreningar, minskning av antalet arter och andra miljöeffekter är påtagliga. Medvetenheten ökar bland befolkningen i världens rika länder, vilket visar sig i konsumtionsbeteende, där fler köper miljömärkta varor och tjänster. Många försöker också minska sin energianvändning eller öka sin sortering av avfall. Samtidigt ökar den totala konsumtionen och resandet. En ökad medvetenhet får med andra ord inte fullt genomslag i beteendeförändringar. Förändringen hos enskilda behöver draghjälp genom omställning av till exempel infrastruktur, varor och tjänster för att den ska få bättre effekt.

Den svenska ekonomin

Den svenska ekonomin utvecklar sig starkt till följd av en gynnsam utveckling i den inhemska efterfrågan. Den offentliga konsumtionen och kommunernas investeringar har haft en stark ökning. Den offentliga konsumtionens starka utveckling de senare åren beror främst på en relativt kraftig befolkningstillväxt. Mellan 2008 och 2016 ökade antalet invånare i riket i genomsnitt med 0,9 procent årligen vilket kan jämföras med 0,5 procent under perioden mellan 2000 och 2008. Därtill kännetecknats de senaste åren av en kraftigt ökad asylinvandring.

Den svenska ekonomin befinner sig i en högkonjunktur. Sysselsättningen utvecklas starkt och tillväxten i skatteunderlaget är fortsatt hög. Bruttonationalprodukten (BNP) beräknas öka med 3,3 procent 2017 och med 2,3 procent 2018. Därefter, (under 2019-2020) förväntas konjunkturen återgå till normalt tillstånd, det vill säga ett tillstånd som är långsiktigt förenligt med inflationsmålet på 2 procent. Då förväntas sysselsättningsutvecklingen att avstanna vilket leder till en svagare utveckling i skatteunderlaget samt till årliga ökning av BNP på runt 1,4 procent.

Den starka ekonomiska utvecklingen under större delen av 2016 innebar att antalet arbetade timmar ökade snabbare än arbetsutbudet varför arbetslösheten minskade till under 7 procent. En

fortsatt stark arbetsmarknad medför att det blir svårt för arbetsgivare, särskilt inom kommunsektorn, att hitta arbetskraft med rätt kompetens.

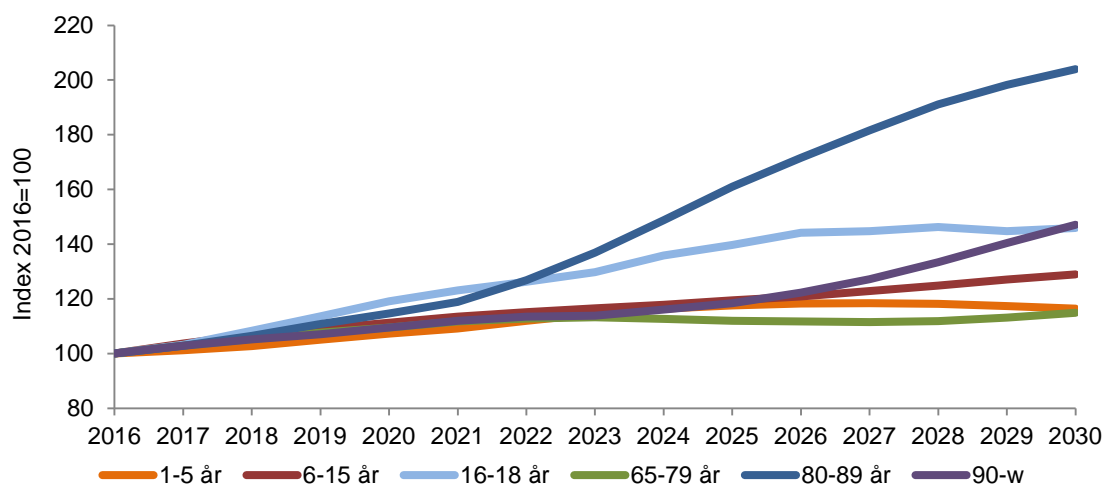
Framöver förväntas dock den inhemska efterfrågan att bromsa in efter att ha haft en stark ökning de senaste tre åren. Den samlade offentliga konsumtionen beräknas bli dämpad medan den kommunala konsumtionen förväntas bli ännu svagare år 2018, främst till följd av en minskad ökning i de fasta investeringarna. Exporten förväntas istället ge ett starkt bidrag till BNP:s utveckling under 2017 och 2018.

Befolkningsutvecklingen

Under de kommande årtiondena kommer betydligt fler människor än idag att leva och vara verksamma i Uppsala. Ökningen beror dels på att det föds många nya invånare och dels på inflyttning från övriga Sverige och världen. Enligt kommunens befolkningsprognos från maj 2017 beräknas befolkningen öka i genomsnitt med drygt 1,8 procent årligen under perioden 2017-2020. Fortsätter kommunen att växa enligt prognosen kan invånarantalet komma att öka till cirka 260 000 år 2030 och upp till 340 000 år 2050.

Sammansättningen av Uppsalas befolkning kommer också att förändras jämfört de senaste åren. Barn och ungdomar i skolålder och personer i åldern 80 till 89 år förväntas att öka betydligt under 2017-2021. Den största demografiska förändringen finns inom åldersgruppen 16-18 år. Efter en minskning med 20 procent det senaste årtiondet kommer denna åldersgrupp att öka i genomsnitt med 4,2 procent årligen de närmaste fem åren.

Även antal barn i grundskoleåldern (6-15 år) börjar tillta och beräknas öka med 2,6 procent årligen under 2017-2021. De senaste fem åren ökade antalet barn i grundskoleåldern med 3,4 procent i årligt genomsnitt. Barn i åldern 1-5 år beräknas öka med 1,8 procent årligen nästa femårsperiod. Denna ökningstakt är dubbelt så hög som takten de senaste fem åren.

Figur 1.

Demografiska förändringar i relation till 2016, befolkningsprognos maj 2017

Antalet invånare 65-79 år beräknas öka med 2,3 procent årligen under perioden 2017-2021. Åldersgruppen 80-89 år beräknas däremot öka i en högre takt (3,5 procent). Efter 2020 kommer gruppen 80-89 år att börja öka i en ännu snabbare takt; drygt 7,0 procent mellan 2020 och 2025 och 4,8 procent årligen under efterföljande fem år. På längre sikt kommer därför åldersgruppen 80-89 år vara den åldersgrupp som ökar mest. Åldersgruppen 90 år och äldre ökar med 2,3 procent

årligen under perioden 2017-2021, men håller samma takt som befolkningen i stort mellan 2020-2025 (1,6 procent). Åldersgruppen kommer sedan att öka med en årlig takt av 4,4 procent mellan 2025 och 2030.

Ett ökat antal barn och ungdomar i skolan samt fler personer i åldrarna 80-89 år medför stora anpassningsbehov inom välfärdsverksamheterna. Det senaste decenniet har de demografiska förändringarna i kommunerna svarat för ett ökat resursbehov med i genomsnittet 0,5 procent. De demografiskt betingade resursbehoven förväntas dock öka i genomsnitt med 2,5 procent under 2017-2019.

Fortsatt hög skatteunderlagstillväxt men avmattning framöver

I sin senaste prognos från april 2017 prognostiserar Sveriges kommuner och landsting (SKL) en avtagande skatteunderlagsutveckling. Jämfört med prognosen från augusti 2016 är den senaste prognosen en upprevidering av tillväxten 2016 men en nedrevidering av år 2017.

	2016	2017	2018	2019	2020	2016-2020
SKL, aug 2017	5,0	4,3	4,1	3,6	3,5	22,4
SKL, apr	5,0	4,4	4,0	3,5	3,6	22,2
Regeringen, apr	4,9	4,8	4,1	4,2	3,9	24,0
SKL, feb	4,9	4,6	3,7	3,5	3,6	22,0
SKL, dec 2016	4,8	4,4	3,6	3,5	3,8	21,9
SKL, aug 2016	4,8	4,6	4,1	4,1		

Källa: Ekonomistyrningsverket, Regeringen, SKL.

Tabell 2. Olika skatteunderlagsprognoser, procentuell förändring

Efter 2018 går ekonomin i konjunkturell balans. Skatteunderlagstillväxten börjar försvagas till följd av en svagare utveckling i sysselsättning. Skatteunderlagstillväxten på drygt 3,5 procent för åren 2019 och 2020 beror främst på större ökning i lönerna. Därtill ger indexeringen av inkomstanknutna pensioner större ökning i pensionsinkomsterna. Under dessa år växer skatteunderlaget svagt i reala termer delvis till följd av alltmer högre pris- och löneökningar.

Skatteunderlaget i Uppsala ökar i snabbare takt än genomsnittet i övriga riket. Det slutliga taxeringsutfallet för inkomståret 2015 visar på en skatteunderlagstillväxt i Uppsala på 5,5 procent jämfört med 5,1 procent i genomsnitt för riket.

Framöver blir de växande demografiska och befolkningsmässiga behoven svårare att finansiera. Den höga invandringen bidrar till att antalet vuxna i yrkesverksam ålder blir fler men den medför också ökade krav på kommunens verksamhet. Enligt SKL är dock nettoeffekten av invandringen på långsikt i stort sett neutral och påverkar inte kommunernas finansiering av välfärden.

Asylinvandring och kommunernas ekonomi

Sedan hösten 2015 har antalet asylsökande personer i Sverige ökat och Uppsala har tagit emot och kommer att ta emot många personer de närmaste åren. Staten bekostar inledningsvis största delen av mottagandet av nyanlända och asylsökande i kommunerna. Dels får kommunen en schablonersättning för varje nyanländ och dels får nyanlända som deltar i etableringsinsatser som

samordnas av Arbetsförmedlingen statlig etableringsersättning. Om den nyanlände inte kan försörja sig på etableringsersättningen eller inte har egen försörjning när etableringsersättningen upphör påverkar det kommunens kostnader för ekonomiskt bistånd. Uppsalas höga bostadskostnadsnivå påverkar exempelvis de nyanländas möjlighet att själva bekosta sitt boende. För att kommunen inte ska öka sina kostnader på sikt är därför en bra och snabb etablering för nyanlända personer av största vikt.

Kommunernas verksamhetskostnader ökade 2016 med 7,4 procent i löpande priser. Motsvarande ökning för Uppsala var 6,5 procent. En stor del av denna ökning berör på det stora antalet asylsökande och nyanlända. Detta har lett till stora tillskott från staten i generella och riktade statsbidrag. År 2016 betalade Migrationsverket ut knappt 33 miljarder kronor till kommunerna för insatser till asylsökande och för mottagande av flyktingar med uppehållstillstånd. En del av beloppet avser insatser som gjordes 2015 och en del av insatserna 2016 ännu inte ersatts. Under 2016 uppgick Uppsalas del av ersättningar till asylsökande och flyktingar till 760 miljoner kronor.

Regeringen sänker ersättningen till kommunerna för ensamkommande barn vid halvårsskiftet 2017. Det är svårt att bedöma vilken möjlighet kommunerna har att anpassa verksamheten till den nya ersättningsnivån. SKL beräknar att kommunernas kostnader för asyl- och flyktingmottagandet fortsatt kommer vara stora. Orsaken är att merparten av kostnaderna för de ensamkommande barn som kom under hösten 2015 kommer att finnas kvar i kommunernas verksamheter. SKL räknar med att kommunernas merkostnader blir cirka 2 miljarder kronor för åren 2017 och 2018, till följd av den nya ersättningsnivån.

Långsamt stigande priser och löner

I tabell 3 visas utvecklingen i prisindex för kommunal verksamhet (PKV). I framtagandet av resursbehoven i Mål och budget 2018–2020 har SKL:s PKV från augusti 2017 använts. För åren 2017–2019 räknar SKL med större löneökningar än åren innan. Inflationen beräknad med KPIF (KPI med fast ränta) har sedan 2014 varit långsamt stigande. SKL räknar med att inflationen enligt KPIF i år och nästa år kommer att ligga strax under 2 procent och först från 2019 att ligga kring 2 procent.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Arbetskraftskostnader*	3,1	3,1	3,8	3,4	3,5	3,3
Övrig förbrukning	1,1	1,8	2,6	2,3	2,6	2,6
Prisförändring	2,4 %	2,7 %	3,4 %	3,0 %	3,2 %	3,1 %

*Inklusive förändringar i arbetsgivaravgifter och kvalitetsjustering.

Källa: SKL:s cirkulär 17:42

Tabell 3. Prisindex för kommunal verksamhet (PKV)

SKL räknar med att den genomsnittliga löneökningen under 2016 uppgår till 2,5 procent. Detta är betydligt lägre än vad tidigare har varit normalt i ett neutralt konjunkturläge. Även löneavtalen i år gav en lägre nivå på ökning för de avtalsenliga löneökningarna än vad som är normalt för en hög konjunktur. Dessa är dock förändringar exklusive löneglidning. SKL:s prognos för både de avtalsenliga ökningarna och löneglidningen ger en sammalat löneökningstakt på 3,4 procent i genomsnitt under 2018, och ytterligare en 3,5 procent 2019. Löneökningarna påverkar skatteintäkterna positivt men motsvaras av ökade utgifter för kommunen i form av ökande lönekostnader.

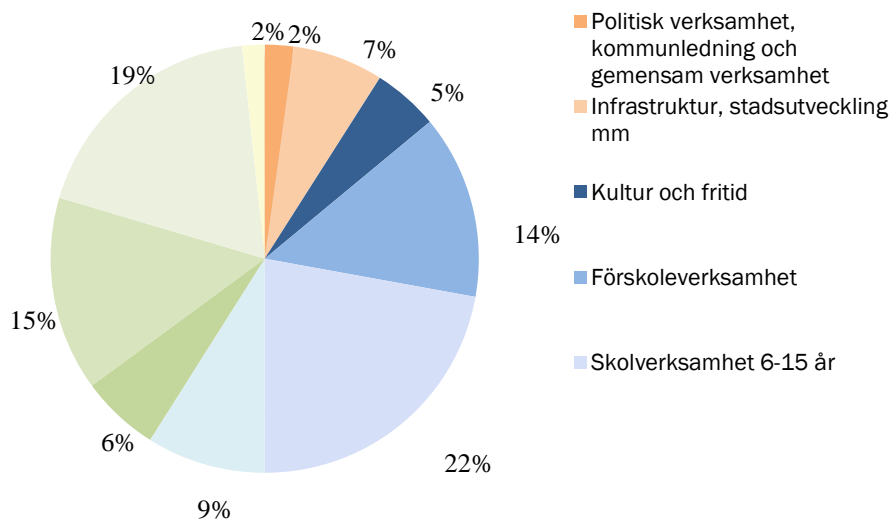
Beräkningen av arbetskraftskostnaderna tar inte hänsyn till effekten av en kontinuerlig ökning av kvaliteten på arbetsinsatsen, bland annat till följd av högre utbildningsnivå, och därmed höjda löner. Denna kvalitetsökning betraktas som en volymförändring och inte som en prisförändring, därför justeras timlöneökningarna ned med en uppskattning av kvalitetsökningen.

De demografiska behoven, pris- och löneökningarna samt ökad ambition är de tre främsta faktorerna som styr kostnaderna för den kommunala verksamheten. På kortare sikt kan kommunen inte påverka de demografiska behoven och pris- och lönekostnaderna. De kommunala välfärdstjänsterna är personalintensiva vilket innebär att lönerna utgör det största kostnadsslaget, ungefär 45 procent av kommunens bruttokostnader.

Uppsalas ekonomiska ramar 2018-2020

Den ekonomiska ramen för 2018-2020 bygger på beslutad ram för verksamhetsåret 2017 enligt Mål och budget 2017-2019 samt den ombudgetering som kommunfullmäktige beslutade om i juni 2018. De ettåriga satsningarna samt riktade effektiviseringskrav har räknats bort. Uppräkning görs utifrån demografiska förändringarna och med SKL:s prisindex för kommunal verksamhet (PKV) för respektive år. För 2018 svarar volymuppräknningen för drygt 3,1 procent och prisuppräknningen för 3,0 procent av den totala ramen.

För att kunna möta framtidens utmaningar, inte minst de demografiska, behövs en ekonomisk hållbarhet. Den ekonomiska planeringen för planperioden har därför fokus på ekonomisk styrning i syfte att stärka Uppsala kommuns finansiella ställning både på lång och kort sikt. Detta har åstadkommit dels genom en omfördelning av resurser i enlighet med behovsförändringen, dels genom en anpassning av kostnaderna till Uppsalas strukturella förutsättningar.

Figur 2. Fördelning av den ekonomiska ramen för 2018

I figur 2 presenteras de ekonomiska ramarna för verksamhetsåret 2018. Jämfört med ramarna för 2017 finns den största procentuella förstärkningarna inom den politiska verksamheten där överförmyndarnämndens verksamhet ingår, skolverksamhet 6-15 år samt gymnasieskola. Ramförstärkning inom dessa verksamheter är en konsekvens av både den demografiska förändringen och det ökande antalet nyanlända ensamkommande barn. Jämfört med ramarna 2017

har även Kultur och Fritidsverksamheterna ökat procentuellt mer än andra verksamheter ramförstärkningen inom dessa områden avser främst ny- och ombyggnad av idrottsanläggningar samt satsning på kulturskola.

God ekonomisk hushållning

Enligt kapitel 8 paragraf 1 i kommunallagen ska kommuner ha god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Det lämnas åt varje kommun och landsting att själva definiera innebörden av god ekonomisk hushållning eftersom de lokala förhållandena är olika. Samtidigt ställer lagstiftaren krav på att planen för verksamheten ska innehålla ändamål och riktlinjer som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Det ska även fastställas finansiella mål. Lagen ställer också krav på att förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering om målen för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts.

I praktiken innebär lagen att kommunens skatteintäkter och övriga intäkter ska finansiera den löpande verksamheten och årets investeringar. Detta innebär att kommunen inte ska använda sin förmögenhet för att finansiera den löpande verksamheten och inte heller finansiera driften med lån. Vidare kräver lagen att resultatet ska ligga på en nivå som konsoliderar den kommunala ekonomin.

Resultatet i kommunal verksamhet syftar till att säkerställa att verksamheten kan bedrivas även på lång sikt och att upprätthålla betalningsberedskap både på kort och på lång sikt. Ett överskott i verksamheten skapar därutöver utrymme för kvalitetsförbättringar och ger möjlighet till självfinansiering av investeringar. En förstärkning av betalningsberedskap innebär också att kommunen kan finansiera de stora pensionsåtagandena samt bemöta eventuella risker i intäkter och kostnader till följd av förändringar i omvärlden. De kommunala verksamheterna ska sträva mot att ligga på samma nettokostnadsnivå som motsvarande kommuner.

Finansiella mål

Uppsala kommuns finansiella mål styr mot stärkt balansräkning och hållbar tillväxt.

Det årliga resultatet ska vara minst två procent av kommunens skatter och kommunalekonomisk utjämning och intäktsökningen (skatter och kommunalekonomisk utjämning) ska vara större än ökningen av nettokostnader.

Under flera år har Uppsala kommun arbetat med att anpassa nettokostnadsnivån för att komma i nivå med jämförbara kommuner. Arbetet har gett resultat. Av 2016 års bokslut framgår att kommunen ligger lägre än jämförbara kommuner. Mot bakgrund av att behoven utifrån den demografiska utvecklingen förväntas överstiga framtida utveckling av skatteunderlaget är det angeläget att fortsätta ha fokus på nettokostnadsutvecklingen utan att tappa i kvalitet och service.

Soliditeten är ett mått på en organisations långsiktiga betalningsförmåga och desto högre soliditet desto högre självfinansiering av investeringar. Soliditet är ett mått som kreditgivare tittar på och som påverkar möjligheten att erhålla förmånliga lånevillkor. Under 2016 stärktes soliditeten. Ambitionen är att fortsatt stärka soliditeten och komma upp i nivå med jämförbara kommuner. Ett realistiskt, men ändå utmanande, mål är att under planeringsperioden 2018-2020 nå 15 procent soliditet (inklusive pensionsåtaganden) för kommunkoncernen.

Det är också viktigt att ha kontroll på låneskuldens nivå och utveckling. Med en hög låneskuld utsätter sig kommunen för en risk om räntorna ökar. En ökad låneskuld medför också att kapitalkostnaderna ökar och tar en allt större del av det finansiella utrymmet. För planeringsperioden och även den tidsperiod som följer efter år 2020 finns det behov av stora och angelägna investeringar för att nå de långsiktiga målen om fler bostäder och fler arbetstillfällen.

Dessa investeringar behöver komma till stånd utan att de driver kapitalkostnaderna och undantränger finansieringen av annan kommunal verksamhet. För det krävs ytterligare samordning och effektivare investeringsprocess kombinerat med innovativa lösningar för att minimera investeringsbehoven. Under planeringsperioden ska kommunkoncernens låneskuld per invånare inte öka mer än fem procent årligen.

Finansiella mätetal

1. Ekonomiskt resultat, kommun
 - Minst två procent av skatter och kommunalekonomisk utjämning.
 - Ökningen av skatter och kommunalekonomisk utjämning ska vara större än förändringen av nettokostnadsutvecklingen.
2. Soliditet, kommunkoncern, inklusive pensionsåtagande
 - Soliditeten ska under perioden öka till 15%
3. Låneskuld per invånare
 - Skuldutvecklingen ska begränsas och inte öka mer än fem procent årligen.

Investeringar

Ett hållbart Uppsala med fler arbetstillfällen förutsätter en fungerande bostadsmarknad och en utveckling av infrastrukturen. För att möta utvecklingen och bibehålla en ekonomi i balans krävs en långsiktig strategi för kommunens investeringar som ett led i arbetet med en hållbar ekonomi. Investeringar möjliggör för Uppsala att växa, men är också nödvändiga för att upprätthålla befintlig infrastruktur. Investeringarna för 2018-2020 omfattar både ny infrastruktur och förnyelse av befintlig infrastruktur.

Kommunen arbetar strategiskt med att på ett ansvarsfullt sätt växa, på lång sikt klara finansiering av investeringar och klara kapitalkostnaderna som följer av investeringarna.

Självfinansieringsgraden för investeringarna måste öka. Möjliga tillgångar och investeringar identifieras, i syfte att kunna avyttras och därigenom höja självfinansieringsgraden samt begränsa upplåningen. För investeringar över 50 miljoner kronor krävs ett igångsättningstillstånd från styrelsen för Uppsala Stadshus AB eller från kommunstyrelsen, beroende på om investeringen ska göras av bolagskoncernen eller av nämnder. Prövningen ska visa om det går att begränsa investeringen, skjuta på investeringen i tid eller helt avstå om konsekvenserna till exempel visar på en bristande lönsamhet eller nytta.

Investeringsutrymme och planerade investeringar

Den ökande investeringsvolymen tar allt större utrymme av kommunens driftbudget. Utöver avskrivningar och högre räntekostnader ökar också driftkostnaderna för till exempel underhåll, el, värme, vatten och personal.

Kommunen finansierar investeringarna genom positiva resultat eller genom extern upplåning. Finansieringen kan också täckas av realisationsvinster från exploateringsverksamheten.

Kommunen ska se till att växa på ett ansvarsfullt sätt. Självfinansieringsgraden för investeringarna måste öka. Lämpliga tillgångar ska identifieras och avyttras så att behovet av lån kan begränsas.

För att Uppsala kommunkoncern ska fortsätta att ha en ekonomi i balans behöver flera av de finansiella nyckeltalen stärkas. Under den senaste tioårsperioden har flera av nyckeltalen visat på en negativ trend. Soliditeten, inklusive pensionsåtaganden, i kommunkoncernen har sjunkit från 29 procent år 2007 till 12 procent år 2016, medan låneskulden under samma period ökat från drygt 34 400 kronor per invånare till cirka 66 000 kronor per invånare. Utvecklingen ska brytas genom starkare resultatnivåer i kommunkoncernen samtidigt som finansiering av investeringar i högre utsträckning behöver ske utan att lån tas upp. Soliditeten bör stärkas med målet att över tid öka från 12 procent till cirka 15 procent.

Nyckeltalen i tabellen nedan redovisar effekten av planerad investeringsram.

	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Prognos 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Resultat i förhållande till skatter och KEU (%)	-1,75%	0,6%	3,6%	2,5%	2,3%	2,7%	2,3%
Soliditet, inklusive pensionsåtaganden (%)	12%	12%	12%	12%	13%	14%	14%
Låneskuld per invånare (tkr/invånare)	57,6	59,9	66,0	72,0	76,5	80,9	87,1

Tabell 4. Finansiella nyckeltal 2014-2020.

Oberoende om investeringarna avser ersättning av befintlig infrastruktur eller förnyelse och utveckling behöver investeringar både finansieras och den kostnad de genererar täckas över

användningstiden. Driftkostnaden för investeringarna faller på olika kollektiv. Kollektiven indelas i användarkollektivet (hyresgäster, parkeringsanvändare, vatten/avfall- och renhållningskunder) och skattekollektivet (skattebetalare). För de investeringar som medför kostnader som faller på användarkollektiven kan kostnadskonsekvensen motiveras i de fall dessa kan bära kostnaderna inom etablerade hyres- och avgiftsnivåer. Inom dessa områden finns även möjlighet att genom försäljning av tillgångar eller rättigheter lösa del av det finansieringsbehov som investeringarna genererar.

Utrymmet för investeringar som ska bäras av skattekollektivet ska täckas av de ökade skatteintäkterna, inklusive kommunalekonomisk utjämning, som följer av en ökad befolkning. Investeringarna får inte heller medföra att snittkostnaden för till exempel en förskoleplats, en elev i skola eller en timme i en sporthall blir högre än dagens kostnad, med tillägg för inflation.

Genom att styra exploateringsverksamheten mot områden där marken ägs av kommunkoncernen kan överskott genereras i storleksordningen fem till sju miljarder fram till år 2030 utifrån planerad utbyggnadstakt och projektprioritering. Sådana exploateringar täcker inte bara vägnät och parker inom exploateringsområdet utan bidrar även till finansiering av andra kommunala åtagande i området såsom förskolor, skolor och idrottsanläggningar.

De stora pågående projekten inom exploateringsverksamheten, bedrivs till stor del på mark som ägs av kommunen. I bilaga 10 framgår likviditetsplan - kassaflöde för de kommande fem åren med specificering för de största projekten. Bedömning bygger på de kalkyler som upprättats i de stora pågående projekten och på schablonberäkningar för projekt som ännu är i tidiga skeden. Vad gäller övriga projekt, består de av en mängd projekt, främst byggherreprojekt i genomförandeskede. Bedömningen för dessa projekt är preliminär.

Utifrån rådande förutsättningar ska kommunen, ibland förenat med vissa villkor, bland annat investera inom följande områden:

- Bygga nya hyreslägenheter i storleksordningen 200 till 300 per år
- Renovera och förnya delar av befintligt bestånd av hyreslägenheter
- Säkerställa vatten och avfallsförsörjningen till en växande och förtätad stad
- Bygga parkeringshus inom Rosendal, Ulleråker och centrala Uppsala samt säkerställa tillgängligheten till områdena från nuvarande gatu- och cykelnät
- Bygga nya arenan Studenternas samt sporthallar i nya områden
- Utred flytt av Fyrishov
- Bygga ett nytt Stadshus för kommunens verksamheter
- Vidareutveckla ett hållbart resande bland annat genom fortsatta satsningar på gatu- och cykelvägar samt utreda framtida system för kollektivtrafik

I tabellen nedan redovisas fördelningen av investeringar i Uppsala kommunkoncern 2018-2020. Där markeras med grått de bolag vilkas investeringar helt bekostas av användarna medan blåmarkerade är de som ska bekostas av skattemedel.

Tabell 5. Investeringsbudget, Uppsala kommunkoncern 2018-2020.

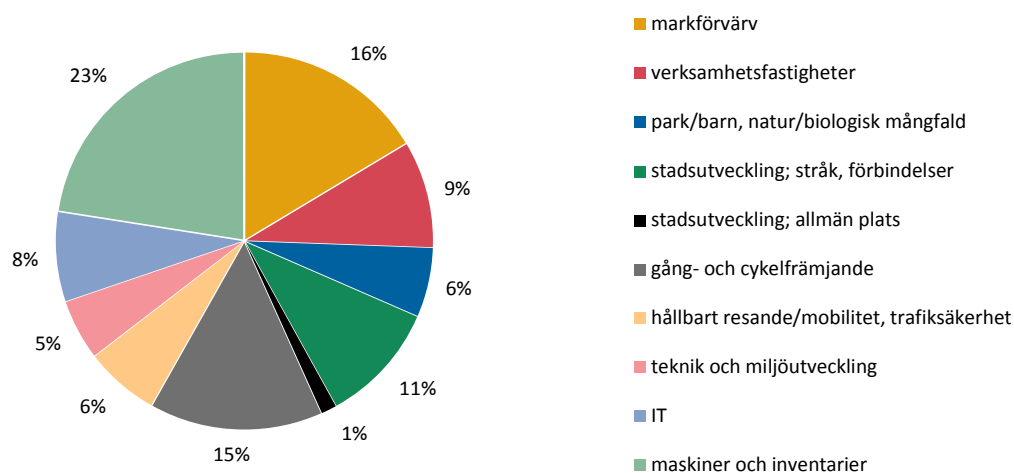
Part (mnkr)	2018	2019	2020
Uppsalahem, koncern	1 058	1 047	1 068
Uppsala Kommuns Fastighets, koncern	61	41	24
Uppsala Kommuns Industrihus, koncern	211	199	200
Uppsala Parkering	144	273	380
Uppsala Vatten och Avfall	540	460	450
Uppsala Bostadsförmedling AB	1	1	1
Uppsala Kommun Skolfastigheter	841	824	1203
Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter	360	360	265
Uppsala Kommun Sport-och Rekreationsfastigheter	302	495	310
Fyrishov	40	120	115
Uppsala Stadsteater	5	4	4
Uppsala Konsert och Kongress	4	3	4
Uppsala kommun	782	754	963
Summa	4 349	4 581	4 987

Tabell 5, investeringsbudget, Uppsala kommunkoncern 2018-20.

I bilaga 10 framgår investeringsramen för respektive år per nämnd och bolag.

Kommunens nämnder har planerade investeringar på 782 miljoner för 2018. I figur 3 visas inom vilka verksamhetsområden investeringarna kommer att ske.

Liberalernas investeringsbudget ligger på samma nivå som S, MP och V. Dock vill Liberalerna inom investeringsbudgeten, bland annat inom Gat- och samhällsmiljönämnden, göra andra prioriteringar än de rödgröna. Till exempel vill Liberalerna arbeta för att en biltunnel byggs vid Årsta torg och att cykelvägarna på landsbygden utvecklas så att framkomligheten med cykel till och från de prioriterade tätorterna på landsbygden blir bättre än idag. Framförallt till de olika skolorna i våra tätorter. Liberalerna vill även göra andra prioriteringar i investeringsbudgeten som berör bolagen. Bland annat vill Liberalerna iordningsställa Ekebydalen som en sport- och rekreationsyta, lägga nytt konstgräs i Stenhagen, rusta Österängen och rusta upp Reginateatern.

Figur 3. Nämndernas planerade investeringar per verksamhetsområde 2018.

Investeringsplanering på lång sikt

Översiktsplanen är grunden för kommunens långsiktiga investeringsplan och stäcker sig fram till år 2050. Översiktsplanen beskriver principer och prioriteringar samt behov och ambitioner för en långsiktig stads- och landsbygdsutveckling.

Fram till år 2050 har de flesta av de nya bostäderna i kommunen som byggts i Uppsala stad. Det innebär att staden kommer att växa med cirka 60 000 bostäder och ungefär lika många nya arbetsplatser. De nya bostäderna och arbetsplatserna är tänkta att främst koncentrera sig till platser dit det är lätt att ta sig med gång, cykel och kollektivtrafik. Det vill säga inom fyra kilometer från Resecentrum och i stadsnoder, stadsdelsnoder och stadsstråk. Planen är att fyra täta stadsnoder utvecklas fram till 2050, som komplement till innerstaden. Tillsammans bildar innerstaden och stadsnoderna den femkärniga staden. I översiktsplanen finns 13 prioriterade tätorter, till exempel Vänge och Almunge. För flera av de prioriterade tätorterna planeras det för en tätare och mer blandad bebyggelse. Landsbygderna ökar sin betydelse såväl för kommunens och regionens egenförsörjning som för att vidareutveckla och skapa nya exportvaror, tjänster och bostäder och nya arbetsplatser.

Investeringar i grönstrukturen ska göras i takt med utveckling av ny bebyggelse. Avfallshantering, vatten- och avloppssystem samt system för värme, kyla och elektricitet måste kompletteras med mindre, lokala system och lokala kretslopp och några lämpliga större markområden kan användas för solenergiförsörjning.

Uppsalas tillväxt kommer kräva en fortsatt hög investeringsnivå under många år framåt. För att säkerställa stabila finansiella nyckeltal är investeringsbehovet identifierat och nedbruten för de kommande tio åren, år för år och för kommunkoncernens olika verksamheter.

Nämnder

Kommunstyrelsen

Ansvar- och verksamhetsområde

Kommunstyrelsen styr, leder och samordnar arbetet med kommunens verksamhet och ekonomi, följer upp och rapporterar till kommunfullmäktige och samordnar verksamheten mellan kommunens nämnder. Kommunstyrelsen har även uppsiktspflicht över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet. Kommunstyrelsen bereder ärenden inför kommunfullmäktige och ansvarar för att fullmäktiges beslut genomförs.

Kommunstyrelsen leder planering och utveckling, följer upp och analyserar inom strategiskt viktiga politiska områden som exempelvis social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet. Dessutom har kommunstyrelsen ett särskilt ansvar för kommunens ekonomi, IT, arbetsgivarfrågor, mark och exploatering samt kris- och beredskap. Som kommunens arkivmyndighet har kommunstyrelsen ett övergripande ansvar för kommunens arkivfrågor.

En sammanhållen hållbarhetssyn i växande stad och landsbygd

I en värld som förändras både vad gäller demografi och klimat växer regioner starkare än länder. En hållbar regional utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Det innebär att social välfärd, ekonomisk tillväxt och ekologisk balans eftersträvas för både dagens och morgondagens invånare, vilket attraherar såväl talanger som investeringar.

Uppsala har en roll i ett regionalt sammanhang som handlar om att stärka kontakter med omkringliggande kommuner och landstinget om gemensamma uppgifter och att hitta smarta och effektiva lösningar. En regionkommun bildas som tar över det regionala utvecklingsansvaret från och med 2017. EU:s tillväxtstrategi Europa 2020 lägger fast kursen för unionens gemensamma arbete för att uppnå en smart och hållbar tillväxt för alla. Genom den regionala utvecklingsstrategin har målen i Europa 2020-strategin omsatts till regional nivå i Uppsala län. Genom internationellt erfarenhetsutbyte ska Uppsala fånga upp nya idéer kring storstäders utveckling och tillsammans med andra europeiska städer påverka agendan i EU.

FN:s agenda för hållbar utveckling balanserar de tre dimensionerna, den ekonomiska, den sociala och den ekologiska. I Sverige inleddes arbetet med agenda 2030 i januari 2016. Målen i agenda 2030 är integrerade i kommunfullmäktiges nio inriktningsmål som beskriver inriktning och uppdrag för den kommunala verksamheten.

En hållbar utveckling tar hänsyn till dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter. För att de tre dimensionerna ömsesidigt ska kunna stödja varandra krävs att all upphandling betraktas som ett strategiskt verktyg för att utveckla en socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbar kommun. Social hållbarhet syftar till att utjämna skillnader i Uppsalabornas levnadsvillkor, motverka segregation och fattigdom samt erbjuda välfärd av hög kvalitet.

Kommunens översiktsplan anger den långsiktiga inriktningen och fungerar som styrning för den fysiska utvecklingen och en god livsmiljö. Staden ska växa inåt samt i stråk, orter och vid knutpunkter, vilket skapar förutsättningar för en attraktiv och effektiv kollektivtrafik, hushållning av mark samt nyttjande av befintlig infrastruktur. Därför planerar kommunen för bostäder och infrastruktur som inkluderar alla som ska leva, arbeta och besöka Uppsala. Det innebär höga krav på tillgänglighet både i bostäder och i den offentliga miljön. Målsättningen är att det byggs 3000

nya bostäder per år. Villkoren för att leva, verka och bo i olika bygder och små tätorter skiljer sig från förhållandena i staden, men också sinsemellan. Långa avstånd och ett bilberoende behöver balanseras med förbättrade förutsättningar för användning av kollektivtrafik.

Goda utvecklingsmöjligheter för landsbygdsnäringsar, ökad bredbandstäckning och upprätthållande av service är förutsättningar för att vara en av landets bästa landsbygdskommuner. Utmärkande för landsbygdsutveckling är det ideella engagemang som är starkt på landsbygderna och i de mindre tätorterna. Tillsammans med privata, offentliga och ideella aktörer skapas en levande landsbygd som nyttjar lokala tillgångar. Detta sker bland annat tillsammans med föreningen Upplandsbygd - lokalt ledd utveckling.

En aktiv markpolitik ska ge möjlighet till bland annat bostäder med blandade upplåtelseformer och verksamheter som vill utvecklas och etablera sig i Uppsala. Andelen hyresrätter ska öka för att skapa en mer flexibel bostadsmarknad och möjliggöra för fler att skaffa ett eget boende. Innehavet av exploateringsbar mark ska motsvara fem års stadsutveckling. Markinnehavet ska säkra en långsiktig buffert för markbyten och andra ändamål som rekreation, biologisk mångfald och hänsyn till vattenresurser. Politiska prioriteringar ska baseras på ekonomiska förutsättningar och kvalitetskrav i en fortsatt utvecklad stadsutvecklingsprocess.

De kommunala verksamheterna ska ha tillgång till ändamålsenliga och kostnadseffektiva lokaler. Långsiktigt hållbara lokalförsörjningsplaner för den totala lokalytan ska finnas för all kommunal verksamhet och ta hänsyn till behoven på kort och lång sikt. Med fokus på kommunkoncernnyttan ska utveckling ske av gränsöverskridande lokallösningar mellan olika verksamheter med strävan att minska lokalkostnaden per invånare.

För att möta utmaningen med en ökande befolkning tar kommunstyrelsen ett helhetsansvar för integrationsarbetet i kommunen. Detta görs genom att samordna nämndernas ansvarsområden och samverkan med det civila samhället för att säkra såväl ett individuellt som strukturellt perspektiv. Genom att ta tillvara den kompetens som kommer till kommunen via de nyanlända, erbjuda arbetstillfällen för alla och tillvarata kunskaper och erfarenheter som stödjer utvecklingen av ett hållbart samhälle utvecklar vi ett inkluderande och demokratiskt samhälle där alla människor kan nå sin fulla potential.

Kommunens bostadsociala ansvar ska utvecklas med mer flexibla och kostnadseffektiva lösningar genom att etablera och utveckla en fungerande boendekedja för sociala bostäder på kort och lång sikt.

Uppsala kommun ska upplevas vara en trygg plats att verka och leva i. I kommunens omvärldsanalyser läggs därför särskild vikt vid att identifiera hot och risker. Detta utgör sedan grunden för ett risk- och skadeförebyggande arbete som sker genom bred samverkan med flera aktörer. Kommunens förebyggande arbete ska minimera risken för skada på människors hälsa, miljö och egendom. Genom ett välutvecklat kris- och beredskapsarbete ska även kommunens förmåga att bidra till totalförsvaret höjas. Nationellt identifieras flera olika hot, av vilka de militära hoten mot vår nationella integritet bedöms vara större idag än tidigare. Kommunens förmåga att verka under höjd beredskap behöver därför utvecklas. Insatser för att förebygga att individer involveras i våldsbejakande extremism stärks ytterligare.

Civilsamhället är en viktig partner för Uppsala kommun. För att förenkla för civilsamhället att verka i Uppsala vill Liberalerna inrätta "enheten för civilsamhället". Där samlas kommunens olika projektbidrag i syfte att underlätta möjligheten att söka kommunala medel. Genom en ingång får

såväl föreningar och organisationer som kommunen överblick över de kommunala bidragen. Det leder till transparens, mindre byråkrati och kortare beslutsvägar, vilket behövs.

Ökad samverkan mellan kommunen och föreningar genom Lokal överenskommelse med föreningslivet – LÖK ska eftersträvas.

Ekonomisk hållbarhet och näringsliv

Hållbar ekonomisk utveckling är en av förutsättningarna för välfärd och behövs för att säkra människors jobb, försörjning och social trygghet. Den förväntade befolkningstillväxten i Uppsala kräver en expansiv arbetsmarknad. Förutsättningar för fler jobb ska skapas, cirka 2 000 nya arbetstillfällen per år krävs för att uppnå balans mellan dag- och nattbefolkning. Som ett led i detta introducerar kommunen ett näringslivsprotokoll i syfte att tillsammans med näringslivets olika aktörer skapa förutsättningar för 70 000 nya jobb till 2050. Liberalerna vill dock se ytterligare åtgärder för ett bättre näringslivsklimat. Runt hälften av dessa nya jobb behöver komma från de kunskapsintensiva branscherna. De kunskapsintensiva branscherna driver tillväxten av kommunens arbetsmarknad och är därmed en förutsättning för utveckling av bygg-, service- och tjänstenärings.

Universiteten spelar en avgörande roll för såväl kompetensförsörjning som innovation. Genom att stärka samarbetet med näringslivet, universiteten, Akademiska sjukhuset och andra forskningsintensiva miljöer kan kommunens identifierade fokusbranscher life-science/hälsa, informations- och kommunikationsteknologi (ICT) samt miljö och energiteknik (Cleantech) utvecklas. Förutsättningarna för olika typer av innovationsprojekt skapas genom att öppna upp kommunens verksamhet.

Uppsala har även en stark ställning som evenemangs- och mötesstad. En varumärkesplattform är ett viktigt verktyg i arbetet med att stärka Uppsalas attraktionskraft för att locka boende, besökare, kompetens, investeringar och nya företagsetableringar till Uppsala. Genom att samtliga aktörer i Uppsala utgår från en varumärkesplattform förstärks det gemensamma varumärket Uppsala. Kommunstyrelsen ska via Destination Uppsala verka för att fler kortsiktiga och långsiktiga arrangemang hamnar i Uppsala. Extra medel ska finnas för att öka flexibilitet och locka stora kulturella eller idrottsliga arrangemang som har korta planeringshorisonter.

Ekologisk hållbarhet

Uppsala påverkas och påverkas av den lokala och globala miljösituationen. Kommunen har i dag en miljöpåverkan som är flera gånger större än vad som är hållbart ur ett globalt perspektiv. Miljö och klimatomställningen är därför brådskande. Kommunala mål och åtgärder måste utgå både från vad som är viktigast ur ett globalt perspektiv och vad som är prioriterat lokalt. Utsläppen av växthusgaser måste fortsätta att minska under detta decennium för att till 2040 helt upphöra. Miljö- och klimatdriven verksamhets- och affärsutveckling genomförs via breda samarbeten, bland annat inom Uppsalas klimatprotokoll. Kommunens uppdrag är att underlätta för invånarna och andra att leva och verka miljömedvetet. Kommunen sätter de miljömål som samhället som helhet behöver nå. Men kommunen kan inte nå dessa ensamma utan måste ta ett ledarskap och bjuda in invånarna och organisationer att medverka och se möjligheterna. Tillsammans skapar kommunen, andra samhällsaktörer och boende och verksamma i Uppsala. När staden växer ska hänsyn tas till det förändrade klimatet och kommunen ska bygga hälsosamt och resurssnålt. Arter och viktiga miljöer ska bevaras. Som ett led i detta vill Liberalerna inrätta naturreservat i Årike Fyris.

Dricksvatten är det viktigaste livsmedlet och säkringen av nuvarande och framtida dricksvattentäkter måste vara överordnat i stort sett all annan planering. För Uppsalas del handlar det främst om att säkra Uppsalas funktion som naturligt dricksvattenfilter.

Luftföroreningar finns över hela världen och orsakar betydande negativa effekter på människors hälsa och miljön. Vägtrafiken är den dominerande källan till utsläpp av kväveoxider partikelutsläpp (PM10) i Uppsala kommun.

Det lokala arbetet mot det nationella målet om ett fossilbränslefritt samhälle för transporter och arbetsmaskiner till 2030 innebär en omställning av kommunorganisationens fordonspark, utveckling av hållbara transportlösningar samt en ökad samverkan med berörda aktörer. Moderna parkeringslösningar och ökade satsningar på cykling och kollektivtrafik är exempel på viktiga åtgärder.

Kommunens miljöarbete har två perspektiv som samspelar: kommunorganisationen och kommunen som geografiskt område. De kommunala verksamheternas egen miljöpåverkan måste minska samtidigt som kommunen verkar för lägre påverkan bland Uppsalas alla invånare och företag. Förutom trafiken finns en rad viktiga andra frågor när det gäller utsläppsminskningar inom Uppsalas geografiska område: förnybar energi, byggnation i trä och andra hållbara material, minskad plastförbränning samt ett moderniserat fjärrvärmenät är några exempel.

Kommunorganisationen har stor potential för energieffektivisering men måste hitta organisatoriska sätt att realisera den. Omställning till solenergi ska göras för de av kommunens verksamheter och lokaler där det är möjligt.

Social hållbarhet

Alla ska erbjudas en livsmiljö där de kan växa, utvecklas och må bra oavsett individuella förutsättningar. Viktiga grundpelare för social hållbarhet är demokrati, delaktighet, trygghet, tillgänglighet, jämlikhet, jämställdhet samt respekt för mångfald och mänskliga rättigheter. Människors upplevda trygghet och säkerhet handlar ytterst om den enskildes tillit, sociala förankring och delaktighet.

Att delta i det som händer i samhället är en rättighet och en förutsättning för ett demokratiskt samhälle. Förutsättningarna att utnyttja sina demokratiska rättigheter är dock inte jämlikt fördelade. För att ändra på detta behöver kommunen arbeta för att öka möjligheterna till delaktighet för olika grupper i samhället till exempel genom metoder för att barn och unga ska få komma till tals i frågor som berör dem och för att personer med funktionsnedsättning aktivt ska kunna delta i samhällsdebatten. Kommunen ska utveckla metoder för att öka alla samhällsgruppers deltagande, vilken kan medföra ett ökat valdeltagande i grupper med lågt valdeltagande.

Barnets bästa ska alltid sättas i första rummet. Barn ska ha möjlighet att påverka och vara delaktiga i de beslut som berör dem. Kommunen ska i den kommunala verksamheten fullfölja FN:s konvention om barnets rättigheter i praktiken.

Kommunen ska motverka den orättvisa fördelningen av makt och resurser mellan män och kvinnor. Det görs genom att vara en drivande aktör i jämställdhetsarbetet och främja jämställdhet såväl inom organisationen som i samhället i stort. Ett integrerat jämställdhetsperspektiv i budgetprocessen motverkar den orättvisa fördelningen av resurser mellan könen. Kommunen behöver säkerställa att kommunala insatser ser till individers behov och rättigheter.

Jämställdhetsbudgetering definieras som en integrering av genusperspektiv i alla nivåer i budgetprocessen. Syftet är att säkerställa att kommunal verksamhet når både män och kvinnor i enlighet med deras behov. Huvudmomentet i jämställdhetsbudgetering är omfördelning av resurser för att uppnå jämställdhet och motverka den orättvisa samhällsliga fördelningen av resurser mellan könen. Jämställdhetsbudgetering ska tillämpas när nämnder och bolag gör sina prioriteringar.

Processen kräver att nämnderna ur ett genusperspektiv utvärderar effekterna av resursfördelningen i sin budget. Nämnderna ska även bedöma i vilken mån dessa effekter stämmer överens med de jämställdhetspolitiska målen. Utvärderingsarbetet ska leda till att verksamhetsområden med ojämförd resursfördelning ska förändra utformningen eller omfördela resurser.

För att säkerställa att tempo och kvalitet i genomförandet når upp till de högt ställda målen sker en systematiskt stegvis implementering under perioden. Till exempel ges utbildningsinsatser, och verktyg och modeller för jämställdhetsbudgetering och analys tas fram. Den befintliga könsuppdelade statistiken ska sammanställas och om mer könsuppdelad statistik behöver tas fram ska en plan för detta upprättas. Inhämtningen av könsuppdelad statistik ska ta hänsyn till personer som inte identifierar sig enligt tvåkönsnormen, i de situationer det är möjligt ska självidentifiering vara den vägledande principen. I de generationer som når höga åldrar de närmsta åren förväntas en högre andel än hittills vara öppna med sin sexuella läggning. Äldre HBTQ-personer som har levt i en tid där deras könsidentitet och sexualitet har varit kriminaliserad, sjukdomsförklarad och ofta framstått som avvikande, är extra utsatta. I och med att kunskapen om HBTQ-personer situationer ökar både nationellt och i Uppsala kommun vågar fler och fler personer att vara öppna med sin HBTQ-identitet. Uppsala Kommun vill säkra att alla, inklusive äldre HBTQ-personer, ska känna sig välkomna och inkluderade till kommunens verksamheter och ska känna sig trygga med att bli professionellt bemötta genom att verksamheter diplomerar enligt kommunens HBTQ-utbildning.

Ett ideellt engagemang ger förutsättningar för en bättre folkhälsa, bidrar till ett bredare kulturliv samt ökar delaktigheten och känslan av att finnas i ett socialt sammanhang. Ett starkt civilsamhälle skapar mötesplatser där människor har möjlighet att aktivt delta i samhällslivet. Samarbetet med näringslivet och ideell sektor utvecklas. En ny lokal överenskommelse mellan föreningslivet och Uppsala kommun (LÖK) ska förhandlas och beslutas under 2018.

Uppsalas invånare har generellt sett ett bra välmående jämfört med andra kommuner men det finns skillnader i hälsa kopplat till inkomst och bostadsområde/-ort. Kunskap om bakomliggande faktorer till ojämlikhet i hälsa behöver öka och ska ligga till grund för beslut om insatser. Samverkan med landstinget behöver utvecklas och fördjupas.

Ojämlikheten mellan Uppsalaborna vad gäller bland annat hälsa, inkomst och utbildningsnivå behöver minska. De kommunala insatserna ska utgå från detta. Förebyggande insatser är en av åtgärderna för att undvika social utsatthet, segregation och arbetslöshet. Förebyggande insatser och sociala investeringar kan bryta individers ekonomiska och sociala marginalisering samtidigt som samhällets framtida kostnader minskas och den kommunala ekonomiska hushållningen förbättras. Ett socialt investeringsperspektiv riktar fokus mot bakomliggande orsaker som påverkar människors sociala förutsättningar i livet. Nya insatser och innovativa lösningar behöver utvecklas i samarbete med sociala företag som arbetar för att skapa möjligheter till arbete och rehabilitering för personer som av olika skäl står långt från arbetsmarknaden.

En modern och effektiv förvaltning

Kommunstyrelsens kontor, kommunledningskontoret, har som uppdrag att utveckla en modern och effektiv förvaltning. Kontoret kännetecknas av en centraliserad stabsorganisation som leder och stödjer nämnderna och bolagen i allt från långsiktiga strategier till daglig produktion. Staberna ansvarar för verksamheten inom områdena ekonomi, HR, IT, juridik, kansli, kommunikation, kvalitet och upphandling. Stabsorganisationen kompletteras med tre strategiska avdelningar som speglar hållbarhetsdimensionerna.

IT och digitalisering

IT-utveckling och digitalisering är en förändringsmotor i kommunens utveckling och en möjliggörare för effektiva informationsflöden och ökad öppenhet. Genom en samlad IT-organisation, en gemensam plan för IT-utveckling och ett samlat grepp om leverantörer och kostnader möjliggörs det nödvändiga förändringsarbetet.

IT-utveckling och digitalisering handlar om hur Uppsala kommun ska gå från ord till handling och använda den potential som finns. Policyn och den strategiska planen skapar tillsammans tydliga styrnings- och uppföljningsforum för IT-utveckling och digitalisering med spårbarhet från den politiska viljan till genomförande på tjänstemannanivå.

Uppsala kommun behöver utveckla sitt användande av digital teknik för att underlätta tillgänglighet, effektivitet, bemötande och servicegrad, i verksamheter så väl som i kontakter med medborgare.

Ekonomistyrning

Hållbar ekonomisk utveckling är nödvändig för att trygga välfärden, trygga jobben och säkra livskvaliteten. Genom att ha ordning och reda i den kommunala ekonomin skapas förutsättningar för en stad som vill växa och attrahera både invånare, företag och medarbetare. Den kommunala ekonomin ska utgå från en realistisk budget samt hållbara finansieringslösningar med balanserade investeringsnivåer. Som en del av ökad budgetsdisciplin och mot bakgrund av tidigare års budgetavvikelser har åtgärder vidtagits för att tydligare följa avvikelser mot budget och i förekommande fall tidigare vidta åtgärder. Det är regelbunden och transparent uppföljning där externa jämförelser används som stöd för att värdera resultat samt för att analysera avvikelser ger stöd för hållbar ekonomi. Ekonomisk hållbarhet förutsätter också ett framtidsperspektiv, som möjliggör investeringar, som på längre sikt ger besparingar i form av lägre sociala kostnader.

En utmaning för god ekonomisk hushållning i en tillväxtsituation är att balansera investeringar och kostnader för kommunal infrastruktur med exploaterings- och skatteintäkter. Ansvarsfull resursanvändning är en grundläggande förutsättning för framtida utveckling och ska genomsyra kommunens verksamheter. I detta ingår också att se över möjligheterna till effektiviseringar på administrativ nivå. Balanserad ekonomisk tillväxt ökar skattekraften och bidrar därigenom till hållbar finansiering av välfärden.

Attraktiv arbetsgivare

Kommunens förmåga att ställa om verksamhet, kompetens och organisation för att möta kommuninvånarnas behov av service är en väsentlig framgångsfaktor idag och framöver. Cheferna i organisationen har en nyckelroll för att kommunen ska kunna svara upp mot framtidens krav och förväntningar. Chefer måste kunna axla rollen som förändringsledare, fullt ut tillvarata medarbetarnas kompetens och säkra medskapande och motivation i förändrings- och förbättringsarbete. Chefer ska även arbeta för en god, inkluderande arbetsmiljö samt arbeta för ökad mångfald och jämställdhet på arbetsplatser. Förståelse för psykologin i förändringsprocesser och interrelationell och kommunikativ kompetens blir då viktig och chefen behöver vara expert på att leda snarare än expert inom ämnesområdet hen har ansvar för. Det förutsätter en modern arbetsgivarpolitik redan vid rekryteringen av nya ledare och i vidareutvecklingen av befintliga.

Uppsalaregionen har fortsatt god tillgång till välutbildad arbetskraft. Det finns även ett fortsatt högt intresse för yrken med hög grad av samhällsnytta. Vissa kompetenser är dock svåra att rekrytera, bland annat inom skola, teknik, vård och omsorg. För att locka och bibehålla kompetent arbetskraft måste Uppsala kommun kunna konkurrera med bra arbetsgivarpolitik, arbetsmiljö och konkurrenskraftiga löner. För att underlätta för yrkeskategorier med hög arbetsbelastning, som

socialsekreterare och lärare, behövs effektiva digitala lösningar och administrativt stöd till medarbetarna snarast.

Generationsväxlingen i chefsleden har mattats av något, men fokus behöver ändå hållas på att vidmakthålla och utveckla chefs- och ledarkompetens eftersom samhället ständigt förändras och det finns ett vikande intresse för chefskap, framförallt hos yngre människor. Därför behöver kommunen profilera sig som attraktiv arbetsgivare. Kommunen som arbetsgivare är inkluderande och normkritisk.

Liberalerna är positiva till lärlingsanställningar, dvs. att de elever som går ett yrkesinriktat program på gymnasiet ska kunna vara anställda och få kollektivavtalsenlig lön under den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen. Detta bidrar till att minska ungdomsarbetslösheten, eftersom lärlingsanställda har lättare att hitta ett jobb vid lärlingsanställningens slut. Branscher som har svårt att hitta medarbetare kan dessutom få kontakt med nyutbildade personer. Liberalerna vill också att Uppsala kommun ska anställa studentmedarbetare, som kan avlasta personal med vissa arbetsuppgifter samtidigt som de får praktisk arbetslivserfarenhet inom det yrke de utbildar sig för.

Uppsala kommun ska vara föregångare när det gäller att se kompetensen hos arbetssökande som idag står långt från arbetsmarknaden. Det kan röra sig om långtidsarbetslösa, personer med bristande språkkunskaper eller med någon typ av funktionsnedsättning.

Villkor och förutsättningar på arbetsplatsen kommer ha stor betydelse för kommunens attraktivitet som arbetsgivare. För att säkra rätt kompetens på rätt plats behöver kommunen och bolagen ha förmåga att attrahera nya medarbetare ur en mångfald av målgrupper. Ett medvetet jämställdhets- och mångfaldsarbete krävs för att nå, attrahera och rekrytera rätt kompetens. Kommunen ska utmärka sig vad gäller jämställda löner, arbetsvillkor och möjligheter för alla att delta på arbetsmarknaden. Heltid är ett nödvändigt ställningstagande för en kommun som vill främja jämställdheten i samhället, då kvinnor står för merparten av ofrivilligt deltidsarbetet.

Demokratiskt samhälle med delaktiga medborgare

Att delta i det som händer i samhället är en rättighet och en förutsättning för ett demokratiskt samhälle. Uppsala kommun ska vara en föregångskommun med delaktiga invånare samt medarbetare som förstår hur de påverkar och hur beslut fattas. En god kommunikation, bra dialog och kvalitetssäkrad, långsiktig informationsförvaltning förutsättningar för att lyckas med detta. Kommunen ska utveckla medborgardialogerna på ett sätt som är anpassat efter invånarnas behov. Arbetet för att kommunicera på rätt sätt med rätt målgrupp ska fortsätta med nya tekniska lösningar och strategiska kommunikationsval. Ambitionen är att det ska vara enkelt att komma i kontakt med Uppsala kommun, enkelt att hitta rätt information och öka möjligheterna för dialog.

Den kommunala servicen ska utvecklas utifrån invånarens behov. Förutsättningarna att utnyttja sina demokratiska rättigheter är dock inte jämlikt fördelade. För att ändra på detta behöver kommunen arbeta för att öka möjligheterna till delaktighet för olika grupper i samhället till exempel genom metoder för att barn och unga ska få komma till tals i frågor som berör dem och för att personer med funktionsnedsättning aktivt ska kunna delta i samhällsdebatten. Kommunen ska utveckla metoder för att öka alla samhällsgruppers deltagande.

För att stärka invånarens insyn i verksamheten ska uppföljning av densamma förbättras och synliggöras. Det innebär att kommunen är öppen för idéer, kritik och frågor, samt använder synpunkterna på ett konstruktivt sätt. En öppen dialog med Uppsalas invånare är en förutsättning för att kommunens förtroendevalda ska kunna fatta väl underbyggda och förankrade beslut.

Förtroendevalda i Uppsala kommun ska ha goda förutsättningar att genomföra sitt förtroendeuppdrag vilket innebär ett gott administrativt stöd samt underbyggda och kvalitetssäkrade beslutsunderlag. Invånarens möjlighet till insyn i Uppsala kommuns verksamheter säkras genom hög transparens och rättssäkerhet i såväl de demokratiska processerna samt den kommunala verksamheten. Såväl invånare som förtroendevalda ska enkelt och säkert ha tillgång till kommunens information i ändamålsenliga digitala plattformar. Informationsförvaltningen hanterar ett kort- och långsiktigt perspektiv på ett modernt sätt genom effektivt digitalt bevarande som medför ökad digital tillgänglighet till information. Detta gäller såväl nuvarande som äldre information.

Liberalerna vill att samtliga nämnder, inklusive kommunstyrelsen, ska ha öppna och tillgängliga nämndmöten.

Budget

Se bilaga 3, 4.1 och 9.

Stadsbyggnad

Uppsala är en av Sveriges mest attraktiva kommuner, vilket för med sig en mycket stark befolkningsökning, en expansiv arbetsmarknad och stark tillväxt. Målet är 3 000 byggda lägenheter per år med den långsiktiga visionen om 280 000 - 340 000 invånare år 2050. Utvecklingen innebär utmaningar i form av att utveckla hållbara miljöer, både ur ett socialt, ekologiskt och ekonomiskt perspektiv.

Strategisk planering

Eftersom Uppsalas befolkning växer kraftigt är det viktigt att byggandet av bostäder ligger på en mycket hög nivå så att såväl unga som nyinflyttade Uppsalabor snabbt kan hitta en bostad. Företag och privatpersoner som vill bygga i Uppsala ska få en snabb, samlad och effektiv hantering av sina förfrågningar och förslag. Stadsbyggnadsförvaltningen måste vara lättillgänglig för medborgare och företagare. Digitalisering av ärendehantering är ett exempel på nödvändiga effektiviseringar som måste till.

Uppsala kommun måste också bli mer proaktiv som stadsbyggare. Stadsbyggnadsförvaltningen måste ges möjlighet att aktivt arbeta med en mycket tydligare strategisk planering av vilka områden inom framförallt stadsväven och tätorterna som ska bebyggas och hur denna struktur ska se ut (vägstruktur, tomtstorlekar och samhällliga funktioner). Detta skulle underlätta för framtida byggare och kunna leda till att detaljplaner och bygglov blev en formalitet som varken skulle vara tidskrävande eller kostsam. På sikt skulle detta ökade proaktiva arbete kunna minska betydelsen av detaljplanering och bygglov och leda till en kommunal planering som lägger ambitionen på den strukturella och funktionella nivån, där stadsbyggandet och inte formen på enskilda projekt har störst betydelse. Det skulle också leda till att Uppsala blev en mer attraktiv kommun för nya fastighetsbolag till följd av sin transparenta stadsbyggnadspolitik med full insyn i vilka områden kommunen pekar ut som intressanta för exploatering.

För detaljplaner precis som för bygglov ska kommunen införa maximal, detta för att minska kostnaderna vid byggnation och få till fler bostäder och verksamhetslokaler snabbare. Maxtiden ska vara 1 år för enkla planer och 2 år för större och mer komplicerade detaljplaner.

Bygg funktionella samhällen, inte bara bostäder

Liberalerna strävar efter att minst 30 % av de nyproducerade bostäderna ska vara hyresrätter. Det är angeläget att få en blandning av upplåtelseformer i så många bostadsområden som möjligt. En blandning är bra för integrationen och skapar en kommun där alla inkomstklasser och bakgrunder får plats och kan mötas. För att få en dynamisk arbetsmarknad behövs fler hyresrätter för att få bostäder åt dem som vill flytta hit för att studera och arbeta. I Uppsala bor många unga vuxna och det är därför också viktigt att vi bygger små lägenheter som passar åldersgruppen. Liberalerna vill också stimulera byggnationen av student- och gästforskarbostäder. Vid nybyggnation är det viktigt att bygga bostäder i olika prisklasser, då även nybyggda hyresrätter tenderar att bli dyra att bo i. Därför ska kommunen arbeta för att även billigare hyresrätter byggs, liksom att nya typer av billigare boenden som till exempel byggemskaper uppmuntras. Kommunen bör verka för att andra upplåtelseformer än de vanligaste tillkommer, som exempelvis äganderätter. Under kommande år ska Uppsala kommun följa utfallet av den så kallade Göteborgsmodellen där bostäder byggs med en från byggstart fastslagen hyresnivå som är möjlig för ekonomiskt resurssvaga människor att klara av. Om modellen visar på gott utfall bör vi testa den även i Uppsala. De sociala aspekterna är oerhört viktiga att ta hänsyn till när Uppsala växer och utvecklas.

Flera av Uppsalas befintliga bostadsområden står inför omvandling, renovering och förtätning. Detta måste göras på ett varsamt och respektfullt sätt i förhållande till boende och miljöer. Både de

fysiska, ekologiska och sociala aspekterna måste beaktas. Att utveckla verktygen för att mäta de sociala konsekvenserna (till exempel beräkna om människor har råd att bo kvar) blir därför extra viktigt, liksom att verka för klimatsmarta och energieffektiva lösningar.

De nya stadsdelarna som växer fram ska vara levande och erbjuda attraktiva mötesplatser i form av nya parker, torg, restauranger, kulturlokaler, kaféer etc. De ska vara funktionsblandade med bostäder, skolor, affärsverksamheter och arbetsplatser. Det är viktigt att vi bygger nya samhällen med service, och inte bara renodlade bostadsområden. Detta är extra viktigt att satsa på i tätorterna, såsom i Lövstalöt, Bälinge, Almunge, Funbo, Knutby, Dalby med flera. I varje nytt område som byggs ska en plan för hur många förskoleplatser, skolplatser, LSS-bostäder och seniorboenden som ska byggas i förhållande till antalet bostäder som byggs finnas.

Nyskapande stadsbyggnad

Liberalerna vill att Uppsala ska vara en kommun där ny och spännande arkitektur och stadsbyggnation utvecklas. Till exempel kan taken på Uppsalas hus utnyttjas i större utsträckning än idag, till förskolor och grönskande gårdar eller spännande mötesrum av andra slag. Att släppa in fler byggherrar, som nu görs i Södra Rosendal och Östra Sala backe, underlättar arkitektonisk variation samtidigt som blockförsäljning av områden bör däremot undvikas just för att undvika arkitektonisk likriktning. Vid förtätning av innerstaden vill Liberalerna lyfta fram möjligheten att bygga fler våningar på redan existerande men låga hus, detta ger fler bostäder samtidigt som det inte tar ny markyta i anspråk.

En ökad variation gällande fasadmateriäl är eftersträvansvärd, och Liberalerna vill lyfta fram trä som ett hållbart material som vi vill se mer av ekonomiska, ekologiska och estetiska skäl. Liberalerna föreslår också att Uppsala kommun i kommande markanvisningstävlingar ska uppmuntra till nya byggsätt som kan bidra både till estetisk variation men samtidigt också kunna vara ett verktyg för att få ned byggkostnaderna och bygga mer miljövänligt.

Liberalerna vill se vackra hus som tar hänsyn till miljön. Husen ska ha ett varierat uttryck och de Uppsalatypiska djupa, starka färgerna på fasader bör tillvaratas i större utsträckning i nybyggnation. Det ska alltid ges plats åt trädplanteringar och grönska i gaturummet. Liberalerna vill se en långsiktigt funktionell och behaglig bebyggelse som fungerar under lång tid och ser till både befolkningens och byggherrarnas intressen.

Det är också viktigt att värna Uppsalas viktiga kulturmiljöer. Inga rivningar ska ske av arkitektoniskt viktiga byggnader eller miljöer.

Gröna byggnormer

Liberalerna vill bygga ett Uppsala som är socialt hållbart genom att främja en stadsplanering där olika nya mötesplatser inlemmas i kommunen. En sådan kommun förenklar bland annat integration av nya Uppsalabor. Gröna byggnormer ska styra utbyggnaden av stad och landsbygd för ett gott liv. Normerna ska innehålla krav om maxavstånd från bostäder till parkmark, friluftsområden och kollektivtrafik. Stadsmiljön ska vara välkomnande för alla och trygghetsaspekter i form av belysning och trafik noga beaktas. Satsningar på allmän plats i form av belysning etc. måste ske över hela kommunen och får inte koncentreras till innerstaden. Uppsala kommun måste signalera att hela kommunen är viktig och Liberalerna vill säkerställa att satsningar kommer även de som bor på landsbygden till del.

När kommunen växer och förtätas behövs fler parker, lekplatser och grönområden av hög kvalitet och god tillgänglighet. Parker är ”gröna lungor” där människor kan umgås och få rekreation vilket ökar trivselsn i staden. Sparade grönytor ökar förutsättningarna för spontanidrott vilket är viktigt

också för folkhälsan. Planer för parkutveckling ska därför finnas i alla bygg- och förtätningsprojekt. För att minimera uttag av naturresurser och spara grönområden vill Liberalerna tillåta byggnation på höjden, där det kan ske utan att störa siktlinjen för Uppsalas världskända siluett.

En tätare byggd stad ger en mängd fördelar ur hållbarhetsperspektiv, exempelvis ett bättre underlag för kollektivtrafik, såväl som för affärer och service i närområdet. Samtidigt måste grönområden som har potential att bli attraktiva parker identifieras och namnges. Vi vill förtäta i nära dialog med Uppsalas invånare och namngivna grönområden underlättar diskussioner om var det är lämpligt att bygga och inte.

Liberalerna vill lyfta fram ny teknik som gör att energibehovet minskar och att värmebehovet blir mindre i om- och nybyggnad. Nya effektiva tekniska lösningar bör prövas för vatten, energi och avlopp. Det är viktiga åtgärder för att få ett klimatvänligt byggande och en miljömässigt hållbar stadsutveckling. Fjärr- och närvärme bör prioriteras i sammanhållen bebyggelse. Kommunen bör också underlätta för fastighetsägare som vill minska sin energipåverkan genom att installera solceller på taken.

Plats för kollektivtrafik, gångtrafikanter, cyklister och bilister

Kollektivtrafik, cykel och gång ska göras mer attraktiva som transportval, men Liberalerna är för den skull inte emot bilar. De som måste utnyttja bil ska kunna nå centrum smidigt och hitta parkering. Liberalerna vill på så vis också underlätta för de handlare som finns i centrum. Uppsala centrum ska vara tillgängligt för alla trafikslag.

Att många väljer att åka med en väl fungerande kollektivtrafik är en av de viktigaste faktorerna för att uppnå de miljömål som Uppsala kommun har. I takt med att kommunen byggs ut och förtätas är det därför viktigt att stomlinjer och övriga linjer för bussar utökas. Kollektivtrafiken måste utvecklas för en ökad framkomlighet. Linjedragningen bör gå i takt med samhällsbyggandet och exploateringen. Det vill säga – nya linjer skall gå där exploatering kan tänkas ske. Hela kommunen ska ha tillgång till en god kollektivtrafik med trafiksäkra hållplatser.

Liberalerna vill inte att kommunen ska låsa sig vid en teknik, utan vara öppen för att i utredningsarbetet studera flera typer av lösningar och därefter välja den som passar Uppsalas förutsättningar, ekonomi och miljömål bäst. Gröna lösningar som samtidigt tillåter ordning och reda i ekonomin och ett helhetsgrepp om kollektivtrafiken och stadsutvecklingen som tar sikte på framtiden.

Om hela Uppsala kommun ska kunna växa måste vi hitta trafiklösningar även för dem som bor på landsbygden. Liberalerna vill ge landsbygden en effektiv och modern kollektivtrafik och cykelvägar. Vi behöver bygga ut kollektivtrafiken till landsbygden, inte avveckla den. Därför måste Uppsala kommun vara aktiv och samverka med Region Uppsala. Region och kommun måste arbeta åt samma håll.

Det bör finnas sammanhängande cykelstråk inom staden såväl som till närliggande tätorter där cykelvägnätet idag har en hel del avbrott. Dessa stråk måste vara trafiksäkra och attraktiva för att locka fler att använda cykeln både för arbetspendling och rekreation. Nya cykelstråk måste planeras inte bara för nybyggda stadsdelar utan även inom befintliga delar där det är mindre väl försörjt med cykelstråk. Moderna och snabba cykelleder är ett bevis på en modern och progressiv stad och kommun. Liberalerna vill att snabbcykelleder ska byggas i Uppsalas centrala delar där det passar och där det kan leda till att ännu fler Uppsalabor använder cykeln istället för bilen. Liberalerna vill bygga förbifart Uppsala för cyklister, för att göra cykeln till attraktivt och snabbt transportval. Cykelväg bör byggas mellan Uppsala och Stockholm.

Nödvändigt för ett växande Uppsala är också förbättrade och effektivare kommunikationer mellan Uppsala, Arlanda och Stockholm. Idag fungerar de inte tillräckligt väl och möter inte de behov som finns, varken för persontransport eller varor och gods, som båda transporteras enkelt, tidseffektivt och miljövänligt på järnväg, så länge rätt kapacitet finns. Behovet av fyrspår till Stockholm är stort och en viktig framtidsfråga för Uppsala kommun och det är viktigt att bevaka att givna signaler från regeringen blir verklighet. Fyrspår kan skapa fler arbetsplatser och många fler bostäder i vår arbetsmarknadsregion.

Broar över Fyrisån

Fyrisån är en tillgång såväl som en barriär i Uppsala. En växande stad behöver nya förbindelser mellan östra och västra sidan. Liberalerna vill utreda om breddning av Kungsängsbron är ett möjligt alternativ till nytt brobygge och kan bespara kommunen dyra investeringsmedel. Alternativt ska en ny bro byggas över Fyrisån, den så kallade Ultunalänken. Bron ska byggas för att klara alla trafikslag, regleringen om vilken typ av trafik som ska nyttja bron ska regleras i trafikförordningen och anpassas allt eftersom bilarnas utsläpp minskar. Tills vidare ska den trafikerats av gång- och cykeltrafikanter och kollektivtrafik. Vindbron ska i ordningsställas för cykel- och gångtrafikanter.

Ta vara på Fyrisåns potential

Liberalerna vill utveckla badmöjligheterna för Uppsalaborna. Dagens bad har inte kapacitet nog och håller inte tillräckligt hög klass för att Uppsala ska ha möjlighet att på allvar bli en sommarstad. Liberalerna vill också framhålla det viktiga i att baden blir tillgängliga för alla kommunens invånare, och vill därför se sådana satsningar. Liberalerna har en vision om att Fyrisån 2025 åter ska vara badbar och ge möjlighet för boende och flanörer att ta ett dopp.

Även antalet platser för husbåtar längs Fyrisån bör öka. Med fler möjligheter till denna boendeform ökar liv och rörelse kring ån och på så vis också trivseln och tryggheten.

Utred flytt av reningsverket

Det är viktigt att redan nu starta en utredning av möjligheten att på sikt flytta reningsverket längre ut från staden, så att byggnation av Kungsängen fram till Kungsängsleden blir möjligt. Att eventuellt flytta reningsverket är ett stort och tidskrävande projekt och det är därför nödvändigt att redan nu se över möjligheterna. Att skjuta detta på framtiden är inte ansvarsfullt.

Årsta torg

Liberalernas vision är ett trivsamt torg med plats för rörelse och lekande barn, grönska, bänkar att sitta ned på, för att under en vilopaus iaktta omgivningen, och kaféer att fika på. Vi vill ha ett torg som binder ihop Sala backe med Årsta. Därför vill vi bygga en tunnel och låta trafiken gå under torget, i stället för mitt igenom som nu planeras. Vi vill ha ett levande torg, som är till för människorna, inte bilarna. Dessutom måste trafiken ges reella möjligheter att flyta på, då Fyrislundsgatan trafikerats av många fordon.

Satsa på stadens omland och tätorterna

Liberalerna vill att Uppsala kommun ska planera för att hela kommunen ska ges förutsättningar att växa. Det är viktigt att satsa på tätorterna så väl som omlandet. Fördjupade översiktsplaner och planprogram ska tas fram för alla tätorter och mindre bebyggelsekluster med potential för fler bostäder, för att kvalitativa satsningar ska kunna göras. Restriktionerna som omfattar byggnation i stadens omland utom i tätorterna måste förtydligas så att de inte hämmar utvecklingen på landsbygden, men odlingsbar mark ska värnas. Bebyggelsestillskott på landsbygden ger bättre underlag för kollektivtrafik, och motverkar skolnedläggningar på landsbygden. Det är också viktigt för att tillgodose behovet av billigare bostäder för de kommuninvånare som inte har råd att bo i

stadskärnan. Vi är positiva till kompletteringar i bebyggelsegrupper samt även i tidigare icke bebyggda områden så länge området inte är begränsat av nationella eller kommunala bevarandebestämmelser. Reserverandet av områden kring tätorter är också problematiskt eftersom det begränsar människors rörelsefrihet. Avgränsade områden för tätortsutvidgningar bör göras precis som för stadens omland, dessutom bör en tidplan sättas för när programarbete eller detaljplanering av tätorterna ska ske. Vi anser att detta ska göras skyndsamt och under tiden ska bygglov godkännas så länge tomterna kan kopplas till en större bebyggelsestruktur i framtiden.

Viktigt är att alla invånare i Uppsala kommun har tillgång till ett fungerande bredbandsnät.

Ett fungerande Uppsala för alla invånare

För Liberalerna är tillgänglighet och jämställdhet av högsta vikt. I arbetet med stadsutveckling måste också ett barnperspektiv finnas med och genomsyra allt arbete. Uppsala ska vara tryggt att leva och vistas i för alla, oavsett ålder, kön, ursprung eller funktionsnedsättning. Liberalerna föreslår därför att en tjänst som tillgänglighetsrådgivare inrättas, för att kunna bistå med konkreta analyser vid stadsplanering, nybyggnationer och ombyggnationer. Detta för att säkerställa att Uppsala blir en tillgänglig kommun. Välkommen hit, välkommen hem ska gälla alla människor.

Till följd av Region Uppsalas omdragning av kollektivtrafiken måste Uppsala kommun underlätta för äldre och personer med funktionsnedsättningar genom att placera ut bänkar där vägen till bussen blivit längre. En översyn av om det finns tillräckligt med bänkar vid promenadstråk behövs också.

Ansvaret för bostadsanpassning har flyttats från äldrenämnden och omsorgsnämnden till plan- och byggnadsnämnden. Det är viktigt att följa upp att förändringen fungerar och att enskilda som har behov av skyndsamma lösningar för att få livssituationen att fungera inte hamnar i kläm i samband med denna flytt av ansvar.

Vid planering av ett framtida Uppsala är ett gott samarbete med Region Uppsala av största vikt. Kommun och region behöver arbeta åt samma håll och skapa gemensamma förutsättningar för en modern stad som ger sina invånare möjligheten till ett gott liv.

Liberalerna vill se en kommun som bygger på en mångfald av människor, samhällsklasser, stads- och landsbygdsmiljöer, med en landsbygd som är lika attraktiv som staden. Där vi skapar nya miljöer som innehåller allt en stad har att erbjuda. Där befintliga miljöer kan bli ännu urbanare med fortsatt förtätning. Vi vill se en utveckling som är både grön och tät med starkt urbana miljöer i staden och med möjlighet för fler att flytta till och bygga på landet, där infrastrukturen och transporterna möjliggör, inte omöjliggör. Uppsala kommun är en kommun som erbjuder olika!

Liberalernas vision för Uppsala kommuns framtida stadsmiljöer skulle kunna beskrivas med ord som inspirerande, imponerande, häftigt, harmoniskt, historiskt, kosmopolitiskt, annorlunda, avkopplande och myllrande.

Räddningstjänst

Räddningstjänstpersonal i beredskap (RiB) har som uppgift att rädda liv och egendom, men bidrar också till en levande landsbygd. RiB ökar tryggheten och säkerheten för boenden på landsbygden, vilket vi måste värna. Beredskap måste vara en självklarhet på landsbygden precis som det är i städer. Att kunna kombinera ett deltids- eller heltidsjobb med att vara RiB ökar för många också viljan att bo kvar på landsbygden. Det går inte att överdriva betydelsen av ha RiB på vår landsbygd. Att utbilda en ny RiB kostar mellan 140 000 och 180 000 kronor och att ersätta RiB som säger upp sig innebär också en kostnad i form rekryteringsarbete samtidigt som vi går miste om

värdefull kunskap och erfarenhet. Därför vill Liberalerna hitta lokala lösningar för att komplettera det centrala avtalet och på så vis minska avhopp bland RiB. Detta leder samtidigt till en statushöjning och underlättar nyrekrytering. Det handlar om trygghet för vår landsbygd.

Gatu- och samhällsmiljönämnden

Ansvar- och verksamhetsområde

Gatu- och samhällsmiljönämnden ansvarar för planering, byggande, drift och underhåll av gator, torg, parker, parkering, hamn, gång- och cykelvägar samt kommunala trafikanläggningar. Nämnden ansvarar även för kommunens naturreservat, övriga friluftsområden, friluftsbad och anlagda vattenområden. Inom nämndens område finns även ansvaret för färdtjänst, riksfärdtjänst och trafikfrågor.

Budget

Se bilaga 3, 4.1 och 9.

Plan- och byggnadsnämnden

Ansvar- och verksamhetsområde

Plan- och byggnadsnämnden ansvarar för uppgifter enligt plan- och bygglagen, inklusive de lagar och andra föreskrifter som hör till denna lag, med undantag för översiktsplanering. Andra lagar och föreskrifter är exempelvis lagen om byggförsäkring och energideklaration för byggnader. Plan- och byggnadsnämnden planerar för, och ger förslag till, inrättande av områdesskydd såsom natur- och kulturresevat. Nämnden har också ansvar för uppgifter enligt lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m.

Budget

Se bilaga 3, 4.1 och 9.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Ansvar- och verksamhetsområde

Nämnden svarar för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, livsmedelslagen, alkohollagen, lotterilagen, tobakslagen och lagen om handel med vissa receptfria läkemedel samt för den kommunala lantmäterimyndigheten.

Budget

Se bilaga 3, 4.1 och 9.

Räddningsnämnden

Ansvar- och verksamhetsområde

Räddningsnämnden är en gemensam nämnd för Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner, där Uppsala kommun är värdkommun. Räddningsnämnden styrs av alla tre kommuner främst genom ett avtal mellan kommunerna, ett reglemente och ett handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst enligt lagen om skydd mot olyckor. Dessa styrdokument är antagna av alla tre kommuners kommunfullmäktige. De avsnitt i Mål och budget som berör räddningsnämnden är framtagna i samråd med Tierp och Östhammars kommuner.

Räddningsnämnden ansvarar för att bedriva en effektiv räddningstjänstverksamhet i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner. Kommunstyrelserna i alla tre kommuner har en uppsyningsplikt över den gemensamma nämnden. Fullmäktige i alla tre kommuner har rätt att begära upplysningar från nämnden. Ordförande, vice ordförande och anställda i den gemensamma nämnden är skyldiga att lämna upplysningar vid alla tre kommuners fullmäktigesammanträden. Ledamöter i alla tre kommuners kommunfullmäktige får ställa interpellationer eller frågor till nämndens ordförande. Nämnden ska också granskas av revisorer från alla tre kommuner. Hela rättsfiguren kan karaktäriseras som en hybrid, invävd i alla tre kommuner med en stark karaktär av egenregiverksamhet.

Nämndens verksamhet omfattar olycksförebyggande verksamhet, tillsyn, rengöring och brandskyddskontroll, räddningsinsatser och olycksutredning enligt lagen om skydd mot olyckor. Nämndens verksamhet omfattar också tillståndsgivning och tillsyn enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor. Nämnden ska stödja andra nämnder i alla tre kommuner inom sitt kompetensområde.

Nämnden har åtta inriktningsmål vid sidan av de kommungemensamma inriktningsmålen. De finns i handlingsprogrammet för förebyggande verksamhet och räddningstjänst enligt lagen om skydd mot olyckor. Handlingsprogrammet är antaget av kommunfullmäktige i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner.

- Utveckla samarbeten med andra samhällsaktörer för att minska antalet och effekterna av bränder och andra olyckor.
- Stärka förmågan till krisberedskap
- Återuppta planering för civilförsvaret och räddningstjänst under höjd beredskap
- Stärka skyddet mot bränder och olyckor på landsbygd och glesbygd genom lokala aktörer
- Verka för att riskhänsyn tas i samhällsplaneringen
- Stärka den enskildes förmåga till riskmedvetet beteende och kunskap att handla vid bränder och olyckor genom information, rådgivning och utbildning
- Bryta olycksförlopp i ett så tidigt skede som möjligt genom att tillgängligheten till och effektiviteten av räddningsinsatser ska förbättras
- Utveckla förmågan att förebygga och hantera bränder och olyckor

Nämnden ska också i möjligaste mån inom sitt ansvarsområde medverka till de kommunövergripande målen från Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner.

Budget

Nämndens budget utgår från en årlig uppräkningsplan av kommunbidragen med prisindex för kommunal verksamhet (PKV). Indexet är framtaget av Sveriges kommuner och landsting (SKL).

Efter uppräknig kan nämndens budget sänkas eller höjas beroende på exempelvis rationaliseringskrav, uppdrag och förändrade lokalhyreskostnader.

För budget se bilaga 6.

Namngivningsnämnden

Ansvar- och verksamhetsområde

Namngivningsnämnden har till uppgift att besluta om namn på kvarter, gator, bostadsområden, vägar, broar och allmänna platser.

Budget

För budget se bilaga 3.

Utbildning och arbete, samt kultur, idrott och fritid

Människor har förmåga att lära hela livet, och politikens uppgift är att skapa förutsättningar för och uppmuntra lärande i olika former, livet igenom. Grunden för det livslånga lärandet läggs i tidig ålder, och skolan ska därför utformas för att väcka nyfikenhet och skapa vetgirighet. Skolan måste visa att kunskap är viktigt och förmedla att lärande kan ske i många sammanhang och på många sätt. En lyckad skolgång skapar goda förutsättningar för livet. Elever med examen från gymnasieskolan lyckas bättre med att etablera sig i samhället och i arbetslivet. Ungdomar som blir arbetslösa direkt efter gymnasiet fortsätter att vara arbetslösa i betydligt större utsträckning än andra under de kommande tio åren. Skolan måste därför fånga upp barn och elevers olikheter och möta upp var och en på bästa sätt för att skapa förutsättningar för goda resultat.

I Liberalernas Uppsala kan föräldrar, barn och elever välja den förskola eller skola som passar dem bäst. Etableringsfriheten för förskolor är viktig och vi välkomnar nya initiativ för att starta förskolor, grundskolor eller gymnasieskolor. Det är positivt för vår kommun och våra medborgare. Konkurrens vässar verksamheterna och personal inom pedagogisk verksamhet får fler arbetsgivare att välja mellan. Det är viktigt att värna allas möjlighet att välja skola, oavsett om man har behov av särskilt stöd eller inte. Kommunen ska inte lägga praktiska hinder i vägen för valfriheten. Rätten till skolbusskort är nödvändig att bevaka eftersom detta kan vara avgörande för faktisk valfrihet för många familjer.

Det finns inga barn som är så studiemotiverade som de som ska börja förskoleklass. Därför är det viktigt att lågstadiet har möjlighet till tidiga insatser och möter barnen där de är, även de barn som redan kan läsa, skriva och räkna eller lär sig snabbt. Barn får aldrig hindras i sin utveckling. Arbetet börjar redan på förskolan och får inte stanna upp i skolan. Förskolan i Uppsala håller hög kvalitet. Under Liberalernas ledning infördes räkna-skriva-läsa-garanti, och nu måste Uppsala kommun ta fram kriterier och metod för uppföljning i grundskolans lägre årskurser. Det är viktigt att barn med annat modersmål får modersmålsstöd. Modersmåls lärare och modersmålspedagoger ska omfattas av fortbildningsinsatser för att utveckla kvalitén.

I dag krävs en examen från gymnasieskolan för att kunna fortsätta med högre studier eller för att få arbete. Förskolan och skolan har ett samlat ansvar för alla elever som av olika anledningar har svårt att nå målen för utbildningen. Livssituationen utanför skolan kan också inverka negativt på elevens möjlighet att lära och utvecklas i skolarbetet. Därför vill vi att kommunen, på några utvalda skolor, inrättar ett pilotprojekt som innebär att socialsekreterare har sin placering på skolan. Detta för att öka samarbetet mellan skola och socialtjänst och för att med gemensamma krafter effektivisera med tidiga insatser för att fånga upp elever med olika svårigheter eller hög frånvaro. Gemensam planering mellan förvaltningar ökar möjligheten att hitta gemensamma lösningar, för barnets bästa.

Skolgårdarna ska locka till lek och aktivitet. Detta är särskilt viktigt för områden där det finns barn som inte har tillgång till lekytor hemma eller i närheten av hemmet. För att kunna utnyttja och effektivisera resurser, bör skolgårdarna rustas ordentligt och en strategi för samfinansiering mellan olika förvaltningar ska tas fram.

Skickliga lärare gör skillnad

I den liberala skolpolitiken ges också lärare möjlighet att fortsätta utvecklas inom sitt yrke. Skickliga lärare gör skillnad. Därför ska de bästa förskollärarna och lärarna arbeta i Uppsala kommun och en fortsatt satsning på karriärtjänster är nödvändig för att höja lönerna och utveckla kvaliteten på undervisningen. Möjligheter till fortbildning är viktigt, liksom konkurrenskraftig lön till skickliga lärare och större möjlighet till löneutveckling för alla lärare.

Krafttag måste också tas för att förbättra lärares arbetsmiljö och minska lärares arbetsbelastning. Lärare ska få fokusera på lärandeuppdraget, och därför måste övriga yrkeskategorier, som studie- och yrkesvägledare, skolsköterskor, kuratorer, fritidsledare och vaktmästare finnas i tillräckligt god utsträckning på varje skola.

Liberalerna vill inrätta en pedagogisk forsknings- och utvecklingsenhet samt centralisera rättningen av de nationella proven. Därtill behövs en särskild strategi för att kunna rekrytera till de förskolor och skolor som har svårt att hitta behöriga förskollärare och lärare. Lönen är ett viktigt verktyg för detta och rektorer på kommunala skolor ska ha mandat att sätta den lön som rektorn anser lämplig utifrån de rekryteringsbehov skolan har och som avspeglar de pedagogiska utmaningar som skolan står inför. Skolor som under många år underpresterat ska kunna tvångsförvaltas. Uppsala kommun är ett viktigt nav i regionen och gymnasieskolan ska kunna locka elever från hela regionen. Samarbete med företag, vuxenutbildning och Arbetsförmedlingen höjer kvaliteten och minskar vid samlokalisering lokalkostnaderna, så att resurserna läggs på utbildning och inte tomma lokaler. Nya skollokaler ska byggas flexibelt för att passa många typer av behov.

Kompetenta skolledare som leder den pedagogiska utvecklingen på skolan och tillåts ta ett helhetsgrepp om skolans verksamhet för att göra verklighet av målet om att alla barn ska klara sin utbildning är avgörande. Då ges skickliga lärare ska möjlighet att ägna sig åt sin profession.

Lokal satsning på yrkesprogrammen och yrkesutbildningarna

Många arbetsgivare har svårt att hitta personal med rätt kompetens inom yrken som inte kräver högskoleutbildning. Det handlar om kockar, vårdpersonal, elektriker, chaufförer osv. Med tanke på att fler och fler 40-talister och nu även snart 50-talister lämnar ett rikt arbetsliv behöver många arbetsgivare rekrytera nya yrkeskunniga medarbetare. Trenden med vikande ansökningar till yrkesprogrammen måste brytas. Därför måste Uppsala samla alla krafter för att locka kommande gymnasister till yrkesprogrammen och lärlingsutbildningarna. I princip kan ungdomarna redan idag få ett garanterat jobb efter avslutad yrkesutbildning, trots det är söktrycket lågt. Liberalerna vill genom ett fördjupat samarbete med berörda branscher i Uppsala lansera ett särskilt program för att stärka yrkesprogrammen och locka fler elever till utbildningarna, det handlar om att säkerställa kompetensförsörjning. Ett ansvar som måste ledas politiskt. Exakt hur yrkesprogrammen kan lyftas bör diskuteras i samråd med branschen och andra aktörer. Men några förslag tror vi kan vara bra att börja med; att garantera elever på yrkesprogram sommarjobb i samarbete med branschen, att erbjuda elever på yrkesprogram körkortsutbildning i åk 3, införa en särskild vecka i syfte att lyfta yrkesprogrammen och yrkesutbildningarna och deras betydelse för den framtida kompetensförsörjning och vilka möjligheter eleverna har när dessa väljer ett yrkesprogram.

Liberalerna vill också satsa på ett lärlingscenter och på ett Life-science-gymnasium med riksintag för att möta den efterfrågan på arbetskraft som finns i Uppsala.

Vuxenutbildning

Vuxenutbildningen spelar en avgörande roll i det livslånga lärandet och ska inte enbart ses som en arbetsmarknadsinsats eftersom den ger möjlighet att komplettera en gymnasieutbildning som inte gett behörighet till högskolan eller en specifik utbildning. Dörren bör därför stå öppen för alla som ansöker om att läsa in särskild behörighet till högskolan, samt för den som vill läsa in kompetens för ett bristyrke som kräver särskilt kompetens på gymnasienivå. Även vuxenutbildningen måste möta individernas skilda behov med anpassad pedagogik. I Liberalernas Uppsala ska alla ha ett jobb att gå till. Egen försörjning är en fråga om frihet och självbestämmande. Det gäller både män och kvinnor. Tack vare Liberalernas och Alliansens reformer de senaste mandatperioderna har Uppsala län lägst arbetslöshet i hela landet och Uppsala kommun har lägst arbetslöshet jämfört med

landets tio största kommuner. Det finns dock alltså grupper som har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Ungdomar som saknar gymnasial utbildning, personer som är utrikes födda och personer med funktionsnedsättning. Genom att sänka trösklarna in på arbetsmarknaden och erbjuda individanpassade insatser kan dock arbetslösheten sjunka även inom dessa grupper. Folkhögskola behöver tydliggöras som alternativ för den som inte har gymnasieexamen.

Mer behöver göras för att nyanlända och de som inte har en gymnasieexamen får utbildning och eget arbete. Liberalerna vill därför införa en ny form av yrkesutbildning för vuxna motsvarande gymnasial nivå med stort inslag av arbetsplatsförlagt lärande. Utbildningen bör rikta sig mot personer utan gymnasiekompetens, främst nyanlända, men kan även vara ett alternativ till gymnasieutbildning för vissa. Genom en sådan satsning skulle resurser som annars går till parallella strukturer inom gymnasieskola och vuxenutbildning istället kunna gå till undervisning och lärarlöner, inte utbildningslokaler. Resultatet skulle dessutom bli bättre utbildning för de som står långt från arbetsmarknaden genom att de ges möjlighet till en fullgod gymnasieexamen och därmed en snabbare väg till egen försörjning.

Nyanlända som har lärarutbildning bör få riktad sfi och en mentor i en kollega som arbetar i skolan.

Arbetstagare med funktionsnedsättning

Uppsala kommun bör ta på sig rollen som föregångare och i hög utsträckning erbjuda personer med funktionsnedsättning anställning inom den egna verksamheten. Kommunen ska se till den kompetens och förmåga som personer med funktionsnedsättning besitter. Uppsala kommun ska också arbeta för översyn av lagstiftning vad gäller lön och annan ersättning. Som läget är i dag är det många som hamnar i kläm när det inte går att kombinera en deltidsanställning med ersättning i annan form (exempelvis aktivitetsersättning). Detta leder till en inlåsnings effekt som utestänger personer med funktionsnedsättning och de som behöver arbetsträna efter viss tids frånvaro från arbetsmarknaden. Att personer med funktionsnedsättning ska få relevant arbetsmarknadsstöd och tillgång till arbete på den vanliga arbetsmarknaden, samt få rehabiliteringsinsatser då behovet finns är en viktig fråga för Liberalerna.

Språk, utbildning och arbete för invandrare och flyktingar

I en globaliserad värld med krig och oroligheter är det en självklarhet för oss som liberaler att Uppsala ska erbjuda skydd. När allt fler söker sig till Sverige ställs dock högre krav på en fungerande integrationspolitik. Att snabbt komma in på arbetsmarknaden och lära sig svenska språket är avgörande för en lyckad integration. Utbildningen i svenska för invandrare ska därför individanpassas ytterligare och nyanlända akademiker ska få hjälp att validera sin utbildning. Barn som flyr, eller flyttar hit av andra orsaker, ska ha pedagoger och lärare som har rätt kompetens att kunna utveckla såväl språken som ämneskunskaperna hos sina elever. Dessa barn ska ha samma möjligheter till utbildning, vidare studier och arbete som alla andra jämnåriga. Den som kommer till Uppsala från ett annat land ska ha reella möjligheter att etablera sig i samhället. Därför måste mottagandet av nyanlända syfta till integration, arbete och delaktighet.

Försörjningsstöd

Andelen biståndsmottagare i Uppsala kommun ligger lägre än i liknande kommuner, men kostnaderna för utbetalt ekonomiskt bistånd ligger högre. En stor utmaning är att minska långvarigt biståndsmottagande. Detta måste ske genom att personerna som mottar bistånd aktiveras genom relevanta utbildnings- och arbetsmarknadsinsatser.

Viktigt är också att Arbetsmarknadsnämnden motverkar vräkningar på grund av hyresskulder och på så vis minskar risken för kostsamma akuta lösningar.

Kultur och idrott

Idrotten och kulturen har stor betydelse för Uppsalas utveckling. Det går inte att tänka sig ett gott samhälle utan ett självständigt kulturliv och aktiverande idrottsliv. Bibliotek, fritidsgårdar, lokala kulturhus, idrotts- och fritidsanläggningar, museer och teatrar är viktiga mötesplatser för demokrati, mångkulturella möten, kultur, kunskap och aktiviteter. Att möta ett spännande kultur- och fritidsliv redan i unga år skapar förutsättningar för social hållbarhet. Fritids- och kulturutbud kan spela en avgörande roll för de boendes livskvalitet och för en positiv utveckling av en stadsdel eller på landsbygden.

Kulturstaden Uppsala

Kulturen är betydelsefull för människors bildning, utveckling och skapandekraft. Därför är kulturlivets villkor och möjligheter avgörande för både människors och samhällets utveckling. Kulturen är, och har alltid varit, ett viktigt liberalt åtagande. Liberalerna är ett parti som värnar kulturen och vill se en mer offensiv kulturpolitik med inriktning mot hög kvalitet.

Utgångspunkter för Liberalernas kulturpolitik är frihet, kvalitet, bildning, gränslöshet och nyskapande. Principen om armlängds avstånd, dvs. att det är konstnärerna och andra experter, och inte politiker, som fattar de konstnärliga besluten, måste upprätthållas på alla områden där det är relevant. Internationaliseringen av kulturlivet är mycket positiv. De senaste decenniernas invandring och ökade globala kontakter har fört med sig andra kulturuttryck som givit oss nya idéer och ett rikare och mer mångfacetterat kulturliv.

Kommunens bibliotek, museer, teatrar, konserthus och andra scener liksom det fria professionella kulturlivet ska ges ett starkt offentligt stöd. De kommunala resurserna styrs till den verksamhet som håller hög kvalitet och gör kvalitetskulturen tillgänglig. Näringslivet bjuds in att öka sitt stöd till den lokala kulturen. Kulturutbudet och Uppsalas kulturmiljöer spelar en positiv roll för utveckling av tätorten och den omgivande landsbygden. Kulturarvet och våra kulturmiljöer bevaras genom att de brukas och ibland även omdefinieras av dem som lever och verkar i Uppsala.

Kulturen kan bidra till mycket i samhället, men bara om man värnar dess egenvärde. Ofta ställs kulturens egenvärde och kulturens ”nytta” (dvs. att kulturen är bra för något som t.ex. hälsan/integrationen/demokratin) mot varandra. Det är en konstgjord motsättning! Allt börjar med konsten i sig. Först därefter kommer konstens nytta. Men den som fokuserar på att konsten ska vara bra för något, kommer snart att märka att utan kvalitet har konsten inte heller något positivt värde.

Liberalerna vill se ett ökat kulturdeltagande bland alla grupper, med särskilt fokus på barn och unga samt de som idag i liten utsträckning tar del av kultur. För dem som på ålderns höst drabbats av sjukdom och ensamhet är kulturen ofta bärare av hopp och förtröstan. Både unga och gamla behöver extra stöd i sökandet av god kultur.

Barns och ungas tillgång till goda kulturupplevelser och möjlighet till eget skapande ska tillgodoses. Att få möta kultur av hög kvalitet redan i skolan är grundläggande i en bra utbildning. Kulturskolan ska locka barn och unga att utveckla eget skapande med både bredd och kvalitet. Kulturutbudet ska kunna upplevas som jämställt och tillgängligt för både män och kvinnor, pojkar och flickor oavsett fysisk och psykisk förmåga.

I fråga om våra kulturcentrum i Stenhagen, Gottsunda och Sävja behöver verksamheten konsolideras så att deras positiva inverkan på lokalsamhället kan säkerställas. I fråga om övrig infrastruktur för kultur bör det utredas om dansen kan få en fast scen med plats både för den professionella dansen och verksamhet som utnyttjar dansens förmåga att bygga identitet, stärka gemenskap och förbättra livskvaliteten. Reginateatern bör rustas upp.

Kulturstaden Uppsala har de grundläggande förutsättningarna för att bli Europas kulturhuvudstad. Därför vill Liberalerna att arbetet med att förankra en sådan ansökan bland civilsamhället och det lokala kulturlivet påbörjas under 2018. En kulturinvesteringsfond ska inrättas så att finansieringen av kulturhuvudstadsåret sprids ut under flera år.

En av landets främsta idrottskommuner

Liberalerna vill att Uppsala ska bli en av landets främsta idrottskommuner för både bredd- och elitidrott. Idrott skapar trygghet, social gemenskap, meningsfull fritid och utvecklar barn och unga till självständiga individer. En förutsättning för ett aktivt idrottsliv är gynnsamma villkor för föreningarna och kommunen. Uppsala ligger idag i framkant när det gäller gymnasiestudier kombinerat med idrott. Vi har ett unikt upplägg där samarbetet med specialförbunden ger positiva effekter för eleverna, föreningarna, skolan, kommunen och framför allt för samhället. Idrotten är viktig för folkhälsan.

Kultur, idrott och andra fritidsaktiviteter har goda möjligheter att bidra till integrationen av nya Uppsalabor. Genom kultur- och idrottsföreningar blir nya invånare en del av samhället och får på så sätt en hållbar start på ett liv i Sverige och Uppsala.

Liberalerna ser även idrotten som en viktig tillväxtfaktor. Idrotten lockar besökare till olika arrangemang som i sin tur skapar fler arbetstillfällen. Samverkan inom projektet Elitidrott Uppsala stärker relationerna mellan näringsliv, föreningsliv och kommunen och skapar bättre förutsättningar att bedriva elitidrott i Uppsala samt stärker och utvecklar varumärket Uppsala.

Utbyggnaden av lokaler och anläggningar för kultur, idrott och fritid har inte följt den ökande befolkningsutvecklingen vilket lett till brister i infrastrukturen. Fortfarande finns mycket kvar att göra för att infrastrukturen för idrott ska kunna anses vara tillfredsställande. Det handlar om såväl större kulturcentra som utbud, service och anläggningar i bostadsnära lägen. Frågor om kultur, idrott och fritid måste därför ingå som en del av samhällsplaneringen i ett tidigt skede där såväl stadens som landsbygdens förutsättningar uppmärksammas. Samspelet och dialogen med civila samhället är viktig. Folkbildning och föreningsliv står för betydande insatser inom kultur-, idrotts- och fritidsutbudet och kan samla unga i påverkansarbete.

Fotbollsplanen i Stenhagen måste renoveras. Det konstgräs som nu finns där är utslitet och icke miljövänligt. Nytt behövs omgående. Även Ekebydalens fotbollsområde behöver iordningsställas med konstgräs och snarast förses med paviljonger som erbjuder möjlighet till omklädningsrum, duschar, toalett, kansli och förråd. Österängens IP behöver också ses över.

En utmaning är att förbättra tillgängligheten på de anläggningar som finns, så att personer med funktionsnedsättningar får bättre möjligheter att nyttja dessa. Idrottsanläggningar behöver också i högre utsträckning bli bokinnsbara.

Ytterligare en utmaning för Idrotts- och fritidsnämnden är att skapa balans mellan idrott och andra fritidsaktiviteter, mellan förenings- och egenorganiserade aktiviteter och ge förutsättningar för en aktiv och hälsofrämjande fritid för alla oavsett socio-ekonomisk bakgrund, kön eller etniskt ursprung. Viktigt är också att skapa goda förutsättningar för så väl landsbygdsboende som stadsbor.

För Liberalerna är det viktigt att poängtera att det inte råder någon motsättning mellan breddidrott och elitidrott. Snarare finns ett ömsesidigt beroende, vilket gör att satsningar måste ske på både breddidrott och elitidrott.

Liberalerna har medverkat till att ett antal viktiga beslut fattats angående arenor. Det kvarstår dock ett behov av en matcharena för bandy. En omvandling av Relita-hallen är det enklaste och mest kostnadseffektiva sättet att ordna detta.

En ekonomi i balans är nödvändigt att sträva mot, men är också en utmaning då behoven av satsningar är så stora.

Utbildningsnämnden

Ansvar- och verksamhetsområde

Utbildningsnämnden har ett samlat ansvar för all pedagogisk verksamhet från förskola till och med gymnasieskola. Nämnden har därmed ansvar för att alla barn och ungdomar boende i kommunen har tillgång till förskola och skola i kommunens egna verksamheter eller i fristående förskola/skola, samt för fördelningen av resurser både till egen verksamhet och fristående enheter. Som huvudman har nämnden vidare ansvar för kvalitet och ekonomi i förskolor och skolor som drivs i kommunens regi.

Budget

Se bilaga 3, 4.1, 7 och 9.

Arbetsmarknadsnämnden

Ansvar- och verksamhetsområde

Kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna, utbildning i svenska för invandrare och det kommunala aktivitetsansvaret. Arbetsmarknadsnämnden är kommunens arbetslöshetsnämnd och ansvarar för arbetsfrämjande och kompetenshöjande arbetsmarknadsinsatser samt feriearbete. Ansvaret omfattar ekonomiskt bistånd, ansvar för kommunens flyktingmottagande och stöd till integrationsinsatser, stöd till föreningar bildade på etnisk grund samt utvecklingsmedel för ökad inkludering. Nämnden ansvarar även för konsumentrådgivning samt budget- och skuldrådgivning.

Budget

Se bilaga 3, 4.1, 7 och 9.

Kulturnämnden

Ansvar- och verksamhetsområde

Kulturnämnden ansvarar för kultur- och fritidsverksamhet. Nämnden fördelar stipendier, bidrag och annat stöd till kulturliv, kulturevenemang, folkbildning, nationella minoriteter och ansvarar för folkbiblioteksverksamhet, kommunens museer och kulturscener, konstnärliga gestaltungsprojekt, konstinköp och konstsamlingar. Nämnden stödjer ungdomars egna initiativ och ansvarar för fritidsgårdar, öppen fritidsverksamhet, övrig fritidsverksamhet för barn och unga samt kultur- och musikskola. Kulturmiljö- och kulturarvsfrågor samt stöd till bygdegårdar ingår också i nämndens ansvarsområde.

Budget

Se bilaga 3, 4.1 och 9.

Idrott- och fritidsnämnden

Ansvar- och verksamhetsområde

Idrotts- och fritidsnämnden ansvarar för planering och utveckling av bredd- och elitidrott samt fritidsverksamhet. Nämnden löser sitt uppdrag huvudsakligen genom inhyrning och uthyrning av anläggningar samt genom att ha en långsiktig planering för lokalförsörjning avseende idrotts- och fritidsanläggningar. Samverkan sker med föreningar och andra aktörer inom nämndens ansvarsområde som en del i arbetet med att forma och upprätthålla riktlinjer och mål för föreningsstöd inom nämndens ansvarsområde.

Budget

Se bilaga 3, 4.1 och 9.

Vård och omsorg

Liberalernas utgångspunkt för Uppsalas vård- och omsorgsinsatser är att medborgarna ska ges möjlighet till självbestämmande, delaktighet och inflytande. I den mån var och en har möjlighet ska hen i samråd planera utformning av stöd- och serviceinsatser och där det är möjligt välja vem som utför dessa. Vård- och omsorgsinsatser ska utgå från behov och vara likvärdiga oavsett kön, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, ålder, social bakgrund, sexuell läggning eller funktionsnedsättning.

Barnens rätt till god omvårdnad

Att stödja och skydda barn är en central uppgift för samhället. Utsatta barns rättigheter behöver stärkas. Liberalerna vill därför att FN:s barnkonvention ska genomsyra socialtjänstens arbete i Uppsala. Fler vuxna måste finnas i skola och på fritids för att kunna se och ta ansvar för våra barn. Liberalerna vill stärka samarbetet mellan skola, fritids och socialtjänst genom att i ett pilotprojekt låta ett antal socialsekreterare ha sin arbetsplats förlagd till en skola. Kortare vägar mellan skolpersonal och socialtjänst, och mellan socialtjänst och barn och unga, kan leda till snabbare upptäckt och insatser.

Barn som samhället tagit ett särskilt ansvar för genom familjehemsplacering, eller barn som på andra sätt är utsatta, måste få stöd i sin sociala situation för att underlätta skolarbetet. En lyckad skolgång är biljetten till en bättre framtid. Även barn som skyddas till följd av våld inom familjen måste få uppleva kontinuitet i skolgången. Det är ett viktigt mål att arbeta mot.

Barnens behov ska alltid vara i centrum. Höga krav ska ställas på socialtjänstens handläggning av barnärenden. Liberalerna vill att de handläggare som arbetar med ärenden som involverar barn ska ha särskild kunskap om utsatta barn och deras behov. Så väl socionomer som psykologer och kuratorer behövs i arbetet. Utsatta barn måste skyndsamt få relevant stöd för att bearbeta upplevelser och skapa en ny känsla av trygghet.

Uppsala kommun behöver utveckla fler hemmaplanslösningar, som alternativ till placering på HVB eller i familjehem.

Våld i nära relationer

En viktig fråga är den om våld i nära relationer, som handlar så väl om jämställdhet som om mänskliga rättigheter, demokrati och rättssäkerhet. Alla, oavsett könstillhörighet, som utsätts för våld i nära relationer ska känna att de behandlas med respekt och få adekvat stöd i tid.

Kommunens resurscentrum Nexus ska ges möjligheter att utveckla sin verksamhet med juridiskt stöd och kommunen måste stödja och samverka med de ideella organisationer som fyller en viktig roll i sammanhanget.

Kunskapen måste öka om hedersrelaterat våld inom skola, särskola, socialtjänst och äldreomsorg. Liberalerna föreslår därför att kommunen inrättar en samordnare för hedersrelaterat våld som kan leda arbetet.

Trygghet och samordning

Liberalerna försvarar alla människors rätt till värdighet och trygghet i varje livsskede. En obruten kedja av omsorgsinsatser är då viktig. Ingen människa får falla mellan stolarna till följd av snårig lagstiftning eller brist på samverkan och samstämmighet. Ett sömlöst förfarande där individens bästa och goda levnadsvillkor självklart står i centrum, oavsett ålder eller komplicerad lagstiftning är ett måste. Liberalerna vill se människan bakom varje insats och väsentligt förbättra bemötande och genomförande inom vård och omsorg i Uppsala kommun. Samverkan mellan kommunens olika verksamhetsområden är av största vikt och samarbetet med anhöriga måste utvecklas.

”En väg in”

Ansvaret för att personer med funktionsnedsättning ska ha ett bra liv vilar idag alldeles för tungt på närstående. Kommunen behöver ta ett större ansvar för att helheten kring livssituationen fungerar. Vi vill att kommunen erbjuder den som vill särskilda samordnare med uppgift att säkerställa att människor får det stöd de behöver, vill ha och är berättigade till. Samordnaren ska arbeta på den enskildes uppdrag och till exempel ansvara för att sköta kontakter med övriga handläggare för att se till att det stödbehov som finns tillgodoses och att insatser samordnas. Fokus ska ligga på att skapa långsiktigt fungerande lösningar och att avlasta den enskilde och dess närstående.

Anhöriga till äldre, personer med funktionsnedsättningar och sjuka gör ofta en fantastisk insats, som många gånger också innebär en stor påfrestning för den anhörige själv. Liberalerna vill att alla nämnder inom vård- och omsorgsområdet ser över det stöd som ges till anhöriga för att se om det kan förbättras. Här är det av stor vikt att låta de anhöriga själva komma till tals.

Civilsamhället

Även civilsamhället utgör en stor tillgång. Dess engagemang och initiativ gör att många fler alternativ kan erbjudas för stöd, samvaro och stimulans. Fler och fler medborgare vill engagera sig i civilsamhället för att kunna bidra till ett bättre samhällsklimat, vilket måste tillvaratas ännu bättre av nämnderna och kommunen. Samtliga nämnder inom vård- och omsorgsområdet ska därför fortsätta utveckla och upprätthålla en kontinuerlig samverkan med civilsamhället. Erfarenheter och kunskaper ska tas tillvara och tillsammans med civilsamhället ska nya stödinsatser för att möta medborgarnas behov tas fram.

Värdesätt personalen

För att få en fungerande vård och omsorg i Uppsala anser Liberalerna att vi måste värna om och värdesätta den personal som utför arbetet. Arbetsvillkoren måste vara rimliga och utvecklingsmöjligheter ska finnas. Liberalerna vill därför som ett första steg införa ett socialekreteraryft för att kunna behålla och rekrytera kunnig och kompetent personal inom socialtjänsten. De socialekreterare som bär det tyngsta ansvaret ska premieras.

Hedersrelaterat förtryck och våld

Integration mellan individer och grupper i det svenska samhället är viktigt för att alla invånare i Uppsala ska kunna leva det liv som han eller hon väljer själv. En förutsättning för detta är dock frihet från alla former av tvång och förtryck. Alla har rätt att fritt foga över sin egen sexualitet samt att fritt välja partners och fritt ingå äktenskap eller registrerat partnerskap. Att kunna ha fritidsaktiviteter och träffa kompisar, idrotta eller delta i alla skolans aktiviteter och ämnen är självklart för många i barn och unga, tyvärr inte för alla. Hedersrelaterat förtryck och våld är en av de viktigaste jämställdhetsfrågorna.

Missbruk

Drogmissbruk och spelberoende leder till svåra levnadsförhållanden för den drabbade individen och dennes familj. För Liberalerna är det viktigt att det preventiva arbetet ges hög prioritet. Människor ska inte behöva fastna i missbruk, och om det trots allt sker ska samhället kunna ställa upp med hjälp. Liberalerna vill införa en vårdgaranti inom missbruksvården som innebär utredning och vård inom 30 dagar. Liberalerna vill också att samverkan mellan skola, socialtjänst, region och polis ökar, liksom att metoder för behandling av spelberoende utvecklas.

HBTQ

I ett liberalt Uppsala har varje människa möjlighet att vara sig själv fullt ut. Kommunens verksamheter och dess personal ska ha utbildning i HBTQ-frågor och ge varje människa ett

respektfullt och korrekt bemötande. Kommunen måste ha ett HBTQ-perspektiv i all relevant verksamhet och verksamheterna bör HBT-certifieras.

Sysselsättning för personer med funktionsnedsättning

Daglig verksamhet är viktig och fyller en tydlig funktion för många personer med funktionsnedsättning. Liberalerna menar att daglig verksamhet bidrar med utveckling för den enskilde samtidigt som verksamheten fyller en samhällsfunktion och bidrar med värdefulla insatser. Det är viktigt att valfriheten för den enskilde värnas så att det finns ett spektrum av olika inriktningar på daglig verksamhet att välja på. Personer som deltar i daglig verksamhet ska känna att deras insatser värderas högt.

Liberalerna vill att personer som deltar i daglig verksamhet (liksom personer som har rätt till färdtjänst) ska ha tillgång till avgiftsfri kollektivtrafik. Det är en uppmuntran som kan göra att fler, som idag förlitar sig på färdtjänst och av daglig verksamhet organiserade resor, testat om kollektivtrafik ibland kan fungera för dem. På längre sikt kan detta leda till att en del av dem som har rätt till färdtjänst väljer att använda kollektivtrafik istället för taxiresor som är dyrare både för den enskilde och för samhället.

Bostad med särskild service

Anpassade bostäder är en viktig fråga för Liberalerna. Det råder stor brist på LSS-bostäder och kommunen måste öka takten för att skapa fler. Personer med funktionsnedsättning som har rätt till LSS-bostäder ska skyndsamt få lämpliga bostadserbjudanden. Liberalerna vill också att personer som anmält och beviljats bostäder enligt LSS ska få tillgång till information om vilka LSS-bostäder som finns i kommunen för att själv kunna avgöra vilka som uppfyller önskemål om geografiskt läge och behov av anpassning. För LSS-bostäder ska eget val (LOV) gälla.

Även trygghetsboenden för äldre behöver byggas i högre takt. Trygghetsboenden ger utrymme för värdefulla sociala kontakter och stöd när behov uppstår, samt är byggda på ett sätt som gör vardagen enklare för den som exempelvis har svårt att röra sig och minskar på så sätt risken för olyckor. Äldre ska kunna känna sig trygga i sin boendesituation.

Rätten till ett boende

Att ha tak över huvudet är en mänsklig rättighet. I ett välfärdssamhälle ska ingen behöva bo på gatan eller sakna en bostad. Den absoluta majoriteten av invånarna i Uppsala klarar av att ordna ett eget boende genom att hyra eller köpa. Men samhället måste vara redo att hjälpa till när enskilda individer av olika omständigheter inte klarar av att ordna sitt eget boende. I ett liberalt Uppsala ska dessa människor få hjälp till en bostad. Rättsäkerhet måste råda vid fördelning av bostadssociala kontrakt och godtycklighet elimineras. Rätt beslut ska fattas för varje individ.

Liberalerna vill ta fram en strategi mot hemlöshet och även inrätta en tjänst som samordnare för att undvika att människor blir hemlösa och att i de fall då detta redan skett hjälpa till att finna en lösning samt samordna arbetet med andra delar av Uppsala kommun. Vi satsar i årets budget på fem nya lägenheter i Bostad Först.

God man

Under de närmsta åren väntas antalet personer som behöver stöd i form av god man eller förvaltare öka i takt med en växande åldrande befolkning och en ökning av antalet ensamkommande flyktingbarn har inneburit ett ökat tryck. Det betyder att kommunen måste lägga mer tid och resurser på rekrytering av nya personer som kan ta uppdrag som god man för bland annat ensamkommande barn.

Att möta ett växande Uppsala

De ekonomiska förutsättningarna är en stor utmaning för samtliga nämnder inom vård- och omsorgsområdet. Att erbjuda insatser som håller fullgod kvalitet till så låg kostnad som möjligt är en nödvändighet för att uppnå ekonomi i balans under planperioden samt på längre sikt. Konkurrensutsättning av kommunalt driven verksamhet är därför nödvändigt och önskvärt även framöver, särskilt som det säkerställer valfrihet för den enskilde medborgaren. För att klara av att möta de behov som finns behöver Uppsala kommun privata utförare som komplement till egen verksamhet. Att bedöma vad kvalitet får kosta är svårt och gjorda bedömningar måste regelbundet utvärderas och likvärdighet och hög nivå på omsorgen säkerställas. Liberalerna vill regelbundet genomföra enkätundersökningar med de medborgare som använder kommunens vård- och omsorgstjänster, och då det är relevant även med deras anhöriga, för att metodiskt utvärdera hur kvaliteten uppfattas. En starkare regelbundenhet med betoning på hur mottagaren bedömer kvalitet och pris är ett utmärkt styrmedel för hur nämnder inom vård- och omsorgsområdet ska planera både för ekonomi och för en verksamhet i balans. Digital teknik är en viktig parameter att beakta vad gäller resurs- och ekonomisk hushållning. Genom att förbereda boenden inom vård- och omsorg med uppkoppling och IT-teknik kan förebyggande hälsovård, uppföljning och daglig kommunikation förenklas. Stimulerande aktiviteter och social närvaro på nätet borde vara en självklar del att sträva mot för alla medborgare i Uppsala kommun 2018.

Uppsala får allt fler invånare. Detta kommer att medföra ett ökat behov av service-, vård- och omsorgsinsatser. För att på sikt kunna tillgodose medborgarnas behov behöver ett långsiktigt förebyggande arbete vara i fokus. Det är genom ett långsiktigt förebyggande arbete som behovet av mer omfattande vård- och omsorgsinsatser minskar.

Uppsala kommuns utmaningar består av både förbättrat förebyggande hälsoarbete i samarbete med Region Uppsala men även av att omfördela resurser efter samhällets nuvarande behov. Den psykiska ohälsan är idag omfattande och kryper allt längre ner i åldrarna där vikten av snabba och effektiva förebyggande åtgärder är av största vikt. En skolungdom som inte kan fullfölja sin utbildning riskerar ett liv i utanförskap och så småningom ett ökat behov av vård- och omsorgsinsatser. Den som har en funktionsnedsättning och tidigare har klarat sitt dagliga liv på egen hand men drabbas av depression behöver större omsorgsinsatser. Förebyggande samordnade insatser är av största prioritet inom den nya folksjukdomen psykisk ohälsa.

En viktig del i att tillgodose medborgarnas behov är att erbjuda en kvalitetssäkrad välfärd där insatserna följs upp och utvärderas. Resultaten ska sedan ligga till grund för de beslut som tas avseende framtida satsningar. En nära samverkan med Region Uppsala är i flera avseenden en förutsättning för att medborgarna ska få tillgång till kvalificerade vård- och omsorgsinsatser. Tillsammans med Region Uppsala ska Uppsala kommun fortsätta satsningen på en närvårdsutveckling för att exempelvis främja rehabiliteringsinsatser.

Äldrenämnden

Ansvars- och verksamhetsområde

Äldrenämnden ansvarar för service, vård och omsorg i ordinärt eller särskilt boende till personer 65 år och äldre, i de fall personerna har behov av sådana insatser på grund av nedsatt fysisk funktionsförmåga. Nämnden arbetar främst utifrån socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen. Nämnden ansvarar även för öppna insatser och förebyggande verksamhet för personer 65 år och äldre.

Budget

Se bilaga 3, 4.1, 8 och 9.

Omsorgsnämnden

Ansvars- och verksamhetsområde

Omsorgsnämnden ansvarar för omsorg, service och viss sysselsättning inom socialpsykiatri och verksamheter enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) oavsett ålder. Vidare ansvarar nämnden för service, vård och omsorg enligt socialtjänstlagen i ordinärt och särskilt boende för personer upp till 65 år som har behov av sådana insatser på grund av funktionsnedsättning eller sjukdom. Nämnden ansvarar även för uppgifter enligt hälso- och sjukvårdslagen.

Budget

Se bilaga 3, 4.1, 8 och 9.

Socialnämnden

Ansvars- och verksamhetsområde

Socialnämnden ansvarar för individ- och familjeomsorg i alla åldrar (inte ekonomiskt bistånd). Det inkluderar stöd till barn, ungdomar och deras föräldrar, samt stöd till personer med missbruks- eller annan beroendeproblematik. Nämnden ansvarar också för bostadssociala frågor, mottagande av ensamkommande barn, EU-migranter, familjerättsliga frågor, samordning av arbetet för att motverka våld i nära relation och insatser för den nationella minoriteten romer. Socialnämnden ansvarar även för förebyggande ANDT-arbete.

Budget

Se bilaga 3, 4.1, 8 och 9.

Överförmyndarnämnden

Ansvars- och verksamhetsområde

Överförmyndarnämnden i Uppsala län är en gemensam nämnd för Uppsala, Knivsta, Heby, Tierps, Älvkarleby och Östhammars kommuner. Nämnden har Uppsala kommun som värdkommun.

Överförmyndarnämnden är en kommunal tillsynsmyndighet. Tillsynen ska se till att den kommuninvånare som har en ställföreträdare i form av god man, förvaltare eller förmyndare ska få det hen har rätt till, både ekonomiskt och rättsligt. Tillsynen utgår från föräldrabalken, förmynderskapsförordningen och lagen om god man för ensamkommande barn.

Budget

För budget se bilaga 5.

Ägardirektiv, avkastningskrav och investeringsnivåer för Uppsala Stadshus AB och dotterbolagen i Stadshuskoncernen

De helägda bolagen är inordnade i en aktiebolagsrättslig koncern. Moderbolaget i bolagskoncernen är Uppsala Stadshus AB.

Kommunfullmäktiges beslut om ägarstyrning av de helägda bolagen finns utförligare beskriven i ägarpolicyen för de helägda bolagen. Samtliga helägda dotterbolag i Stadshuskoncernen omfattas av kapitaltäckningsgarantin vilket innebär att moderbolaget garanterar att det egna kapitalet i respektive dotterbolag alltid uppgår till minst bolagets aktiekapital.

Styrelserna i de kommunala bolagen ansvarar för att den operativa verksamheten i respektive bolag bedrivs i enlighet med bolagets ändamål samt fullmäktiges ägardirektiv och övriga krav som beslutas av kommunfullmäktige eller kommunstyrelse.

Kommunstyrelsen, genom styrelsen för Uppsala stadshus AB, genomför dialoger med samtliga bolagsstyrelser runt de frågor som är väsentliga för kommande Mål och Budgetperiod. I avsnittet nedan behandlas kommunfullmäktiges direktiv till de helägda bolagen avseende inriktning av verksamheten, ekonomiskt resultat och avkastning.

Ägardirektiv antas på respektive bolagsstämma i kommunens direkt och indirekt ägda bolag. Det ankommer på bolagets styrelse och verkställande direktör att följa ägardirektiv.

Kommunstyrelsens roll som förträdare för ägaren (kommunfullmäktige) innebär bland annat att löpande utvärdera verksamheten och verksamhetsformen, bolagens strategier och mål, hur dessa överensstämmer med kommunens övriga verksamhet samt hur bolagsverksamheten sköts av bolagsstyrelse och bolagsledningen.

Ägardirektivens syfte är att möjliggöra en aktiv styrning av bolagen samt underlätta för kommunen att följa verksamheten.

Den formella styrningen i bolagsordning och ägardirektiv är inte tillräckligt för ett aktivt ägarskap. Som komplement till formella styrdokument ska bolagsstyrning ske genom kontinuerligt samråd och dialog mellan bolags- och kommunstyrelse.

Vad gäller av kommunen delägda bolag ska, med beaktande av 3 kap 18 § kommunallagen, så långt som möjligt kommunens inflytande som delägare säkerställas genom aktieägaravtal.

Utdelning från bolagen ska behandlas som en del i arbetet med årsredovisningen.

Ägardirektiv för samtliga bolag

Kommunfullmäktige har beslutat om ett antal styrdokument. Dessa omfattar och ska tillämpas av samtliga nämnder och bolag.

Dotterbolagen ska verkställa kommunfullmäktiges och moderbolagets beslut som är av ägarkaraktär.

Bolagen ska se till både bolagskoncernens och kommunens bästa i såväl verksamhetsbeslut såsom strategiska beslut.

Respektive bolag ska genom affärsplanen synliggöra dess bidrag till uppfyllelse av fullmäktiges inriktningsmål, uppdrag och prioriteringar uttryckta i styrdokument samt generella och bolagsspecifika ägardirektiv (se kapitel Mål och uppdrag för nämnder och styrelser). Samråd och dialog mellan bolag och ägare ska ske inför styrelsens fastställande av affärsplan.

Moderbolaget och dotterbolagen ska verka för värdeskapande samarbeten med andra bolag inom stadshuskoncernen.

Bolagen ska arbeta med klimatdriven affärsutveckling och energieffektiviseringar. Bolagen ska stödja systematisk tillämpning av ny energiteknik, energisnåla uppvärmningslösningar, klimatneutrala transporter samt materialval med hög miljöprestanda. Bolagen ska bidra till en hållbar utveckling genom att använda gröna obligationer där så är tillämpligt.

Bolagen ska stärka kommunens integrationsarbete genom att erbjuda praktikplatser och traineeplatser för nyanlända och personer som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Bolagen ska sträva mot att ha godkänd miljöcertifiering.

Dotterbolagen ska anmäla följande till Uppsala Stadshus AB

1. årligt fastställande av affärsplaner med strategiska mål för de närmaste tre åren,
2. fastställande av budget för verksamheten,
3. pågående och planerade investeringar,
4. ställande av säkerheter,
5. bildande/avveckling av bolag,
6. köp eller försäljning av bolag eller andel i sådant,
7. köp eller försäljning av fast egendom,
8. månadsrapportering samt
9. årsbokslut och delårsbokslut.

Dotterbolagen ska följa fastställda redovisningsprinciper för koncernen. Särskilda värderingsfrågor ska lösas i samråd med Uppsala Stadshus AB.

Moderbolaget ska samordna och nyttja möjligheter till resultatutjämning inom Stadshuskoncernen, bland annat koncernbidragsmöjligheter.

Investeringar som påverkar annat kommunalt bolag eller nämnd inom Uppsala kommun ska godkännas av Uppsala stadshus AB. Frågor av principiell beskaffenhet ska godkännas av kommunfullmäktige.

Rekrytering och förhandling av anställningsvillkor för vd och vice vd i dotterbolagen ska ske i enlighet med process fastställd av styrelsen för Uppsala Stadshus AB.

Uppsala Stadshus AB

Bolaget ska inom Uppsala kommun äga och förvalta aktier i bolag verksamma inom Uppsala kommuns kompetensområde. Bolaget ska bedriva verksamheten, med beaktande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. och 8 kap. 3 c § kommunallagen (1991:900), i syfte att uppfylla verksamhetsföremålet.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala Stadshus AB är moderbolaget i Stadshuskoncernen och ska äga samtliga aktier i dotterbolagen.

Moderbolaget ska verkställa kommunfullmäktiges beslut som är av ägarkaraktär och följa upp att dotterbolagen arbetar utifrån de av kommunfullmäktige uppsatta ägardirektiven.

Uppsala Stadshus AB svarar för aktiv ägarstyrning och strategisk planering inom bolagskoncernen.

Moderbolaget ska leda och samordna verksamheten i bolagskoncernen samt avgöra frågor som är gemensamma för koncernen och som är av större principiell beskaffenhet.

Moderbolaget ska säkerställa att största möjliga samordning sker mellan bolagen och i kommunkoncernen och aktivt följer bolagskoncernens utveckling.

Leda arbetet med att ta fram en plan för hur de kommunala bostadsbolagen ska fördubbla sitt bostadsbyggande. Detta ska samordnas med berörda nämnder och bolag.

Svara för koncernens övergripande utveckling, löpande ekonomisk kontroll och uppföljning.

Leda arbetet med att stärka tätorterna och stadsdelarna genom satsningar på centrum, upprustningar, socialt ansvarstagande, ett bättre utnyttjande av befintliga lokaler, samt nyproduktion av bostäder

Bolagskoncernen, med ledning av moderbolaget, ska aktivt delta i samordningen i tidiga skeden med berörda nämnder så att strategiska stadsutvecklingsprojekt sker på ett effektivt och synkroniserat sätt.

Moderbolaget ska samordna och nyttja möjligheter till resultatutjämnning inom Stadshuskoncernen, bland annat koncernbidragsmöjligheter.

Moderbolaget ska vara en central funktion som möjliggör och skapar förutsättningar för dotterbolagen att fokusera på sina kärnverksamheter. I syfte att uppnå detta ska moderbolaget bland annat ansvara för:

- Ägardirektiven och uppföljningen av dessa
- Löpande dialog med dotterbolagen
- Initiera samarbete i samordnings-/utvecklingsgrupper inom t.ex. ekonomi-, fastighets-, värderings-, investerings- och miljöfrågor och underlätta/driva projektinriktat arbete
- I samverkan med dotterbolagen sätta upp förslag på avkastningskrav samt följa upp och avrapporterar dessa.
- Löpande bevakning och uppföljning av investeringar och avyttringar.

Uppsalahemkoncernen

Bolaget ska inom Uppsala kommun:

1. direkt eller indirekt förvärva, äga, förvalta och förädla fastigheter och tomträtter,
2. bygga bostäder och därtill hörande kollektiva anordningar samt även lokaler, i de fall lokalerna utgör en mindre del av dessa fastigheter, som används för kommunal verksamhet eller är kommersiella lokaler som har ett tydligt samband med den övriga verksamheten,
3. samt i övrigt bedriva härmed förenlig verksamhet.

Bolaget ska, med iakttagande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. 1-2 §§ kommunallagen (1991:900), bedriva verksamheten enligt affärsmässiga principer och i allmännyttigt syfte genom att främja bostadsförsörjningen i Uppsala kommun och erbjuda hyresgästerna möjlighet till boendeinflytande.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsalahem AB ska, som allmännyttigt bostadsbolag bidra till att stärka kommunens utveckling genom att med hög kompetens äga, förvalta och bygga hyresfastigheter i Uppsala. Uppsalahem AB ska erbjuda kunderna det boende de vill ha i olika faser i livet.

Med utgångspunkt i den av kommunfullmäktige antagna bostadspolitiska strategin, ska Uppsalahem bidra till att nya lägenheter tillkommer i kommunen.

Uppsalahem ska erbjuda minst sju procent av nyuthyrningen per år till personer som av särskilda ekonomiska och/eller sociala skäl inte kan få en bostad på egen hand. (Nyuthyrning definieras som det antal lägenheter AB Uppsalahem hyr ut per år).

Uppsalahem ska vara en aktiv part i Uppsalas stadsutveckling och därmed samverka med övriga bolag och nämnder i arbetet med att utveckla nya och förnya befintliga stadsdelar.

I arbetet med hållbar stadsutveckling ska Uppsalahem särskilt fokusera på energibesparingar i rekordårens flerbostadsområden samt att minska boendesegregationen och social oro.

Uppsalahem ska verka för ett brett utbud av kommersiell och samhällelig service i de områden där Uppsalahem verkar.

Utifrån allmännyttans grunder och affärsmässiga principer ska Uppsalahem söka uppnå en hög nyproduktionsnivå av hyreslägenheter per år.

Uppsalahem ska använda bostadsförmedlingen för förmedling av befintliga och tillkommande lediga hyresbostäder enligt särskilt avtal i likhet med andra aktörer.

Uppsalahem AB är undantaget från kravet att följa Uppsala kommuns finanspolicy då en egen finanspolicy finns.

Arbeta för att hålla nere produktionskostnaderna i nyproduktion.

Utveckla metoder för innovativa lösningar för billigare byggande och tillfälliga bostäder.

Ta hänsyn till olika typer av familjekonstellationer och boendeförhållanden vid planerandet av nya bostäder.

Fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader.

Kommande renoveringar av bostadsbeståndet i Gottsunda och Eriksberg måste vara socialt hållbara så att inte låginkomsttagare trängs ut av dyra renoveringar.

Uppsalahem ska öka byggandet av flerfamiljshus på landsbygden.

Mnkr	2018	2019	2020
Resultat före finansnetto*	366,9	367,6	367,9
<i>Resultat före finansnetto/Nettoomsättning (%)</i>	28%	27%	26%
Investeringar**	1 058	1 047	1 068

* Det tidigare avkastningskravet var resultat efter finansnetto, d v s resultat efter bl a räntekostnader. Det är en tydligare styrsignal att använda ett nyckeltal rensat på finansiella poster varför kommunkoncernen fortsättningsvis ska använda Resultat före finansnetto som avkastningskrav.

**För investeringar anges den totala investeringsramen för respektive år. Investeringsramen motsvarar både nya investeringar och investeringar som tidigare har beslutats men som av olika anledningar kan ha skjutits på i tiden.

Uppsala Kommuns Fastighets AB

Bolaget ska inom Uppsala kommun projektera, bygga, äga och förvalta centrumanläggningar och bostäder. Verksamhetens vinst ska användas för dessa syften.

Bolaget ska, med iakttagande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. 1-2 §§ kommunallagen (1991:900), bedriva verksamheten på affärsmässiga grunder i syfte att tillgodose små företags behov av lokaler i Uppsala kommun under förutsättning att verksamheten inriktas på företagarkollektivet i allmänhet.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala kommuns Fastighets AB är kommunens redskap för att bygga, utveckla och förvalta lokaler och centrumanläggningar.

Bolaget ska bidra till utveckling i Uppsalas kransorter och stärkt social sammanhållning i kommunen.

Bolaget ska vara delaktigt i arbetet med framtagandet av översiktsplaner.

Uppsala kommun Fastighets AB ska erbjuda, om kommunen begär det, upp till fem procent av nyuthyrningen per år till personer som av särskilda ekonomiska och/eller sociala skäl inte kan få en bostad på egen hand. (Nyuthyrning definieras som det antal lägenheter Uppsala Kommuns Fastighets AB hyr ut per år).

Bolaget ska använda bostadsförmedlingen för förmedling av befintliga och tillkommande lediga hyresbostäder enligt särskilt avtal i likhet med andra aktörer.

Påbörja planering för en försäljning av Gottsunda centrum.

Mnkr	2018	2019	2020
Resultat före finansnetto*	13	17	17
Resultat före finansnetto/Nettoomsättning (%)	13%	16%	16%
Investeringar**	61	41	24

* Det tidigare avkastningskravet var resultat *efter* finansnetto, d v s resultat efter bl a räntekostnader. Det är en tydligare styrsignal att använda ett nyckeltal rensat på finansiella poster varför kommunkoncernen fortsättningsvis ska använda Resultat före finansnetto som avkastningskrav.

**För investeringar anges den totala investeringsramen för respektive år. Investeringsramen motsvarar både nya investeringar och investeringar som tidigare har beslutats men som av olika anledningar kan ha skjutits på i tiden.

AB Uppsala Kommuns Industrihus

Bolaget ska inom Uppsala kommun förvärva, äga, bebygga, förvalta samt bedriva handel med fast egendom (lokaler) avsedda för hantverk, småindustri och offentliga förvaltningar samt att bedriva därmed förenlig utredningsverksamhet.

Bolaget ska, med iakttagande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. 1-2 §§ kommunallagen (1991:900), bedriva verksamheten på affärsmässiga grunder i syfte att tillgodose små företags behov av lokaler i Uppsala kommun under förutsättning att verksamheten inriktas på företagarkollektivet i allmänhet.

Bolagsspecifika ägardirektiv

AB Uppsala Kommuns Industrihus ska vara ett strategiskt instrument för tillväxt och utveckling av näringslivet i kommunen. Det näringspolitiska uppdraget ska leda till en attraktiv kommun byggd på ett mångfacetterat och diversifierat näringsliv.

Bolaget ska på ett effektivt sätt erbjuda ändamålsenliga lokaler inom kommunen till konkurrenskraftiga priser.

Bolaget ska pröva särskilda lokaler för inkubatorverksamhet.

Bolaget ska arbeta strategiskt för att säkerställa en god omsättningshastighet på sina fastigheter och genom uppföljning, löpande för ägaren, redovisa sin omsättningsstrategi.

Mnkr	2018	2019	2020
Resultat före finansnetto*	32	30	32
Resultat före finansnetto/Nettoomsättning (%)	19%	18%	19%
Investeringar**	211	199	200

* Det tidigare avkastningskravet var resultat efter finansnetto, d v s resultat efter bl a räntekostnader. Det är en tydligare styrsignal att använda ett nyckeltal rensat på finansiella poster varför kommunkoncernen fortsättningsvis ska använda Resultat före finansnetto som avkastningskrav.

**För investeringar anges den totala investeringsramen för respektive år. Investeringsramen motsvarar både nya investeringar och investeringar som tidigare har beslutats men som av olika anledningar kan ha skjutits på i tiden.

Uppsala Parkerings AB

Bolaget ska inom Uppsala kommun förvärva, uppföra och förvalta parkeringsanläggningar för cyklar och bilar samt bedriva därmed förenlig verksamhet.

Bolaget ska bedriva verksamheten, med beaktande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. och 8 kap. 3 c § kommunallagen (1991:900), i syfte att uppfylla verksamhetsföremålet.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala Parkering AB ska i samarbete med gatu- och samhällsmiljönämnden pröva strategi avseende parkeringslösningar med syfte att säkerställa en framtida hållbar finansiering.

Uppsala Parkerings AB ska vara ett redskap för att skapa ändamålsenliga kommunala parkeringar för både cykel och bil och bidrar därmed till stadens utveckling och ett mobilitetsperspektiv på resande.

Bolaget ska arbeta strategiskt utifrån kommunens övergripande mål om att öka andelen gång-, cykel- och kollektivtrafik samt minska trafikens miljöbelastning genom parkeringsstyrning och verka för fler avgiftsbelagda parkeringar och höjda avgifter.

Bolaget ska bidra aktivt till ett högt utnyttjande av parkeringsgaragen i innerstaden och bidrar med sin kompetens i utformningen av kommunens parkeringsstrategi.

Bolaget ska säkerställa att, i syfte att tillgodose parkeringsbehovet i centrala Uppsala, inom en sjuårsperiod skapa 600 nya parkeringsplatser i ett eller flera parkeringsgarage och/eller vid kollektivtrafikförsörjda pendlarparkeringar. Utbyggnaden ska mötas av borttagna parkeringsplatser på markplan.

Bolaget ska i samverkan med plan- och byggnadsnämnden utarbeta rutiner för aktiv hantering av parkeringsköp.

Bolaget ska i de egna parkeringsanläggningarna arbeta med differentierade avgifter och andra marknadsincitament i syfte att höja beläggningsgraden i garagen, samt verka för höjda avgifter på markparkeringar.

Bolaget ska i samverkan med övriga aktörer i kommunen arbeta för utökade möjligheter för laddning av elbilar.

Fortsätta kvalitetsarbetet inom bolaget, vilket bland annat innebär ökad trygghet och trivsel för kunderna.

Beakta framkomlighetsperspektivet vid planering av nya garage samt att befintlig kapacitet utnyttjas optimalt.

Arbeta för att fler parkeringsplatser för personer med rörelsehinder inrättas i Uppsala.

Mnkr	2018	2019	2020
Resultat före finansnetto*	40	40	40
<i>Resultat före finansnetto/Nettoomsättning (%)</i>	40%	37%	35%
Investeringar**	144	273	380

**Det tidigare avkastningskravet var resultat efter finansnetto, d v s resultat efter bl a räntekostnader. Det är en tydligare styrsignal att använda ett nyckeltal rensat på finansiella poster varför kommunkoncernen fortsättningsvis ska använda Resultat före finansnetto som avkastningskrav.*

***För investeringar anges den totala investeringsramen för respektive år. Investeringsramen motsvarar både nya investeringar och investeringar som tidigare har beslutats men som av olika anledningar kan ha skjutits på i tiden.*

Fyrishov AB

Bolaget ska inom Uppsala kommun tillhandahålla en arena för folkhälsa, idrott och evenemang. Arenan ska som besöksattraktion och mötesplats stärka den positiva bilden av Uppsala som bostadsort, turistmål och som en attraktiv stad för lokalisering av företag.

Bolaget ska ansvara för driften av verksamheten.

Bolaget ska äga och förvalta samtliga fastigheter inom Fyrishovsanläggningen.

Bolaget ska bedriva verksamheten, med beaktande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. och 8 kap. 3 c § kommunallagen (1991:900), i syfte att uppfylla verksamhetsföremålet.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Fyrishov AB ska tillhandahålla arena för fritid, idrott, bad och evenemang med syfte att bidra till en ökad folkhälsa.

Arenan och badet, som besöksattraktion, ska stärka den positiva bilden av Uppsala som bostadsort, besöksmål och som en attraktiv stad för lokalisering av företag. Verksamheten ska vara relevant och välkomnande för alla människor oavsett könsidentitet, bakgrund och funktionsnedsättning.

Bolaget ska ansvara för driften av verksamheten i Fyrishovsanläggningen och efter uppdrag Gottsundabadet i Uppsala kommun och svara för bad, sport och rekreation samt därmed förenlig verksamhet.

Bolaget ska samverka med andra aktörer inom besöksnäringen, och särskilt inom Uppsala Stadshuskoncernen, för att stärka Uppsala som besöksmål och uppnå samordningsvinster.

Bolaget ska tillhandahålla simundervisning till Uppsalas skolor.

Bolaget ska verka för ökad simkunnighet i Uppsala.

Fyrishov ska erbjuda sommarsimskola för de elever som inte klarat läroplanens simkunnighetsmål. Elever i årskurs 9 ska prioriteras.

Fyrishov ska fortsätta utveckla anläggningen så att den är väl anpassad för genomförandet av marknadsledande mässor, internationella kongresser, konferenser, evenemang samt kringtjänster.

Fyrishov ska effektivisera verksamheten och därigenom öka bolagets lönsamhet.

Fyrishov ska arbeta för att öka intäkterna.

Mnkr	2018	2019	2020
Resultat före finansnetto*	-11	-12	-12
Resultat före finansnetto/Nettoomsättning (%)	negativ	negativ	negativ
Investeringar**	40 000	120 000	115 000

* Det tidigare avkastningskravet var resultat efter finansnetto, d v s resultat efter bl a räntekostnader. Det är en tydligare styrsignal att använda ett nyckeltal rensat på finansiella poster varför kommunkoncernen fortsättningsvis ska använda Resultat före finansnetto som avkastningskrav.

***För investeringar anges den totala investeringsramen för respektive år. Investeringsramen motsvarar både nya investeringar och investeringar som tidigare har beslutats men som av olika anledningar kan ha skjutits på i tiden.*

Uppsala stadsteater AB

Bolaget ska inom Uppsala kommun med egen ensemble och på annat sätt bedriva konstnärlig teaterverksamhet och därmed förenlig verksamhet.

Bolaget ska bedriva verksamheten, med beaktande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. och 8 kap. 3 c § kommunallagen (1991:900), i syfte att uppfylla verksamhetsföremålet.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala stadsteater AB bidrar genom sin konstnärliga verksamhet till en utveckling av kulturlivet i Uppsala.

Stadsteatern som mötesplats ska stärka den positiva bilden av Uppsala som en attraktiv stad och därmed bidra till att stärka besöksnäringen.

Uppsala stadsteater AB ska föra dialog med kulturnämnden om hur bolaget ska bidra till Uppsalas kulturella utveckling.

Bolaget ska presentera egna produktioner och tillhandahålla en arena för gästspel och andra aktiviteter.

Bolaget ska samverka med andra kulturinstitutioner och besöksmål, särskilt inom Uppsala Stadshuskoncern, för att stärka kulturlivet och uppnå samordningsvinster.

Stadsteatern ska arbeta aktivt för att engagera särskilt barn och ungdom som publik, besökare och deltagare i olika typer av verksamhet.

Stadsteatern ska arbeta för att tillgängliggöra produktionerna för personer med funktionsnedsättning.

Stadsteatern ska öka intäkterna och effektivisera verksamheten och därigenom öka bolagets lönsamhet.

I samverkan med UKK ska Stadsteatern initiera en årligt återkommande körfestival i Uppsala.

Mnkr	2018	2019	2020
Resultat före finansnetto*	-71	-71	-71
Resultat före finansnetto/Omsättning (%)	Negativ	Negativ	Negativ
Investeringar**	3	3	3

* Det tidigare avkastningskravet var resultat efter finansnetto, d v s resultat efter bl a räntekostnader. Det är en tydligare styrsignal att använda ett nyckeltal rensat på finansiella poster varför kommunkoncernen fortsättningsvis ska använda Resultat före finansnetto som avkastningskrav.

**För investeringar anges den totala investeringsramen för respektive år. Investeringsramen motsvarar både nya investeringar och investeringar som tidigare har beslutats men som av olika anledningar kan ha skjutits på i tiden.

Uppsala Konsert & Kongress AB

Bolaget ska inom Uppsala kommun ansvara för verksamheten i Uppsala kommuns konsert- och kongresshus och att bedriva därmed förenlig verksamhet.

Bolaget ska bedriva verksamheten, med beaktande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. och 8 kap. 3 c § kommunallagen (1991:900), i syfte att uppfylla verksamhetsföremålet.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala Konsert & Kongress AB ska tillhandahålla en mötesplats för musik och övrig kultur för alla.

Bolaget ska genom sin musikverksamhet aktivt bidra till en utveckling av kulturlivet i Uppsala samt genom kongress- och konferensverksamheten bidra aktivt till en utveckling av besöksnäringen i Uppsala.

Genom konserter och möten ska bolaget stärka bilden av Uppsala som en attraktiv stad.

Uppsala Konsert och Kongress AB ska föra dialog med kulturnämnden om hur bolaget ska bidra till Uppsalas kulturella utveckling.

Bolaget ska samverka med andra aktörer inom kulturlivet och besöksnäringen för att stärka respektive område och uppnå samordningsvinster.

Bolaget ska bredda finansieringsbasen genom kultursponsring samt medfinansiering från offentliga aktörer utan att det har en styrande effekt på verksamhetens innehåll.

UKK ska öka intäkterna och effektivisera verksamheten och därigenom öka bolagets lönsamhet.

UKK ska fortsätta utveckla anläggningen så att den är väl anpassad för genomförandet av marknadsledande mässor, internationella kongresser, konferenser, evenemang samt kringtjänster.

Mnkr	2018	2019	2020
Resultat före finansnetto*	-33,8	-33,8	-34,3
Resultat före finansnetto/Nettoomsättning (%)	Negativ	Negativ	Negativ
Investeringar**	4	3	4

* Det tidigare avkastningskravet var resultat efter finansnetto, d v s resultat efter bl a räntekostnader. Det är en tydligare styrsignal att använda ett nyckeltal rensat på finansiella poster varför kommunkoncernen fortsättningsvis ska använda Resultat före finansnetto som avkastningskrav.

**För investeringar anges den totala investeringsramen för respektive år. Investeringsramen motsvarar både nya investeringar och investeringar som tidigare har beslutats men som av olika anledningar kan ha skjutits på i tiden.

Uppsala Vatten och Avfall AB

Bolaget ska inom Uppsala kommun uppföra, förvärva, äga, förvalta samt utveckla fast och lös egendom i form av anläggningar och utrustning för tekniska nyttigheter och tjänster avseende vattenförsörjning, avlopps- och avfallshantering, produktion av biogas samt därtill hörande verksamheter.

Bolaget ska bedriva verksamheten, med beaktande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. och 8 kap. 3 c § kommunallagen (1991:900). Ovan angivna kommunalrättsliga principer ska dock inte beaktas i den mån de inte är förenliga med lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster.

Bolagen ska vara huvudman för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen inom av Uppsala kommun fastställt verksamhetsområde.

Bolaget svarar för de delar av avfallshanteringen som enligt 15 kap i miljöbalken åvilar kommunen.

Bolaget äger, driver och utvecklar kommunens anläggningar för biogasverksamhet och Hovgårdens avfallsanläggning.

Bolaget har planeringsansvar för att, av kommunfullmäktige, fastställt dagvattenprogram tillämpas och utvecklas. Ansvaret inkluderar planering för alternativa avrinningsvägar samt hantering av markvatten.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Bolaget ska utarbeta, för beslut i kommunfullmäktige, förslag till bestämmelser för brukande av den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i Uppsala kommun (ABVA) och föreskrifter om taxa för brukande av den allmänna anläggningen samt förslag till verksamhetsområde. Bolaget ska besluta om avgifternas belopp enligt beräkningsgrunder i taxeföreskrifterna.

Bolaget ska utarbeta, för beslut i kommunfullmäktige, förslag till renhållningsordning och avfallsplan samt förslag till taxa för hushållsavfallstjänster.

Uppsala vatten ska utveckla strategier för att kunna ställa miljökrav på upphandlade tjänster och därigenom åstadkomma en klimatomställning av fordonsflottan.

Bolaget ska aktivt medverka i samhällsplaneringen och delta i Mälarens Vattenvårdsförbundsprojekt "Mälarens sjö för miljoner".

Bolaget ska ha ett strategiskt utvecklingsansvar för biogas och verka för att ytterligare tankställen för biogas etableras, samt ansvara för Hovgårdens avfallsanläggning.

Bolaget ska ha planeringsansvar för att av kommunfullmäktige fastställt dagvattenprogram fastställs och utvecklas. Ansvaret ska inkludera alternativa avrinningsvägar samt hantering av markvatten och omfattar även vidareutveckling av och tydliggörande av ansvarsfördelningen mellan olika aktörer.

Påbörja ett utredningsarbete för en långsiktig placering av reningsverket i Uppsala.

Mnkr	2018	2019	2020
Resultat före finansnetto*	29	34	40
Resultat före finansnetto/Omsättning (%)	5%	6%	7%

Investeringar**	540	460	450
------------------------	-----	-----	-----

**Det tidigare avkastningskravet var resultat efter finansnetto, d v s resultat efter bl a räntekostnader. Det är en tydligare styrsignal att använda ett nyckeltal rensat på finansiella poster varför kommunkoncernen fortsättningsvis ska använda Resultat före finansnetto som avkastningskrav.*

***För investeringar anges den totala investeringsramen för respektive år. Investeringsramen motsvarar både nya investeringar och investeringar som tidigare har beslutats men som av olika anledningar kan ha skjutits på i tiden.*

Uppsala bostadsförmedling AB

Bolaget ska, med iakttagande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. 1-2 §§ kommunallagen (1991:900), bedriva verksamheten enligt självkostnadsprinciper i syfte att främja bostadsförsörjning.

Föremålet för bolagets verksamhet är att förmedla hyreslägenheter inom uppsalaregionen och även bedriva annan därmed sammanhängande verksamhet.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala bostadsförmedling AB är kommunens verktyg för att säkerställa en effektiv hyresrättsmarknad i Uppsalaregionen.

Bostadsförmedlingen verkar för att underlätta inträde på bostadsmarknaden med särskilt fokus på ungdomar och socialt utsatta personer.

Bostadsförmedlingen har god kunskap om och marknadsför bostads- och fastighetsmarknaden i Uppsalaregionen samt stärker dess attraktionskraft.

Bostadsförmedlingen bär sina egna kostnader och finansieras genom avgiftsbelagd kö samt avgift för förmedling.

Bostadsförmedlingen har möjlighet att erbjuda efterfrågade tjänster mot ersättning.

Bolaget spelar en viktig roll inom det bostadssociala området.

Mnkr	2018	2019	2020
Resultat före finansnetto*	0,5	0,6	0,5
Resultat före finansnetto/Nettoomsättning (%)	2%	2%	2%
Investeringar**			

* Det tidigare avkastningskravet var resultat efter finansnetto, d v s resultat efter bl a räntekostnader. Det är en tydligare styrsignal att använda ett nyckeltal rensat på finansiella poster varför kommunkoncernen fortsättningsvis ska använda Resultat före finansnetto som avkastningskrav.

**För investeringar anges den totala investeringsramen för respektive år. Investeringsramen motsvarar både nya investeringar och investeringar som tidigare har beslutats men som av olika anledningar kan ha skjutits på i tiden.

Uppsala kommun Skolfastigheter AB

Bolaget ska inom Uppsala kommun tillhandahålla ändamålsenliga lokaler för skol- och barnomsorgsverksamhet samt därmed jämförlig verksamhet. Bolaget ska förvärva, avyttra, äga, i egen regi bebygga och förvalta fast egendom och tomträtt för uthyrning av lokaler huvudsakligen till skol- och förskoleverksamhet. Därvid kan bolaget bidra till bästa möjliga nyttjande av den samlade fasta egendom, tomrätter och lokaler som används i alla de verksamheter som Uppsala kommun bedriver.

Bolaget ska bedriva verksamheten, med beaktande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. och 8 kap. 3 c § kommunallagen (1991:900), i syfte att uppfylla verksamhetsföremålet.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Bolaget ska i samarbete med utbildningsnämnden och kommunstyrelsen dels aktivt utveckla funktionella och ekonomiskt effektiva pedagogiska lokaler som stödjer verksamhetens behov dels säkerställa tidiga och tydliga beställningar med angivna ekonomiska ramar (investeringsram och lokalkostnader per barn/elev) för varje projekt.

Bolaget ska verka för att lokalkostnader per barn eller elev är oförändrade eller minskar jämfört med 2014 års nivå, dock indexuppräknat.

Bolaget ska utgå från det generella lokalprogrammet för funktions- och kvalitetskrav för kommunala verksamhetslokaler.

Bolaget ska arbeta för att skapa hälsosamma utbildningslokaler, bland annat i enlighet med beslutet om giftfria förskolor.

Börja planera för en ny F-9 skola mellan Gottsunda och Sunnersta i syfte att tillgodose framtida behov och ersätta Gottsundaskolan.

Utveckla och upprusta kommunens skolgårdar och utemiljöer där det bedöms nödvändig.

Ta fram en plan hur Uppsalas skolgårdar bättre kan rustas för att främja spontanidrott och rörelseinriktad lek samt göra gårdarna tillgängliga.

Fortsätta det aktiva arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader.

Se över möjligheterna att installera solceller eller plantera grönska på skolbyggnaders tak och fasader.

Mnkr	2018	2019	2020
Resultat före finansnetto*	105	120	135
Resultat före finansnetto/Nettoomsättning (%)	21%	22%	23%
Investeringar**	841	824	1203

* Det tidigare avkastningskravet var resultat *efter* finansnetto, d v s resultat efter bl a räntekostnader. Det är en tydligare styrsignal att använda ett nyckeltal rensat på finansiella poster varför kommunkoncernen fortsättningsvis ska använda Resultat före finansnetto som avkastningskrav.

**För investeringar anges den totala investeringsramen för respektive år. Investeringsramen motsvarar både nya investeringar och investeringar som tidigare har beslutats men som av olika anledningar kan ha skjutits på i tiden.

Uppsala kommun Sport-och rekreationsfastigheter AB

Bolaget ska tillhandahålla ändamålsenliga lokaler och mark för de fritids-, sport-, evenemangs- och rekreationsverksamheter och anläggningar som bedrivs inom Uppsala kommun, samt därmed jämförlig verksamhet.

Bolaget ska förvärva, avyttra, äga, i egen regi bebygga och förvalta fastigheter och tomträtt för uthyrning av lokaler och mark huvudsakligen för fritids-, sport-, evenemangs- och rekreationsverksamhet. Bolaget kan därvid bidra till bästa möjliga nyttjande av den samlade fasta egendom, tomträtter och lokaler som används i alla de verksamheter som Uppsala kommun bedriver.

Bolaget ska bedriva verksamheten, med beaktande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. och 8 kap. 3 c § kommunallagen (1991:900), i syfte att uppfylla verksamhetsföremålet.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Bolaget ska tillsammans med idrotts- och fritidsnämnden och gatu- och samhällsmiljönämnden samordna användning av lokaler, mark och anläggningar.

Bolaget ska fokusera på att genom underhåll och erforderliga investeringar förbättra standarden på fastighetsbeståndet.

Bolaget ska verka för att erbjuda bra och kostnadseffektiva lokaler.

Bolaget ska verka för att ytterligare förbättra tillgängligheten.

Fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader.

Arbeta aktivt med energieffektivisering och förnyelsebar energi.

Mnkr	2018	2019	2020
Resultat före finansnetto*	10,1	18,6	18,1
Resultat före finansnetto/Nettoomsättning (%)	14%	20%	17%
Investeringar**	339 000	465 000	278 000

* Det tidigare avkastningskravet var resultat efter finansnetto, d v s resultat efter bl a räntekostnader. Det är en tydligare styrsignal att använda ett nyckeltal rensat på finansiella poster varför kommunkoncernen fortsättningsvis ska använda Resultat före finansnetto som avkastningskrav.

**För investeringar anges den totala investeringsramen för respektive år. Investeringsramen motsvarar både nya investeringar och investeringar som tidigare har beslutats men som av olika anledningar kan ha skjutits på i tiden.

Uppsala kommun Förvaltningsfastigheter AB

Bolaget ska inom Uppsala kommun tillhandahålla ändamålsenliga lokaler för de olika verksamheter som kommunen bedriver, samt därmed jämförlig verksamhet. Bolaget ska förvärva, avyttra, äga, i egen regi bebygga och förvalta fast egendom och tomträtt för uthyrning av lokaler huvudsakligen till de specialverksamheter som Uppsala kommun bedriver, med undantag för skol- och förskoleverksamhet samt fritids-, sport-, evenemangs- och rekreationsverksamhet.

Bolaget ska därvid bidra till bästa möjliga nyttjande av den samlade fasta egendom, tomrätter och lokaler som används i alla de verksamheter som Uppsala kommun bedriver. Bolaget ska bedriva verksamheten, med beaktande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. och 8 kap. 3 c § kommunallagen (1991:900), i syfte att uppfylla verksamhetsföremålet.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Bolaget ska särskilt fokusera på att hitta rätt och lämplig förvaltningsform för var och en av de olikartade specialfastigheter som ingår i beståndet.

Utifrån tidigare beslut att utveckla stadshuset ska Förvaltningsfastigheter AB genomföra byggprojektet Stadshus 2020, under förutsättning att igångsättningstillstånd har beviljats av Uppsala Stadshus AB.

Bolaget ska utreda möjligheten att avyttra hela eller delar av verksamheten.

Mnkr	2018	2019	2020
Resultat före finansnetto*	-8	-8	-9
<i>Resultat före finansnetto/Omsättning (%)</i>	<i>negativ</i>	<i>negativ</i>	<i>negativ</i>
Investeringar**	360	360	265

* Det tidigare avkastningskravet var resultat *efter* finansnetto, d v s resultat efter bl a räntekostnader. Det är en tydligare styrsignal att använda ett nyckeltal rensat på finansiella poster varför kommunkoncernen fortsättningsvis ska använda Resultat före finansnetto som avkastningskrav.

**För investeringar anges den totala investeringsramen för respektive år. Investeringsramen motsvarar både nya investeringar och investeringar som tidigare har beslutats men som av olika anledningar kan ha skjutits på i tiden.

Nya Destination Uppsala AB

Bolaget ska genom varumärkesprofilering av Uppsala, samt marknadsföring, affärsutveckling och försäljning inom områdena affärsturism, evenemang och privatturism vara ett strategiskt verktyg för tillväxt, ökade intäkter och sysselsättning inom besöksnäringen i Uppsala kommun.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Bolaget ska arbeta i enlighet med den fastställda Strategi för besöksnäringen. (KF 2014-11-24)

Bolaget ska utveckla och marknadsföra den del av varumärket Uppsala som rör besöksnäringen. Detta ska ske i nära samarbete med näringslivet och andra externa aktörer utifrån den av kommunstyrelsen beslutade varumärkespositionen. (KS 2016-04-06)

Bolaget ska värva och utvecklar evenemang, möten och besöksrelaterade etableringar i Uppsala. Arbetet sker i nära samarbetet med angränsade kommuner, organisationer, näringslivet och universiteten i syfte att stärka Uppsalas position inom besöksnäringen.

Bolaget ska koordinera samverkan mellan de arenor som kommunen helt eller delvis finansierar samt projektleder evenemang på uppdrag av Uppsala kommun eller externa aktörer.

Mnkr	2018	2019	2020
Resultat före finansnetto*	0	0	0
<i>Resultat före finansnetto/Nettoomsättning (%)</i>	0%	0%	0%
Investeringar**	0	0	0

* Det tidigare avkastningskravet var resultat efter finansnetto, d v s resultat efter bl a räntekostnader. Det är en tydligare styrsignal att använda ett nyckeltal rensat på finansiella poster varför kommunkoncernen fortsättningsvis ska använda Resultat före finansnetto som avkastningskrav.

**För investeringar anges den totala investeringsramen för respektive år. Investeringsramen motsvarar både nya investeringar och investeringar som tidigare har beslutats men som av olika anledningar kan ha skjutits på i tiden.

Bilagor

Bilaga 1 Resultaträkning - budget 2018 samt plan för 2019-20

	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Beslutad Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
<i>(Alla belopp i miljoner kronor)</i>						
Verksamhetens intäkter	2 583	2 940	2 334	3 074	3 170	3 269
Verksamhetens kostnader	-12 157	-12 990	-12 759	-14 062	-14 503	-15 071
Avskrivningar	-249	-228	-257	-229	-238	-260
Verksamhetens nettokostnad	-9 823	-10 278	-10 682	-11 217	-11 571	-12 062
Kommunalskatt	9 001	9 673	10 128	10 423	10 856	11 374
Kommunalekonomisk utjämning	450	602	527	768	720	644
Kommunal fastighetsavgift	296	304	304	333	333	333
Summa skatter o kommunalekonomisk utjämning	9 747	10 580	10 959	11 524	11 910	12 352
RESULTAT FÖRE FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOSTNADER	-76	302	278	307	338	290
Finansiella intäkter	246	165	106	122	174	239
Finansiella kostnader	-114	-86	-121	-135	-204	-263
Finansnetto	132	79	-15	-13	-30	-24
RESULTAT FÖRE EXTRAORDINÄRA POSTER	56	381	263	294	309	266
Extraordinära poster	0	0	18	6	6	6
ÅRETS RESULTAT	56	381	280	300	315	272
<i>Resultat som andel av skatt och keu</i>	<i>0,6%</i>	<i>3,6%</i>	<i>2,6%</i>	<i>2,6%</i>	<i>2,6%</i>	<i>2,2%</i>
<i>Befolkning per 31/12</i>	<i>210 065</i>	<i>214 559</i>	<i>216 827</i>	<i>223 633</i>	<i>227 438</i>	<i>230 862</i>
<i>Resultatmål kronor per invånare (2% av skatt och keu)</i>	<i>928</i>	<i>986</i>	<i>1 011</i>	<i>1 031</i>	<i>1 047</i>	<i>1 070</i>
<i>Resultat kronor per invånare (exkl extraordinära poster)</i>	<i>267</i>	<i>1 774</i>	<i>1 211</i>	<i>1 314</i>	<i>1 357</i>	<i>1 154</i>

Bilaga 2 Finansförvaltningens budget 2017 samt plan 2018-20

Intäktskategorier och kostnadsposter

	Bokslut 2016	Beslutad budget 2017	Plan 2018	Plan 2019	Plan 2020
Skatteintäkter	9 673,1	10 128	10 423	10 856	11 374
Kommunalekonomisk utjämning	602,3	527	768	720	644
Kommunal fastighetsavgift	304,2	304	333	333	333
SKATTER OCH KOMMUNALEKONOMISK UJÄMNING	10 579,6	10 959	11 524	11 910	12 352
STATSBIDRAG	78	70	70	70	70
ÖVRIGA INTÄKTER	3				
Internt debiterade PO-påslag	1 670		1 848	1 932	2 010
-avgår arbetsgivaravgift	-1 334		-1 451	-1 495	-1 540
-avgår pensioner & särskild löneskatt	-327		-394	-440	-473
-avgår betalning ansvarsförbindelsen	-201	-201	-207	-219	-228
-avgår garantipensioner och p-administration	-28		-3	2	3
NETTO ARBETSGIVARAVGIFTER OCH PENSIONER	-221	-201	-206	-219	-228
Kommunintern ränta på anläggningstillgångar	106	105	83	85	87
Ränteintäkter utlåning, placering, borgen (främst koncern)	153	151	167	219	284
Räntekostnad inlåning	-80	-88	-107	-152	-212
Ränta på pensionsskuld	-9	-30	-26	-48	-47
Aktieägartillskott USAB	0	-70	-70	-70	-70
Utdelning från dotterbolag	0	25	25	25	25
Övriga finansiella intäkter	0				
Övriga finansiella kostnader	-2	-3	-3	-4	-4
Resultat från mark- och exploateringsverksamheten					
FINANSNETTO	168	90	69	55	63
Elhandel, ii - köpt el via elterminer	-29	-51	-30	-30	-30
Elhandel, vidareförsäljning	29	51	30	30	30
NETTO ELHANDEL	0	0	0	0	0
Övriga kostnader	-1				
SUMMA DISPONIBLA RESURSER	10 607	10 918	11 457	11 816	12 257
Kommunbidrag till nämnder	10 416	10 656	11 163	11 507	11 990
Reserverade medel för kvalitet i förskolan					
Reserverade medel hos KS och KF					
Reserverade medel för omställning av RÄN					
Merkostnad nya lokaler					
RESULTAT EFTER FÖRDELAT KOMMUNBIDRAG	191	262	294	309	267
Resultat hos produktionsstyrelserna		18	6	6	6
- Styrelsen Uppsala vård och omsorg		0	0	0	0
- Kommunstyrelsen, gemensam service och fastighet		18	6	6	6
ÅRETS RESULTAT INKLUSIVE PRODUKTIONSSTYRELSE		280	300	315	273

Bilaga 3 Kommunbidrag per nämnd och verksamhetsområde

<i>(belopp i tkr)</i> Kommunbidrag per nämnd	Utfall 2016	Beslutad budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Kommunstyrelsen	294 138	286 315	310 842	310 623	312 282
Valnämnden	194	193	5 193	5 194	198
Namngivningsnämnden	1 035	1 242	1 534	1 560	1 609
Utbildningsnämnden	4 431 150	4 643 132	4 935 362	5 106 917	5 336 222
Arbetsmarknadsnämnden	563 102	619 051	664 104	671 801	691 417
Omsorgsnämnden	1 518 773	1 551 198	1 577 760	1 609 681	1 664 467
Socialnämnden	612 480	639 585	645 688	662 905	690 328
Äldrenämnden	1 688 666	1 707 707	1 775 213	1 841 319	1 933 890
Kulturnämnden	275 303	298 011	316 476	324 986	337 782
Idrotts- och fritidsnämnden	201 716	214 588	239 261	261 928	288 715
Gatu- och samhällsmiljönämnden	423 397	447 395	423 954	433 948	450 276
Plan- och byggnadsnämnden	50 854	65 732	70 871	72 648	75 455
Miljö- o hälsoskydds-nämnden	18 171	19 313	20 500	20 928	21 657
Räddningsnämnden	139 261	144 975	151 549	158 541	163 612
Överförmyndarnämnden	14 412	17 437	24 484	23 800	22 432
Summa kommunbidrag	10 232 651	10 655 875	11 162 790	11 506 778	11 990 342
Procentuell förändring			4,8%	3,1%	4,2%
Kommunbidrag per verksamhet	Utfall 2016	Beslutad budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Politisk verksamhet	82 977	99 835	109 962	109 692	104 978
Infrastruktur, skydd mm	635 984	715 521	682 939	698 310	716 841
Kultur och fritid	479 420	507 988	544 295	575 217	614 414
Pedagogisk verksamhet	4 570 221	4 799 805	5 129 192	5 304 004	5 539 304
Vård och omsorg	4 214 886	4 321 305	4 378 013	4 500 263	4 687 483
Särskilt riktade insatser	102 775	142 933	188 695	188 784	193 994
Affärsverksamhet	4 060	431	18 106	18 391	18 935
Kommunledn o gm verksamhet	142 328	68 057	111 587	112 117	114 393
Summa KB verksamhetsområde	10 232 651	10 655 875	11 162 790	11 506 778	11 990 342
Procentuell förändring			4,8%	3,1%	4,2%

Bilaga 4a Specifikation - kommunbidrag per nämnd och verksamhetsområde 2017

belopp i tkr

Summa av Bas 2017

	Nämnder															Totalsumma
	AMN	GSN	IFN	KS	KTN	MHN	NGN	OSN	PBN	RÄN	SCN	UBN	VLN	ÄLN	ÖFN	
1 - Politisk verksamhet	1 806	1 297	995	61 667	1 559	1 158	442	1 571	1 583	1 117	4 678	2 984	193	1 348	15 915	98 313
Politisk verksamhet (10)	1 806	1 297	995	61 667	1 559	1 158	442	1 571	1 583	1 117	4 678	2 984	193	1 348	15 915	98 313
2 - Infrastruktur mm	5 180	379 514		141 574		19 080	1 095		32 881	146 340						725 664
Infrastruktur (20)	5 180	305 040		141 574		19 080	1 095		32 881	146 340						651 191
Vinterväghållning (241)		74 474														74 474
3 - Kultur och fritid	1 837	7 910	214 935	8 928	284 753	75										518 438
Bibliotek (313)					85 070											85 070
Fritid, övrigt (32)		7 910	214 935	1 133	31 858	75										255 911
Fritidsgårdar (323)					51 636											51 636
Kultur, övrigt (31)	1 837			7 795	75 831											85 462
Musik och kulturskola (314)					40 359											40 359
4 - Pedagogisk verksamhet	139 107	0			20 865							4 592 283				4 752 256
Fritidshem (421)												223 429				223 429
Förskola (411)												1 312 483				1 312 483
Förskoleklass (431)												163 984				163 984
Grundläggande vuxenutbildning (441)	12 128											1 970 715				1 970 715
Grundskola (432)												87 646				87 646
Grundsärskola (433)												700 493				700 493
Gymnasial vuxenutbildning mm (442)	72 632											53 736				53 736
Gymnasieskola (434)												64 453				64 453
Gymnasiesärskola (435)																
Pedagogisk omsorg (413)																
SFI (460)	54 347	0														54 347
Särvox (450)																
Öppen fritidsverksamhet (424)					20 865											20 865
Öppen förskola (412)												15 343				15 343
Övrig vuxenutbildning (470)																
5 - Vård och omsorg	328 428	56 190						1 518 282	35 919			614 877		1 692 501		4 246 198
Familjerätt 0-20 år (58)												9 910				9 910
Familjerätt 21-64 år (58)												1 847				1 847
Färdtjänst (56)		56 190														56 190
I/O, barn och unga (573)												438 953				438 953
I/O, ekonomiskt bistånd (574)	328 428															328 428
I/O, missbrukarvård mm (571)	0								0			159 162				159 162
Insatser enligt LSS 0-20 år (55)								164 720								164 720
Insatser enligt LSS 21-64 år (55)								727 675								727 675
Insatser enligt LSS 65-w (55)								118 780								118 780
Ordinärt boende, funktionsnedsättning 0-20 år (541)								4 151	4 322							8 473
Ordinärt boende, funktionsnedsättning 21-64 år (541)								190 743	9 719							200 462
Ordinärt boende, äldre 65-79 år (521)								12 325	10 209					182 532		205 066
Ordinärt boende, äldre 80-w (521)								18 603	11 669					517 625		547 898
Särskilt boende, funktionsnedsättning 0-20 år (542)								9 558								9 558
Särskilt boende, funktionsnedsättning 21-64 år (542)								152 510								152 510
Särskilt boende, äldre 65-79 år (522)								20 403						197 973		218 376
Särskilt boende, äldre 80-w (522)								69 984						740 122		810 106
Öppna insatser, funktionsnedsättning (53)								28 830				5 006				33 836
Öppna insatser, äldre (51)														54 248		54 248
6 - Särskilt riktade insatser	157 999											8 554				166 552
Arbetsmarknad (62)	125 017															125 017
Flyktingmottagande (61)	32 981											8 554				41 535
7 - Affärsverksamhet		428		17 556												17 984
Affärsverksamhet (70)		428		17 556												17 984
8 - Kommunledning				111 165												111 165
Administration, fordelas (80)				111 165												111 165
Totalsumma	634 357	445 340	215 931	340 890	307 176	20 313	1 537	1 519 853	70 383	147 457	628 109	4 595 267	193	1 693 849	15 915	10 636 571

Bilaga 4b Specifikation - kommunbidrag per nämnd och verksamhetsområde 2018

belopp i tkr

Summa av Budget 2018	Nämnder														Totalsumma	
	AMN	GSN	IFN	KS	KTN	MHN	NGN	OSN	PBN	RÅN	SCN	UBN	VLN	ÅLN		ÖFN
1 - Politisk verksamhet	1 762	1 266	971	60 181	1 521	1 130	432	1 534	1 545	1 151	4 566	2 912	5 193	1 315	24 484	109 962
2 - Infrastruktur mm	5 813	365 698		107 563		19 295	1 102		33 069	150 398						682 939
Infrastruktur (20)	5 813	293 019		107 563		19 295	1 102		33 069	150 398						610 260
Vinterväghållning (241)		72 680														72 680
3 - Kultur och frid	1 849	0	238 289	11 536	292 544	75						0				544 295
Bibliotek (313)					85 626											85 626
Fritid, övrigt (32)		0	238 289	4 741	32 682	75						0				275 788
Fritidsgårdar (323)					52 682							0				52 682
Kultur, övrigt (31)	1 849			6 796	80 826											89 470
Musik och kulturskola (314)					40 729							0				40 729
4 - Pedagogisk verksamhet	174 333	0			22 410							4 932 449				5 129 192
Fritidshem (421)												223 775				223 775
Förskola (411)												1 331 736				1 331 736
Förskoleklass (431)												161 151				161 151
Grundläggande vuxenutbildning (441)	46 497															46 497
Grundskola (432)					1 513							2 256 150				2 257 663
Grundsärskola (433)												88 449				88 449
Gymnasial vuxenutbildning mm (442)	73 122															73 122
Gymnasieskola (434)												734 496				734 496
Gymnasiesärskola (435)												56 344				56 344
Pedagogisk omsorg (413)												64 899				64 899
SFI (460)	54 714	0														54 714
Särvox (450)																
Öppen fritidsverksamhet (424)					20 897											20 897
Öppen förskola (412)												15 449				15 449
Övrig vuxenutbildning (470)																
5 - Vård och omsorg	300 000	56 558		2 300				1 576 226	36 257		632 775			1 773 898		4 378 013
Familjerätt 0-20 år (58)											9 989					9 989
Familjerätt 21-64 år (58)											1 859					1 859
Färdtjänst (56)		56 558														56 558
IFO, barn och unga (573)				2 300							460 692					462 992
IFO, ekonomiskt bistånd (574)	300 000															300 000
IFO, missbrukarvård mm (571)		0									160 235					160 235
Insatser enligt LSS 0-20 år (55)								166 033								166 033
Insatser enligt LSS 21-64 år (55)								777 352								777 352
Insatser enligt LSS 65-w (55)								119 233								119 233
Ordinärt boende, funktionsnedsättning 0-20 år (541)								4 184	4 356							8 541
Ordinärt boende, funktionsnedsättning 21-64 år (541)								194 030	9 785							203 814
Ordinärt boende, äldre 65-79 år (521)								12 303	10 191					182 208		204 702
Ordinärt boende, äldre 80-w (521)								19 011	11 925					583 272		614 208
Särskilt boende, funktionsnedsättning 0-20 år (542)								9 635								9 635
Särskilt boende, funktionsnedsättning 21-64 år (542)								153 539								153 539
Särskilt boende, äldre 65-79 år (522)								20 367						197 622		217 988
Särskilt boende, äldre 80-w (522)								71 517						756 341		827 858
Öppna insatser, funktionsnedsättning (53)								29 025			0					29 024
Öppna insatser, äldre (51)														54 455		54 455
6 - Särskilt riktade insatser	180 348										8 347					188 695
Arbetsmarknad (62)	145 761															145 761
Flyktmottagande (61)	34 587										8 347					42 934
7 - Affärsverksamhet		431		17 674												18 106
8 - Kommunledning			0	111 587												111 587
Totalsumma	664 104	423 954	239 261	310 842	316 476	20 500	1 534	1 577 760	70 871	151 549	645 688	4 935 362	5 193	1 775 213	24 484	11 162 790

Bilaga 4c Specifikation - kommunbidrag per nämnd och verksamhetsområde 2019

belopp i tkr

Summa av Budget 2019	Nämnder -															Totalsumma
	AMN	GSN	IFN	KS	KTN	MHN	NGN	OSN	PBN	RÄN	SCN	UBN	VLN	ÄLN	ÖFN	
1 - Politisk verksamhet	1 771	1 272	976	60 467	1 529	1 135	434	1 541	1 552	1 188	4 587	2 926	5 194	1 322	23 800	109 692
2 - Infrastruktur mm	5 940	374 444		105 938		19 717	1 126		33 792	157 353						698 310
Infrastruktur (20)	5 940	301 420		105 938		19 717	1 126		33 792	157 353						625 285
Vinterväghållning (241)		73 025														73 025
3 - Kultur och fritid	1 887	0	260 952	11 777	300 524	77										575 217
Bibliotek (313)					87 497											87 497
Fritid, övrigt (32)		0	260 952	4 842	33 377	77										299 247
Fritidsgårdar (323)					55 216											55 217
Kultur, övrigt (31)	1 887			6 935	82 484											91 306
Musik och kulturskola (314)					41 950											41 950
4 - Pedagogisk verksamhet	177 079	0			22 933							5 103 991				5 304 004
Fritidshem (421)												228 891				228 891
Förskola (411)												1 368 130				1 368 130
Förskoleklass (431)												160 544				160 544
Grundläggande vuxenutbildning (441)	47 229															47 229
Grundskola (432)					1 558							2 339 234				2 340 793
Grundsärskola (433)												91 102				91 102
Gymnasial vuxenutbildning mm (442)	74 274															74 274
Gymnasieskola (434)												773 987				773 987
Gymnasiesärskola (435)												59 374				59 374
Pedagogisk omsorg (413)												66 822				66 822
SFI (460)	55 576	0														55 576
Särvox (450)																
Öppen fritidsverks (424)					21 375											21 375
Öppen förskola (412)												15 907				15 907
Övrig vuxenutbildning (470)																
5 - Vård och omsorg	304 726	57 793		2 371				1 608 140	37 304		649 931			1 839 998		4 500 263
Famijerätt 0-20 år (58)											10 299					10 299
Famijerätt 21-64 år (58)											1 889					1 889
Färdtjänst (56)		57 793														57 793
IFO, barn och unga (573)				2 371							474 984					477 355
IFO, ekonomiskt bistånd (574)	304 726															304 726
IFO, missbrukarvård mm (571)	0							0			162 760					162 760
Insatser enligt LSS 0-20 år (55)								171 184								171 184
Insatser enligt LSS 21-64 år (55)								789 599								789 599
Insatser enligt LSS 65-w (55)								122 840								122 840
Ordinärt boende, funktionsnedsättning 0-20 år (541)								4 314	4 492							8 805
Ordinärt boende, funktionsnedsättning 21-64 år (541)								197 087	9 939							207 025
Ordinärt boende, äldre 65-79 år (521)								12 635	10 467							210 237
Ordinärt boende, äldre 80-w (521)								19 780	12 407					187 134		639 051
Särskilt boende, funktionsnedsättning 0-20 år (542)								9 933								9 933
Särskilt boende, funktionsnedsättning 21-64 år (542)								155 958								155 958
Särskilt boende, äldre 65-79 år (522)								20 917						202 964		223 882
Särskilt boende, äldre 80-w (522)								74 410						786 933		861 342
Öppna insatser, funktionsnedsättning (53)								29 482			0					29 482
Öppna insatser, äldre (51)														56 102		56 102
6 - Särskilt riktade insatser	180 397										8 387					188 784
Arbetsmarknad (62)	148 057															148 057
Flyktingmottagande (61)	32 340											8 387				40 727
7 - Affärsverksamhet		438		17 953												18 391
8 - Kommunledning			0	112 117												112 117
Totalsumma	671 801	433 948	261 928	310 623	324 986	20 928	1 560	1 609 681	72 648	158 541	662 905	5 106 917	5 194	1 841 319	23 800	11 506 778

Bilaga 4d Specifikation - kommunbidrag per nämnd och verksamhetsområde 2020

belopp i tkr

Summa av Budget 2020	Nämnder															Totalsumma
	AMN	GSN	IFN	KS	KTN	MHN	NGN	OSN	PBN	RÄN	SCN	UBN	VLN	ÄLN	ÖFN	
1 - Politisk verksamhet	1 807	1 298	996	61 694	1 560	1 158	442	1 572	1 583	1 224	4 680	2 985	198	1 348	22 432	104 978
2 - Infrastruktur mm	6 152	388 673		103 045		20 420	1 166		34 997	162 388						716 841
Infrastruktur (20)	6 152	314 167		103 045		20 420	1 166		34 997	162 388						642 334
Vintervaghållning (241)		74 507														74 507
3 - Kultur och fritid	1 952	0	287 719	12 186	312 478	79						0				614 414
Bibliotek (313)					90 616											90 616
Fritid, övrigt (32)		0	287 719	5 012	34 549	79						0				327 359
Fritidsgårdar (323)					58 420							0				58 421
Kultur, övrigt (31)	1 952			7 174	85 326											94 451
Musik och kulturskola (314)					43 567							0				43 567
4 - Pedagogisk verksamhet	182 322	0			23 745							5 333 237				5 539 304
Fritidshem (421)												236 936				236 936
Förskola (411)												1 425 485				1 425 485
Förskoleklass (431)												169 084				169 084
Grundläggande vuxenutbildning (441)	48 628															48 628
Grundskola (432)					1 618							2 429 382				2 431 000
Grundsärskola (433)												94 613				94 613
Gymnasial vuxenutbildning mm (442)	76 473															76 473
Gymnasieskola (434)												827 980				827 980
Gymnasiesärskola (435)												63 516				63 516
Pedagogisk omsorg (413)												69 659				69 659
SFI (460)	57 221	0														57 221
Särvux (450)																
Öppen fritidsverks (424)					22 126											22 126
Öppen förskola (412)												16 583				16 583
Övrig vuxenutbildning (470)																
5 - Vård och omsorg	313 748	59 854		2 480				1 662 895	38 875		677 090			1 932 541		4 687 483
Famijerätt 0-20 år (58)											10 772					10 772
Famijerätt 21-64 år (58)											1 945					1 945
Färdjänst (56)		59 854														59 854
IFO, barn och unga (573)				2 480							496 796					499 276
IFO, ekonomiskt bistånd (574)	313 748															313 748
IFO, missbrukarvård mm (571)	0							0			167 579					167 579
Insatser enligt LSS 0-20 år (55)								179 045								179 045
Insatser enligt LSS 21-64 år (55)								812 976								812 976
Insatser enligt LSS 65-w (55)								128 009								128 009
Ordinärt boende, funktionsnedsättning 0-20 år (541)								4 512	4 698							9 210
Ordinärt boende, funktionsnedsättning 21-64 år (541)								202 922	10 233							213 155
Ordinärt boende, äldre 65-79 år (521)								13 119	10 867					194 294		218 279
Ordinärt boende, äldre 80-w (521)								20 848	13 077					639 632		673 557
Särskilt boende, funktionsnedsättning 0-20 år (542)								10 390								10 390
Särskilt boende, funktionsnedsättning 21-64 år (542)								160 575								160 575
Särskilt boende, äldre 65-79 år (522)								21 717						210 729		232 447
Särskilt boende, äldre 80-w (522)								78 428						829 424		907 851
Öppna insatser, funktionsnedsättning (53)								30 355			0					30 355
Öppna insatser, äldre (51)													58 463			58 463
6 - Särskilt riktade insatser	185 437										8 557					193 994
Arbetsmarknad (62)	152 441															152 441
Flyktingmottagande (61)	32 996										8 557					41 553
7 - Affärsverksamhet		451		18 484												18 935
8 - Kommunledning			0	114 393												114 393
Totalsumma	691 417	450 276	288 715	312 282	337 782	21 657	1 609	1 664 467	75 455	163 612	690 328	5 336 222	198	1 933 890	22 432	11 990 342

Bilaga 5 Budget för överförmyndarnämnden 2018 samt plan för 2019-2020

Kommun	2017	2018	2019	2020
Håbo	1 666	2 346	2 280	2 149
Älvkarleby	763	1 070	1 040	980
Knivsta	956	1 358	1 320	1 244
Heby	1 480	2 181	2 120	1 998
Tierp	1 682	2 346	2 280	2 149
Uppsala	17 437	24 484	23 800	22 432
Enköping	2 304	4 897	4 760	4 486
Östhammar	1 779	2 469	2 400	2 262
Summa ÖFN	28 067	41 151	40 000	37 700

Bilaga 6 Budget för räddningsnämnden 2018 samt plan för 2019-2020

Kommun (tkr)	2017	2018	2019	2020
Tierp	22 833	23 710	24 806	25 600
Uppsala	144 975	151 549	158 509	163 549
Östhammar	23 670	24 580	25 716	26 539
Summa RÄN	191 478	199 839	208 031	214 688

Bilaga 7 Specifikation - pedagogisk verksamhet

<i>(belopp i tkr)</i> VERKSAMHETSOMRÅDE	Utfall 2016	Beslutad budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Pedagogisk verksamhet:					
Förskola/barnomsorg	1 348 176	1 407 550	1 412 084	1 450 859	1 511 727
Skolbarnsomsorg	240 504	244 775	244 672	250 266	259 062
Förskoleklass	146 859	164 337	161 151	160 544	169 084
Grundskola	1 819 794	1 984 561	2 257 663	2 340 793	2 431 000
Obligatorisk särskola	77 347	87 835	88 449	91 102	94 613
Gymnasieskola	774 947	718 103	734 496	773 987	827 980
Gymnasiesärskola	49 436	53 852	56 344	59 374	63 516
Kommunal vuxenutbildning	113 158	138 792	174 333	177 080	182 322
SUMMA PEDAGOGISK VERKSAMHET	4 570 221	4 799 805	5 129 192	5 304 004	5 539 304
Procentuell förändring föregående år	8,4%	5,0%	6,9%	3,4%	4,4%
Befolkning per 31/12	214 559	216 827	223 633	227 438	230 862
Totalkostnad pedagogisk verksamhet per invånare (tkr)	21,3	22,1	22,9	23,3	24,0
Volym och nettokostnad per barn/elev					
Antal förskolebarn vid aktuell servicegrad*	11 290	11 337	11 643	11 861	12 124
Nettokostnad per förskolebarn (tkr)	119,3	124,0	121,1	122,3	124,7
<i>#REFERENS!</i>					
Antal elever grundskola 6-15 år, exkl obligatorisk särskola	22 876	23 866	24 679	25 316	25 833
Kostnad per elev (tkr)	96,1	99,9	107,5	108,7	110,7
Antal elever obligatorisk särskola 6-15 år	170	178	190	195	200
Kostnad per elev (tkr)	455,0	493,5	465,5	467,2	473,1
Antal elever gymnasieskola 16-18 år	6 384	6 559	6 959	7 107	7 297
Kostnad per elev (tkr)	121,4	109,5	105,5	108,9	113,5
Antal elever i gymnasiesärskola	98	98	93	95	98
Kostnad per elev (tkr)	504,4	549,5	609,1	628,3	651,4
Årlig procentuell förändring nettokostnad per elev					
Förskola/barnomsorg 1-5 år	3,3%	4,0%	-2,3%	1,0%	1,9%
Grundskola 6-15 år	2,1%	4,3%	7,7%	1,1%	1,8%
Gymnasieskola 16-18 år	13,7%	2,7%	-3,6%	3,2%	4,2%

Bilaga 8 Specifikation - Vård- och omsorgsverksamhet

<i>(belopp i tkr)</i>	Utfall	Beslutad budget	Budget	Plan	Plan
VERKSAMHETSOMRÅDE	2016	2017	2018	2019	2020
Vård och omsorg:					
Äldreomsorg	1 815 575	1 851 165	1 919 211	1 990 614	2 090 597
Insatser enligt SoL o HSL	1 751 721	1 793 276	1 864 756	1 934 511	2 032 134
Förebyggande insatser	63 855	57 889	54 455	56 102	58 463
Vård och omsorg om personer med funktionsnedsättning	1 416 166	1 443 948	1 467 170	1 494 827	1 543 713
Insatser enligt SoL o HSL	378 144	382 832	375 528	381 722	393 329
Insatser enligt LSS o LASS 0-64 år	899 133	906 699	943 385	960 783	992 021
Insatser enligt LSS o LASS 65+	107 070	120 479	119 233	122 840	128 009
Förebyggande insatser	31 819	33 939	29 024	29 482	30 355
Färdtjänst	48 154	56 190	56 558	57 793	59 854
Individ- och familjeomsorg	920 543	958 188	923 227	944 841	980 602
Missbruks- och övrig vård av vuxna och äldre	169 303	159 923	160 235	162 760	167 579
Barn- och ungdomsvård	438 635	469 762	462 992	477 355	499 276
Ekonomiskt bistånd	312 605	328 503	300 000	304 726	313 748
Familjerätt	14 448	11 813	11 848	12 187	12 716
SUMMA VÅRD- OCH OMSORGSVERKSAMHET	4 214 886	4 321 305	4 378 013	4 500 263	4 687 483
Procentuell förändring föregående år			1,3%	2,8%	4,2%
Befolkning per 31/12	214 559	216 827	223 633	227 438	230 862
Totalkostnad vård och omsorg per invånare (tkr)	19,6	19,9	19,6	19,8	20,3
Kostnad per invånare (kronor)					
Äldreomsorg	8 462	8 538	8 582	8 752	9 056
Insatser enligt SoL o HSL	8 164	8 271	8 338	8 506	8 802
Förebyggande insatser	298	267	244	247	253
Vård och omsorg om personer med funktionsnedsättning	6 600	6 659	6 561	6 572	6 687
Insatser enligt SoL o HSL	1 762	1 766	1 679	1 678	1 704
Insatser enligt LSS o LASS 0-64 år	4 191	4 182	4 218	4 224	4 297
Insatser enligt LSS o LASS 65+	499	556	533	540	554
Förebyggande insatser	148	157	130	130	131
Färdtjänst	224	259	253	254	259
Individ- och familjeomsorg	4 290	4 419	4 128	4 154	4 248
Missbruks- och övrig vård av vuxna och äldre	789	738	717	716	726
Barn- och ungdomsvård	2 044	2 167	2 070	2 099	2 163
Ekonomiskt bistånd	1 457	1 515	1 341	1 340	1 359
Familjerätt	67	54	53	54	55

Bilaga 9 Ekonomiskt beräkningsunderlag 2018-2020

Politisk verksamhet	Beslut	Nämnd	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Basbudget (fg års kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering)			98 313	104 962	104 692
Volymuppräknning			0	0	0
Prisuppräknning			2 969	3 369	3 204
Effektivisering			-4 413	-2 170	-821
Kommunbidrag justerat för volym, pris och effektivitet			96 869	106 162	107 074
<i>Riktad nivåpåverkande justering</i>			8 093	-1 470	-2 096
<i>Anpassning till beslutad budget i gemensam nämnd</i>		ÖFN	8 088	-1 470	-2 096
<i>L förslag till justering VLN</i>		VLN	5	0	0
Kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering			104 962	104 692	104 978
Ettåriga satsningar / effektiviseringskrav			5 000	5 000	0
<i>Allmänna val 2018</i>		VLN	5 000	0	0
<i>EU val 2019</i>		VLN	0	5 000	0
Årets kommunbidrag politisk verksamhet			109 962	109 692	104 978

Infrastruktur, säkerhet, skydd mm	Beslut	Nämnd	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Basbudget (fg års kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering)			725 664	677 309	695 680
Volymuppräknning			20 440	10 287	9 374
Prisuppräknning			22 532	22 072	21 575
Effektivisering			-37 193	-17 309	-8 098
Kommunbidrag justerat för volym, pris och effektivitet			731 443	692 360	718 530
<i>Riktad nivåpåverkande justering</i>			-54 134	3 320	-5 534
<i>Anpassning till beslutad budget i gemensam nämnd</i>		RÅN	-1 213	2 172	257
<i>Avtal med Uppsala universitet (esmeralda)</i>		KS	225	0	0
<i>Kapitalkostnader enligt investeringsplan</i>		GSN	-19 000	2 000	2 000
<i>L behålla och rekrytera deltidbrandmän</i>		RÅN	1 000	0	0
<i>L förslag till justering GSN</i>		GSN	-12 961	0	0
<i>L förslag till justering KS</i>		KS	-36 421	0	0
<i>L förslag till justering MHN</i>		MHN	90	0	0
<i>L förslag till justering PBN</i>		PBN	573	0	0
<i>MSB medel finansieras via statliga medel</i>		KS	-1 060	0	0
<i>Teknisk justering, byte verksamhetskod</i>		KS	1 050	0	0
<i>Teknisk justering, byte verksamhetskod från 32</i>		GSN	8 044	0	0
<i>Teknisk justering, flytt av energirådgivning från PBN</i>		AMN	600	0	0
<i>Teknisk justering, flytt av energirådgivning till AMN</i>		PBN	-600	0	0
<i>Teknisk justering, Lennakatten</i>		GSN	-100	0	0
<i>Teknisk justering, verksamhetskod,</i>		KS	-3 100	0	0
<i>Ulleråker, enligt beslutad skedesplan</i>		KS	-4 261	-852	-7 791
<i>Ändrad bokföringsprincip, från investering till drift (ordning och reda)</i>		GSN	10 000	0	0
<i>Ökad driftskostnad för markinvestering</i>		KS	3 000	0	0
Kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering			677 309	695 680	712 996
Ettåriga satsningar / effektiviseringskrav			5 630	2 630	3 845
<i>O-ringen</i>		KS	1 630	2 630	3 845
<i>Yrkes SM 2018</i>		KS	4 000	0	0
Årets kommunbidrag infrastruktur, säkerhet, skydd mm			682 939	698 310	716 841

Politisk verksamhet	Beslut	Nämnd	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Basbudget (fg års kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering)			98 313	104 962	104 692
Volymuppräknig			0	0	0
Prisuppräknig			2 969	3 369	3 204
Effektivisering			-4 413	-2 170	-821
Kommunbidrag justerat för volym, pris och effektivitet			96 869	106 162	107 074
<i>Riktad nivåpåverkande justering</i>			8 093	-1 470	-2 096
<i>Anpassning till beslutad budget i gemensam nämnd</i>		ÖFN	8 088	-1 470	-2 096
<i>L förslag till justering VLN</i>		VLN	5	0	0
Kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering			104 962	104 692	104 978
Ettåriga satsningar / effektiviseringskrav			5 000	5 000	0
<i>Allmänna val 2018</i>		VLN	5 000	0	0
<i>EU val 2019</i>		VLN	0	5 000	0
Årets kommunbidrag politisk verksamhet			109 962	109 692	104 978

Infrastruktur, säkerhet, skydd mm	Beslut	Nämnd	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Basbudget (fg års kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering)			725 664	677 309	695 680
Volymuppräknig			20 440	10 287	9 374
Prisuppräknig			22 532	22 072	21 575
Effektivisering			-37 193	-17 309	-8 098
Kommunbidrag justerat för volym, pris och effektivitet			731 443	692 360	718 530
<i>Riktad nivåpåverkande justering</i>			-54 134	3 320	-5 534
<i>Anpassning till beslutad budget i gemensam nämnd</i>		RÄN	-1 213	2 172	257
<i>Avtal med Uppsala universitet (esmeralda)</i>		KS	225	0	0
<i>Kapitalkostnader enligt investeringsplan</i>		GSN	-19 000	2 000	2 000
<i>L behålla och rekrytera deltidsbrandmän</i>		RÄN	1 000	0	0
<i>L förslag till justering GSN</i>		GSN	-12 961	0	0
<i>L förslag till justering KS</i>		KS	-36 421	0	0
<i>L förslag till justering MHN</i>		MHN	90	0	0
<i>L förslag till justering PBN</i>		PBN	573	0	0
<i>MSB medel finansieras via statliga medel</i>		KS	-1 060	0	0
<i>Teknisk justering, byte verksamhetskod</i>		KS	1 050	0	0
<i>Teknisk justering, byte verksamhetskod från 32</i>		GSN	8 044	0	0
<i>Teknisk justering, flytt av energirådgivning från PBN</i>		AMN	600	0	0
<i>Teknisk justering, flytt av energirådgivning till AMN</i>		PBN	-600	0	0
<i>Teknisk justering, Lennakatten</i>		GSN	-100	0	0
<i>Teknisk justering, verksamhetskod,</i>		KS	-3 100	0	0
<i>Ulleråker, enligt beslutad skedesplan</i>		KS	-4 261	-852	-7 791
<i>Ändrad bokföringsprincip, från investering till drift (ordning och reda)</i>		GSN	10 000	0	0
<i>Ökad driftskostnad för markinvestering</i>		KS	3 000	0	0
Kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering			677 309	695 680	712 996
Ettåriga satsningar / effektiviseringskrav			5 630	2 630	3 845
<i>O-ningen</i>		KS	1 630	2 630	3 845
<i>Yrkes SM 2018</i>		KS	4 000	0	0
Årets kommunbidrag infrastruktur, säkerhet, skydd mm			682 939	698 310	716 841

Kultur- och fritidsverksamhet	Beslut	Nämnd	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Basbudget (fg års kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering)			518 438	544 295	575 217
Volymuppräknning			17 099	10 686	9 726
Prisuppräknning			16 173	17 815	17 899
Effektivisering			-29 075	-15 179	-6 028
Kommunbidrag justerat för volym, pris och effektivitet			522 635	557 617	596 814
Riktad nivåpåverkande justering			21 660	17 600	17 600
Anpassning av Studenternas bandybanor för elitspel		IFN	1 400	0	0
Bandyfinalen		KS	3 600	0	0
Idrottshall Tiunda enligt beslut i KS		IFN	4 000	0	0
L förslag till justering IFN		IFN	11 354	0	0
L förslag till justering KTN		KTN	4 500	0	0
Nytt omklädningsrum Löten		IFN	1 000	0	0
Studenternas IP, ombyggnad		IFN	4 900	0	0
Teknisk justering Allaktivitetshuset flytt från IFN		KTN	700	0	0
Teknisk justering, Allaktivitetshuset flytt till KTN		IFN	-700	0	0
Teknisk justering, byte verksamhetskod		KS	-1 050	0	0
Teknisk justering, byte verksamhetskod till 25		GSN	-8 044	0	0
Teknisk justering, östbergstorpet flytt från kulturmånden		GSN	83	0	0
Teknisk justering, Östbergstorpet flytt till GSN		KTN	-83	0	0
Uppsala arena, hyreskostnad enligt avtal vid ev. uppförande		IFN	15 000	0	0
Uppsala arena, hyreskostnad försenad		IFN	-15 000	0	0
Studenternas IP, ny fotbollsarenarna		IFN	0	10 100	10 100
Uppsala arena, hyreskostnad enligt ny tidplan		IFN	0	7 500	7 500
Kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering			544 295	575 217	614 414
Ettåriga satsningar / effektiviseringskrav			0	0	0
Årets kommunbidrag kultur- och fritidsverksamhet			544 295	575 217	614 414
Pedagogisk verksamhet					
	Beslut	Nämnd	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Basbudget (fg års kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering)			4 752 256	5 118 623	5 293 434
Volymuppräknning			182 058	134 463	125 331
Prisuppräknning			149 016	168 624	165 814
Effektivisering			-267 891	-143 675	-55 846
Kommunbidrag justerat för volym, pris och effektivitet			4 815 439	5 278 034	5 528 734
Riktad nivåpåverkande justering			303 184	15 400	0
Flytt ansvar naturskola från UBN		KTN	1 513	0	0
Flytt ansvar naturskola till KTN		UBN	-1 513	0	0
Fördyrade hyreskostnader grundskola		UBN	15 400	15 400	0
L Inklusiv ökad satsning på lärares arbetsmiljö, 30 timmar i förskolan och fritids för barn till arbetslösa och föräldralediga, tilläggsbelopp och modersmålsstödet.		UBN	253 497	0	0
L ökad satsning på vuxenutbildning och integrationsfrämjande åtgärder		AMN	34 287	0	0
Kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering			5 118 623	5 293 434	5 528 734
Ettåriga satsningar / effektiviseringskrav			10 570	10 570	10 570
Riktat statsbidrag, kvalitetspengar i förskolan		UBN	10 570	10 570	10 570
Årets kommunbidrag pedagogisk verksamhet			5 129 193	5 304 004	5 539 304

Vård och omsorgs verksamhet	Beslut	Nämnd	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Basbudget (fg års kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering)			4 246 198	4 378 013	4 500 263
Volymuppräknning			151 843	100 978	93 984
Prisuppräknning			132 821	143 776	140 584
Effektivisering			-238 776	-122 503	-47 348
Kommunbidrag justerat för volym, pris och effektivitet			4 292 085	4 500 263	4 687 483
Riktad nivåpåverkande justering			85 928	0	0
Flytt föreningsbidrag från SCN till KS		KS	2 300	0	0
Flytt föreningsbidrag till KS		SCN	-2 300	0	0
L inklusive Bostad först 5 nya lägenheter, kariärtjänst socialsekreterare, strategi och samordningstjänst hemlöshet 4 mnkr		SCN	15 500	0	0
L inklusive digitalt tekniklyft hemtjänsten 0,5 mnkr		ÄLN	54 304	0	0
L omfördelning från försörjningsstöd till arbetsmarknadsinsatser och vuxenutbildning		AMN	-30 644	0	0
L inklusive ökad satsning på stöd i myndighetskontakter, eliminering av köer till särskilt boende, aktiv fritid och digital teknik för självständighet		OSN	44 768	0	0
Samordningsfunktion HSL, regionförbundet		OSN	2 000	0	0
Teknisk justering, byte av verksamhetskod från 539		SCN	5 040	0	0
Teknisk justering, byte av verksamhetskod till 573		SCN	-5 040	0	0
Kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering			4 378 013	4 500 263	4 687 483
Ettåriga satsningar / effektiviseringskrav			0	0	0
Årets kommunbidrag vård och omsorgs verksamhet			4 378 013	4 500 263	4 687 483
Särskilt riktade insatser	Beslut	Nämnd	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Basbudget (fg års kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering)			166 552	186 295	188 784
Volymuppräknning			3 950	1 597	1 351
Prisuppräknning			5 149	6 031	5 818
Effektivisering			-9 257	-5 139	-1 960
Kommunbidrag justerat för volym, pris och effektivitet			166 395	188 784	193 994
Riktad nivåpåverkande justering			19 900	0	0
L ökad satsning på arbetsmarknadsinsatser och integrationsfrämjande åtgärder		AMN	20 000	0	0
Teknisk justering, flytt kostnader Lennakatten		AMN	-100	0	0
Kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering			186 295	188 784	193 994
Ettåriga satsningar / effektiviseringskrav			2 400	0	0
Beslutade kapitalkostnader Samariterhemmet		AMN	2 400	0	0
Årets kommunbidrag särskilt riktade insatser			188 695	188 784	193 994

Affärsverksamhet	Beslut	Nämnd	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Basbudget (fg års kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering)			17 984	18 106	18 391
Volymuppräknning			568	198	168
Prisuppräknning			560	588	568
Effektivisering			-1 007	-501	-191
Kommunbidrag justerat för volym, pris och effektivitet			18 106	18 391	18 935
Riktad nivåpåverkande justering			0	0	0
Kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering			18 106	18 391	18 935
Ettåriga satsningar / effektiviseringskrav			0	0	0
Årets kommunbidrag affärsverksamhet			18 106	18 391	18 935

Kommunledning och gemensam verksamhet	Beslut	Nämnd	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Basbudget (fg års kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering)			111 165	111 587	112 117
Volymuppräknning			0	0	0
Prisuppräknning			3 357	3 582	3 431
Effektivisering			-6 035	-3 052	-1 155
Kommunbidrag justerat för volym, pris och effektivitet			108 487	112 117	114 393
Riktad nivåpåverkande justering			3 100	0	0
<i>Teknisk justering, byte verksamhetskod,</i>		KS	3 100	0	0
Kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering			111 587	112 117	114 393
Ettåriga satsningar / effektiviseringskrav			0	0	0
Årets kommunbidrag kommunledning och gemensam verksamhet			111 587	112 117	114 393

ALLA VERKSAMHETER TOTALT	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Basbudget (fg års kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering)	10 636 571	11 139 190	11 488 578
Volymuppräknning	375 959	258 209	239 935
Prisuppräknning	332 578	365 857	358 893
Effektivisering	-593 649	-309 528	-121 449
Kommunbidrag justerat för volym, pris och effektivitet	10 751 459	11 453 728	11 965 957
Riktad nivåpåverkande justering	387 731	34 850	9 970
<i>Nivåhöjande satsning / effektiviseringskrav</i>	387 731	34 850	9 970
Kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering	11 139 190	11 488 578	11 975 927
Ettåriga satsningar / effektiviseringskrav	23 600	18 200	14 415
<i>Ettåriga satsningar / effektiviseringskrav</i>	23 600	18 200	14 415
Årets kommunbidrag alla verksamheter totalt	11 162 790	11 506 778	11 990 342

RIKTADE JUSTERINGAR TOTALT (nivåpåverkande och ettåriga)	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Fördelat på verksamheter			
Politisk verksamhet	13 093	3 530	-2 096
Infrastruktur mm	-48 504	5 950	-1 689
Kultur- och fritidsverksamhet	21 660	17 600	17 600
Pedagogisk verksamhet	313 754	25 970	10 570
Vård och omsorgsverksamhet	85 928	0	0
Affärsverksamhet	0	0	0
Särskilt riktade insatser	22 300	0	0
Kommunledning och gemensam verksamhet	3 100	0	0
Årets kommunbidrag per verksamhet	411 331	53 050	24 385

Bilaga 10 Investeringar

Investeringar nämnder (total)

Nämnd (mnr)	2018	2019	2020
Arbetsmarknadsnämnden	4	4	4
Gatu- och samhällsmiljönämnden inklusive biltunnel Årsta torg & cykelvägar till & från prioriterade tätorter på landsbygden	363	337	559
Idrotts- och fritidsnämnden	9	14	14
Kommunstyrelsen	229	253	195
- varav SBF mark	100	100	100
- varav SBF fastighet underhåll och förvärv (lokaler och särskilda bostäder)	56	37	37
- varav Stadshus 2020	3	70	17
- varav KLK (IT)	67	44	39
- varav KLK (gemensam service)	3	2	2
Kulturnämnden	53	50	47
- varav offentlig konst	36	30	30
Miljö- och hälsoskydds-nämnden	1	1	1
Namngivningsnämnden	0	0	0
Omsorgsnämnden	1	2	2
Plan- och byggnadsnämnden	2	2	1
Räddningsnämnden	14	14	12
Socialnämnden	1	1	2
Utbildningsnämnden	91	60	115
Valnämnden	0	0	0
Äldrenämnden	14	17	13
Överförmyndarnämnden	0	0	0
Totala investeringar	782	754	963

Nämnder per investeringskategori

Investeringskategori (mnkr)	2018	2019	2020
Markförvärv	100	100	100
<u>Verksamhetsfastigheter</u>			
Fastighetsförvärv, särskilda boende mm	20	20	20
Underhållsinvesteringar i verksamhetsfastigheter	36	17	17
Summa verksamhetsfastigheter	56	37	37
<u>Infrastruktur</u>			
*park/barn, natur/biologisk mångfald	37	30	36
*stadsutveckling; stråk, förbindelser	78	132	292
*stadsutveckling; allmän plats	8	19	34
*gång- och cykelfrämjande	121	48	51
*hållbart resande/mobilitet, trafiksäkerhet	70	59	107
teknik och miljöutveckling	44	43	31
Summa infrastruktur	358	330	549
IT	67	44	39
Maskiner och inventarier	201	243	238
Totala investeringar nämnder	782	754	963

*Liberalernas investeringsbudget ligger på samma nivå som S, MP och V. Dock vill Liberalerna inom investeringsbudgeten, bland annat inom Gatu- och samhällsmiljönämnden, göra andra prioriteringar än de rödgröna. Till exempel vill Liberalerna arbeta för att en biltunnel byggs vid Årsta torg och att cykelvägarna på landsbygden utvecklas så att framkomligheten med cykel till och från de prioriterade tätorterna på landsbygden blir bättre än idag. Framförallt till de olika skolorna i våra tätorter. Liberalerna vill även göra andra prioriteringar i investeringsbudgeten som berör bolagen. Bland annat vill Liberalerna iordningsställa Ekebydalen som en sport- och rekreationsyta, lägga nytt konstgräs i Stenhagen, rusta Österängen och rusta upp Reginateatern.

Följande bilagor är numrerade i enlighet med den styrande majoriteten, S, MP och V:s förslag till mål och budget för att underlätta jämförelse av förslagen. I Liberalernas förslag till mål och budget finns dock ingen bilaga 11, 12 och 13.

Bilaga 14 Styrdokument beslutade av kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen

Arbetsgivarstadga (KF 2014)
Arbetsgivarpolicy för medarbetarskap, ledarskap samt arbetsmiljö och samverkan (KF 2012) och tillhörande riktlinjer (KS 2014-2015)
Arbetsmarknadspolitiskt program (KF 2010)
Arkitekturpolicy (KF 2016)
Avfallsplan för Uppsala kommun 2014-2022
Attestreglemente (KF 2016)
Barn- och ungdomspolitiskt program (KF 2009)
Biblioteksplan (KS 2016) Bolagsordningar (KF 2014)
Borgensprinciper (KF 2014)
Bostadspolitisk strategi (KF 2010)
Bredbandsprogram (KS 2013)
Cykelpolicy (KF 2013)
Dagvattenprogram (KF 2014)
Delegationsordning 2015
Drogpolitiskt program (KS 2013)
Ekologiskt ramverk för planer och program (KF 2014)
Energiplan (KF 2016)
Finanspolicy (KF 2016)
Fördjupad översiktsplan för södra staden (KF 2016)
Försäkringspolicy (KF 2015)
Handlingsinriktning för fossilbränslefri kollektivtrafik 2020 (KF 2010)
Handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst 2013-2015 (KF 2013)
Handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism (KS 2017)
Handlingsplan för mottagande av nyanlända och asylsökande (KS 2016)
Handlingsplan mot våld i nära relationer (KF 2016)
Handlingsplan mot våldsbejakande extremism (KF 2016)
Idrott- och fritidspolitiska programmet (KF 2015)
Innerstadsstrategi (KF 2016)
Krisledningsplan (KS 2015)
Kommunikationspolicy (KF 2004)
Kulturpolitiskt program (KF 2005)
Kvalitetspolicy (KF 2001)
Landsbygdsprogram (KF 2017)
Lokalförsörjningsplan för pedagogiska lokaler 2017-2020 med utblick mot 2030 (KS 2017)
Miljö- och klimatprogram (KF 2014)
Minoritetspolicy (KF 2011)
Mål och riktlinjer för Uppsalas parker (KS 2013)
Naturvårdsprogram (KF 2006)
Näringslivsprogram (KF 2017)
Placeringsreglemente för förvaldade donationsstiftelser (KF 2016)
Platsvarumärkesplattform för platsvarumärket Uppsala (KS 2016)
Planprogram för Gottsundaområdet med fokus på social hållbarhet (KS 2015)

Policy för hållbar utveckling (KF 2017)
Policy för internationellt arbete (KF 2014)
Policy och riktlinjer för parkering i Uppsala kommun (KF 2014)
Policy och riktlinjer för representation (KF 2014)
Policy och riktlinjer mot mutor (KF 2014)
Policy och strategisk plan för IT-utveckling och digitalisering (KF 2015)
Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning (KF 2016)
Program för individ- och familjeomsorgen (KF 2004)
Program för kommunalt finansierad verksamhet (KF 2016)
Renhållningsordning (KF 2014)
Reglemente för intern kontroll inom Uppsala kommun och dess helägda bolag (2000)
Reglemente för styrelser och nämnder (KF 2014)
Riktlinjer för bisyssla i Uppsala kommun (KS 2014)
Riktlinjer för bostadsförsörjning (KS 2016)
Riktlinje för ekonomiskt stöd till lokala aktörer som tar ett övergripande ansvar för sin egen byggs utveckling (KS 2017)
Riktlinjer för fördelning av ansvaret för arbetsmiljöuppgifter i Uppsala Kommun (KS 2015)
Riktlinjer för hälsofrämjande arbetsmiljö (KF 2015)
Riktlinjer för intern rörlighet, övertalighet samt bemanning i Uppsala kommun (KS 2015)
Riktlinjer för markanvisningar (KS 2016)
Riktlinjer för medborgardialog (KS 2017)
Riktlinjer för nämnder och bolagsstyrelsers verksamhetsplanering och uppföljning samt interna kontroll (KS 2016)
Riktlinjer för premiering och priser i Uppsala kommun (KS 2016)
Riktlinjer för riskhantering (KS 2016)
Riktlinjer för skadeförebyggande arbete (KS 2016)
Riktlinjer för sociala investeringar (KS 2016)
Riktlinjer för sponsring (KS 2012)
Riktlinjer för styrdokument (KS 2015)
Riktlinjer för stöd till sociala företag (KS 2016)
Riktlinjer för tillgänglighetsmedel (KS 2015)
Riktlinje för normkritiskt arbete för ökad jämställdhet enligt CEMR (KS 2017)
Strategi för besöksnäringen (KF 2014)
Säkerhetspolicy (KF 2012)
Trafikplan (KF 2006)
Upphandlingspolicy (KF 2014)
Uppsala kommuns regler för tjänstledighet för vård av barn (KS 2017)
Varumärkesplattform för varumärket Uppsala (KS 2016)
Vattenprogram (KF 2015)
Åtgärdsprogram för luft 2014-2021 (KF 2014)
Åtgärdsprogram mot omgivningsbuller (KF 2013)
Ägarpolicy för de kommunala bolagen (KF 2005)
Äldrepolitiskt program (KF 2009)
Överenskommelse mellan Uppsalas föreningsliv och Uppsala kommun (KF 2013)
Överenskommelse om samverkan kring personer med psykisk funktionsnedsättning i Uppsala län (KF 2013)
Översiktsplan (KF2016)

Bilaga 15 Avgifter och taxor

Se den styrande majoritetens Mål och budget 2018.

